

SALDA GÖLÜ RAPORU

Haziran 2020

TMMOB Salda Gölü Raporu Komisyonu

Selçuk Uluata (TMMOB)
Baki Remzi Suiçmez (TMMOB)
Tores Dinçöz (TMMOB)
Ayşegül Oruçkaptan (TMMOB)
İsmail Küçük (TMMOB)
Deniz Kimyon (TMMOB)
Hakkı Yalçın (Elektrik MO)
Serkan Öğütlü (Harita ve Kad. MO)
Mehmet Necat Özgür (İnşaat MO)
Atakan Yüklü (Jeofizik MO)
Faruk İlgün (Jeoloji MO)
Ahmet Hamdi Sargın (Jeoloji MO)
Hüseyin Tarhan (Jeoloji MO)
Servet Cevni (Jeoloji MO)
Yusuf Kenanoğlu (Kimya MO)
Haydar Şahin (Makina MO)
Mehmet Soğancı (Makina MO)
Mustafa Diren (Meteoroloji MO)
Müzeyyen Gülşen Can (Mimarlar O)
Reyhan Erdoğan (Peyzaj MO)
Caner Aksakal (Ziraat MO)

Katkı Sağlayanlar

Birsen Tanyeri (Mimar)
Doğan Kantarcı (Orman Y. Mühendisi)

Sekreteryaya

Eren Şahiner (TMMOB)

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	1
1. SALDA GÖLÜ VE ÇEVRESİNİN TANITIMI.....	5
2. İKLİM ÖZELLİKLERİ VE HİDROLOJİ.....	10
2.1. İKLİM.....	10
2.2. Hidrometri İstasyonları.....	15
2.2.1. Akarsu Gözlem İstasyonları (AGİ).....	15
2.2.2. Göl Gözlem İstasyonları (GGİ).....	16
2.3. Havza Su Kullanımları.....	16
2.3.1. Sulama Tesisleri.....	16
2.4. Havza Su Potansiyeli.....	17
2.4.1. Yeraltı Suyu Potansiyeli.....	17
2.4.2. Havza Su Bütçesi.....	17
2.5. Değerlendirme.....	18
3. SALDA GÖLÜNÜN OLUŞUMU, JEOLJİK VE BİYOLOJİK ÖZELLİKLERİ.....	18
3.1. Jeoloji.....	19
3.2. Göl Jeokimyası.....	23
4. SALDA GÖLÜ VE ÇEVRESİNİN TOPRAK ÖZELLİKLERİ TARIMSAL YAPISI, ORMAN VE MERA VARLIĞI.....	24
5. SALDA GÖLÜ VE ÇEVRESİNİN FLORA VE FAUNASI, ENDEMİK TÜRLER, GÖL BALIKLARI VE ORNİTOLOJİ.....	30
5.1. Salda Gölü Bitki Varlığı (Flora).....	30
5.2. Salda Gölü Hayvan Varlığı (Fauna).....	32
5.3. Kuşlar.....	33
5.4. Kelebekler.....	34
5.5. Yabani Hayvanlar.....	35
6. SALDA GÖLÜ VE ÇEVRESİNİN DEPREMSELLİK ANALİZİ.....	36
6.1. Deprem Risk Analizi.....	37
7. SALDA GÖLÜ SU REJİMİNİN BOZULMASI, KİRLİLİK KAYNAKLARININ TESPİTİ VE ÖNERİLER.....	38
8. SALDA GÖLÜ ÇEVRESİ PLANLARI VE SÜREÇLERİ.....	45
8.1. 100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planları.....	47
8.1.1. 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planının Geçirdiği Süreçler.....	47
8.1.2. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca Onanan Antalya-Burdur-Isparta Planlama Bölgesi 100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı.....	47

8.2.	1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı:.....	50
	8.2.1. 30.05.2019 Tarihli 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı:..	50
	8.2.2. 12.09.2019 Tarihli 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı:..	52
8.3.	1/5.000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı:.....	54
	8.3.1. 30.05.2019 Tarihli Salda Gölü ve Çevresi 1/5.000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı.....	55
	8.3.2. 12.09.2019 Tarihli Salda Gölü ve Çevresi 1/5.000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planında Getirilen Değişiklikler...56	
	8.3.2.1. Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı Lejantında ve Plan Hükümlerinde Yapılan Değişiklikler:.....	56
8.4.	1/1.000 Ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı:.....	60
	8.4.1. 30.05.2019 Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı.....	60
	8.4.2. 12.09.2019 Tarihli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı..	60
	8.4.2.1. Plan Lejantında ve Plan Hükümlerinde Yapılan Değişiklikler:.....	60
	8.4.2.2. Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı Üzerinde İtirazlara Göre Yapılan Değişiklikler:.....	64
	8.4.2.3. Koruma Amaçlı İmar Planı Askı İtirazları Düzeltmesi Arazi Kullanım Dağılımı:.....	67
8.5.	Halihazır Harita Üzerine Geçirilmiş Millet Bahçesi Mimari Projelerinin Vaziyet Planları:.....	67
	8.5.1. 1. Kentsel Tasarım Alanı Vaziyet Planı:.....	67
	8.5.2. 2. Kentsel Tasarım Alanı Vaziyet Planı:.....	74
8.6.	KIYI KANUNU VE KIYI KANUNUNUN UYGULANMASINA DAİR YÖNETMELİĞE GÖRE VAZİYET PLANLARINDAKİ TESPİTLER.....	76
	8.6.1.Kentsel Tasarım Alanının Vaziyet Planı;.....	76
	8.6.2.Kentsel Tasarım Alanının Vaziyet Planı;.....	76
8.7.	Millet Bahçesi Mimari Projesinin ÇED Hukuki Durumu.....	77
8.8.	Millet Bahçesi Projesi Kapsamında İlgili Ulusal ve Uluslararası Sözleşmeler.....	79
9.	TBMM GÜNDEMİ VE SALDA GÖLÜ.....	81
10.	SONUÇ ve ÖNERİLER.....	83
	EKLER.....	103
	KAYNAKÇA.....	136

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Salda Gölünün Türkiye'deki Yeri.....	5
Şekil 2. Salda Gölü'nün Lokasyonu ve Topografik Görünümü (Temurçin, vd, 2019).....	6
Şekil 3. Salda Gölü Coğrafi Haritası (URL-1).....	8
Şekil 4: Salda Gölü Hidrometeorolojik Ağ haritası.....	10
Şekil 5: Tefenni Mİ Yıllık Toplam Yağışlar (1953 - 2012).....	12
Şekil 6: Tefenni - Yeşilova Meteoroloji İstasyonları Sıcaklık Korelasyon Grafiği.....	13
Şekil 7: Tefenni - Yeşilova Meteoroloji İstasyonları Yıllık Ortalama Sıcaklıklar (1963 - 2012).....	14
Şekil 8: Bedirli Mİ Sıcaklık - Buharlaştırma Korelasyon Grafiği.....	15
Şekil 9: Salda Gölü Seviyeleri (1998-2016).....	16
Şekil 10. Salda Gölü jeolojik Haritası (MTA 2010 verilerinden düzenlenmiştir).....	18
Şekil 11. Salda Gölü ve hidromanyezit cokellerinden genel görünüşler: (a) Hidromanyezit teras cokelleri ve su yüzeyine çıkmış stromatolitler (b) Hidromanyezit balçığı/çamuru ve ara katkısı (c) Fossil Salda stromatoliti (d) Guncel stromatolitlere bağlı gaz çıkışları (Balcı vd, 2018).....	20
Şekil 12. Salda Gölü Toprak ve Arazi Özellikleri Haritası (KHGM, 1996).....	24
Şekil 13. Salda Gölü'nde Görülen Bitkiler (OSİB, 2013).....	30
Şekil 14.Salda Gölü'nde endemik Salda Yosun Balığı-(<i>Aphanus splendens</i>) erkek (üst) ve dişi(alt) birey © İskender Gülle.....	32
Şekil 15. Salda Gölü'nde yayılış göstere Burdur'a Endemik Ot Balığı (<i>Pseudophoxinus cf. ninae</i>) © İskender Gülle.....	33
Şekil 16. Tehlike altındaki dikkuyruk (<i>Oxyura leucocephala</i>).....	34
Şekil 17. Salda gölü çevresinde diri fay haritası.....	36
Şekil 18.Salda Gölü ve Çevresi Deprem Haritası (Deprem Araştırma Dairesi, 1996).....	37
Şekil 19. Niyazlar Köyü Aşağı Açık Krom Maden İşletmesi Atıklarının Değirmen Dereye Bırakılması, Celal Güzelyürek, 2016.....	40
Şekil 20. Niyazlar Köyü Aşağı Açık Krom Maden İşletmesi Atıklarının Değirmen Dereye Bırakılması, Celal Güzelyürek, 2016.....	41
Şekil 21. 13 Nisan 2020 tarihinde göle sokularak millet bahçesi projesi yapımı için çalıştırılan iş makineleri.....	43

Şekil 22. Planlama alanında Koruma Alan Sınırları ve Özel Proje alan sınırları (ÖPA1-ÖPA2).....	46
Şekil 23. 1/100.000 Ölçekli Antalya–Burdur–Isparta Çevre Düzeni Planı Gösterimi.....	48
Şekil 24. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca Onanan Antalya–Burdur–Isparta 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı (Pafta No: Denizli–23M).....	49
Şekil 25. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca Onanan Burdur–Salda Gölü 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı ve Plan Gösterimi (Pafta No: Denizli– M23–d3, d4).....	51
Şekil 26. 12.09.2019 Tarihli 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı.....	53
Şekil 27. Salda Gölü ve Çevresi 1/5.000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı Gösterim Paftası.....	54
Şekil 28. Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı.....	57
Şekil 29. Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı.....	58
Şekil 30. Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı.....	59
Şekil 31. Plan Lejantı.....	61
Şekil 32(a). Salda Gölü Koruma Amaçlı Uygulama Planı Hükümleri.....	62
Şekil 32(b). Salda Gölü Koruma Amaçlı Uygulama Planı Hükümleri.....	63
Şekil 33. Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı.....	64
Şekil 34. Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı.....	65
Şekil 35. Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı.....	66
Şekil 36. Halihazır Haritalar Üzerine Geçirilmiş 1.Kentsel Tasarım Alanının Vaziyet Planının Tamamı.....	69
Şekil 37. A2 Blok, B1 Blok, G1 Blok ile D1 Blok kısmen “Birinci 50 Metre” içinde kalmaktadır.....	70
Şekil 38. A3 Blok, A4 Blok, B2 Blok ile G2 Blok “Kıyı” da A2 Blok, E1 Blok, F1 Blok ile D1 Blok ve K1 Blok kısmen “Birinci 50 Metre” içinde kalmaktadır.....	71
Şekil 39. (D2 Blok, E1 Blok, F1 Blok ile G3 Blok kısmen “Birinci 50 Metre” içinde kalmaktadır.).....	72
Şekil 40. C2 Blok kısmen “Birinci 50 Metre” içinde kalmaktadır.....	73
Şekil 41(a). 2.Kentsel Tasarım Alanının Vaziyet Planının Yakın Görünümü.....	74
Şekil 41(b) devamı. 2.Kentsel Tasarım Alanının Vaziyet Planının Tamamı.....	75

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Burdur Mİ'de Gözlenen Bazı Meteorolojik Parametreler ve İstatistikleri (Kaynak MGM, 2019).....	10
Tablo 2: Salda Gölü Havzası İçi Ve Civarındaki Bazı Meteoroloji İstasyonları ve Gözlem Periyodları.....	11
Tablo 3: Yeşilova Mİ 1952 - 1988 Periyodunda Aylık Toplam Yağış Değerlerinin Ortalaması, mm.....	11
Tablo 4: Yeşilova Mİ 1952 - 1988 Periyodunda Aylık Toplam Yağışların Mevsimlere Göre Dağılımı.....	11
Tablo 5: Tefenni Mİ Uzun Yıllar Aylık Toplam Yağış Değerlerinin Ortalaması, mm.....	12
Tablo 6: Acıpayam Mİ Uzun Yıllar Aylık Toplam Yağış Değerlerinin Ortalaması, mm.....	12
Tablo 7: Yeşilova ve Tefenni Mİ Aylık Ortalama Sıcaklıklar(1963 - 2016).....	13
Tablo 8: Bedirli Mİ Aylık (Class A Pan) Toplam Buharlaşma ile Sıcaklık Değerleri (1973 - 2000).....	14
Tablo 9: Salda Gölü Buharlaşma Hesabı Ayrıntılı Hesap Tablosu.....	15
Tablo 10. Burdur İli Arazi Varlığı (2018).....	28
Tablo 11. Salda Gölü ve Çevresi Arazi Kullanım Tablosu (2018).....	29
Tablo 12. Koruma Amaçlı İmar Planı Askı İtirazları Düzeltmesi Arazi Kullanım Dağılımı....	67
Tablo 13. 1. Kentsel Tasarım Alanı Vaziyet Planı.....	68
Tablo 14. 2. Kentsel Tasarım Alanı Vaziyet Planı.....	74
Tablo 15. Meclis Araştırma Önergeleri.....	81
Tablo 16. Yazılı Soru Önergeleri.....	82

EKLER LİSTESİ

TMMOB Açıklaması, “SALDA GÖLÜ ÇALIŞTAY VE FORUM” ETKİNLİĞİ GERÇEKLEŞTİRİLDİ, 28 Ekim 2019.....	95
TMMOB Açıklaması, TMMOB SALDA GÖLÜ RAPORU KOMİSYONU TEKNİK İNCELEMELERİNİ TAMAMLADI, 6 Aralık 2019.....	96
TMMOB Basın Açıklaması, TMMOB SALDA GÖLÜ’NDE YAPILAN EYLEME DESTEK MESAJI GÖNDERDİ, 15 Aralık 2019.....	97
TMMOB Basın Açıklaması, SALDA GÖLÜ’NDE BAŞLATILAN ÇALIŞMA ACİLEN DURDURULMALIDIR, 4 Nisan 2020.....	98
TMMOB Mimarlar Odası Antalya Şubesi Basın Açıklaması, SALDA GÖLÜ KORUNARAK GELECEK KUŞAKLARA AKTARILMALIDIR, 29 Temmuz 2019..	99
TMMOB Mimarlar Odası Antalya Şubesi Basın Açıklaması, SALDA GÖLÜ RANTA KURBAN EDİLEMEZ SALDA GÖLÜ İHALESİNE KATILACAK YATIRIMCILARI VE İLGİLİ İDARELERİ UYARIYORUZ. ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGESİ İLAN EDİLEN SALDA GÖLÜ RANTA KURBAN EDİLEMEZ, 29 Temmuz 2019.....	103
TMMOB Mimarlar Odası Genel Merkezi Basın Açıklaması, SALDA GÖLÜ’NÜN KORUNMASI İÇİN ÇAĞRI!, 30 Temmuz 2019.....	107
TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Basın Açıklaması, SALDA GÖLÜ MİLLET BAHÇESİ DEĞİLDİR!, 31 Temmuz 2019.....	110
TMMOB Şehir Plancıları Odası Basın Açıklaması, SERMAYENİN DOĞAL ALANLARA YÖNELİK YOĞUNLAŞAN SALDIRILARINA KARŞI MÜCADELEYE DEVAM EDECEĞİZ!, 6 Ağustos 2019.....	112
TMMOB Mimarlar Odası ve Peyzaj Mimarları Odası Antalya Şubeleri Ortak Basın Açıklaması, BURDUR, YEŞİLOVA, SALDA GÖLÜ KORUMA AMAÇLI İMAR PLANI, SALDA GÖLÜ’NÜN ÖLÜM FERMANIDIR, 8 Ekim 2019.....	115
TMMOB Mimarlar Odası Antalya Şubesi Basın Açıklaması, SİT ALANLARINDA, KAMU YARARINA AYKIRI OLARAK YAPILAN HER TÜRLÜ PLAN VE UYGULAMANIN KARŞISINDAYIZ, 16 Mart 2020.....	121
TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Basın Açıklaması, SALDA’MA DOKUNMA! ÇALIŞMALAR HEMEN DURDURULSUN!, 14 Nisan 2020.....	123
TMMOB Mimarlar Odası Antalya Şubesi Basın Açıklaması, SALDA’MIN MEZARINI KAZMA! ÇALIŞMALARI DURDUR!, 15 Nisan 2020.....	125

TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Basın Açıklaması, SALDA GOLÜ'NDEKİ TAHRİBATA SUÇ DUYURUSUNDA BULUNDUK, 17 Nisan 2020.....	128
TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Basın Açıklaması, SALDA GOLÜ MİLLET BAHÇESİ PROJESİ HAKKINDA AÇIKLAMA, 7 Mayıs 2020.....	129
TBMM 7 / 9436 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ VE YANITI.....	130
TBMM 7 / 26923 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ VE YANITI.....	132
TBMM 10 / 1304 SAYILI MECLİS ARAŞTIRMA ÖNERGESİ.....	133
TBMM 7 / 17094 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ VE YANITI.....	134

GİRİŞ

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, dünyanın, ülkemizin, insanlarımızın ve üyelerimizin içinde bulunduğu bu günkü zor koşullarda, bir meslek örgütüne, bir mesleki demokratik kitle örgütüne düşen görevlerin güçlüğü, büyüklüğü ve bunlara karşı sorumluluklarının bilinciyle çalışmalarını sürdürmektedir.

TMMOB ve bağlı Odaları; toplumdan soyutlanmış seçkin mühendis ve mimarların örgütü değil, aksine toplumun içinde yer alan, onun bir parçası olarak toplumla etkileşim içinde bulunan bir çalışma anlayışı içerisindedir. TMMOB; mühendislerin, mimarların, şehir plancılarının sorunlarının halkın sorunlarından ayrı tutulmayacağı, sorunlarının çözümünün büyük ölçüde emekçi sınıfların sorunlarının çözümünde yattığı gerçeğini ifade eder.

TMMOB ve bağlı Odaları her çalışma döneminde meslek alanları ile ilgili her konuda bilgiyi biriktirmeyi ve bilgiyi kamuoyu ile paylaşmayı kendine görev edinmiştir. Dünya çapında kapitalist küreselleşme olgusunun, tüm emekçilerin ve demokrasi yanlılarının üzerine gerek ideolojik saldırı olarak gerekse de yaptırımlar olarak kâbus şeklinde çökmesine karşı yapılması gereken, meslek alanlarımız ile ilgili ülke gerçeklerinin ortaya konulması,

sorunların nedenlerinin belirtilmesi ve çözümlerine yönelik tespitlerde bulunulması, bunun emek ve demokrasi güçleri ve halkımız ile paylaşmanın koşullarının yaratılması ve iyiden, doğrudan, bilimden, teknikten, hukuktan, emekten, halktan yana bir çabanın gereklerini yerine getirmektir.

TMMOB ve bağlı odaları, bilimi ve tekniği halkın kullanımına sunulması görevini her dönemde yerine getirmektedir. Bu ilkelerden ve çalışma anlayışından yola çıkarak, TMMOB ülkemizin sorunlarına ilgisiz kalmamaktadır.

TMMOB 45. Dönem Çalışma Programı (2018-2020)'da “Doğanın, Kentlerin ve Yaşam Alanlarının Rant Talanına Karşı Mücadele” başlığı altında şu değerlendirmeler yer almıştır: *“Bugün ülkemizde egemen olan sermaye birikimi politikaları, yoğun emek sömürüsü yanı sıra kentsel-kırsal ve kültürel-doğal varlıkların el değiştirmesi üzerinden arazi, mülkiyet ve imar rantı düzenlemelerine dayanmaktadır. Doğamız, kentlerimiz, üretim ve yaşam alanlarımız sömürü-rant müdahaleleriyle tahrip edilmektedir. TMMOB; sanayisizleşmeye, tarımsal üretimin tahribine; tarihi-kültürel varlıkların, doğal kaynakların, orman arazilerinin, kamu ve halka ait arazi ve mülklerin yağmalanmasına, rant eksenli kentsel dönüşüme, ülkenin kamusal birikimlerinin özelleştirilmesine karşı hukuki ve toplumsal zeminlerde mücadele edecek; doğasına, kentine, üretim ve yaşam alanlarının yağma ve talanına karşı mücadele eden halk ile dayanışma içerisinde olacaktır.”*

Burdur İlindeki Salda Gölü kıyısının imara açılarak kıyıda “Millet Bahçesi” kurulması konusu 2019 yılında gündeme geldiğinde, “Salda Gölüme Dokunma Platformu” ve yöre halkı tarafından toplumsal tepki örgütlenerek konu kamuoyunun gündemine taşındı.

Platformun ve yöre halkının Birliğimize başvurusu üzerine TMMOB 45. Dönem Yönetim Kurulu'nun 04.10.2019 tarihli 22. Toplantısında; *“Salda Gölüme Dokunma Platformu tarafından 26 Ekim 2019 tarihinde gerçekleştirilecek olan Çalıştaya Birliğimizi temsilen sunum yapmak üzere Baki Remzi Suiçmez'in katılmasına”* yönelik 418 nolu karar alındı.

“Salda Gölüme Dokunma Platformu” tarafından, 26 Ekim 2019 Cumartesi günü, Burdur ili Yeşilova ilçesinde, Yeşilova Belediyesi Düğün Salonu'nda gerçekleştirilen “Salda Gölü Çalıştay ve Forum” etkinliğine Yürütme Kurulu Üyesi Baki Remzi Suiçmez katılarak Birliğimiz görüşlerini paylaştı. Platformun dernekleşmesi bu etkinlikte katılımcılar tarafından kararlaştırıldı.

TMMOB Salda Gölü Raporu Komisyonu, Yönetim Kurulunun 02.11.2019 tarihli 23. toplantısındaki; *“Salda Gölü'ne yönelik olumsuz etkilerin incelenmesi ve raporlaştırılması için Oda temsilcileri ile TMMOB Salda Gölü Raporu Komisyonu kurulmasına, Komisyonunda Yönetim Kurulu üyeleri Baki Remzi Suiçmez, Selçuk Uluata, Tores Dinçöz, Ayşegül Oruçkaptan, İsmail*

Küçük, Deniz Kimyon'un yer almasına,” yönelik 428 nolu kararı ile kuruldu.

TMMOB'nin 22.11.2019 tarihli 24. Toplantısında; “TMMOB Salda Gölü Raporu Komisyonuna; Hakkı Yalçın (Elektrik MO), Serkan Öğütlü (Harita ve Kad. MO), Mehmet Necat Özgür (İnşaat MO), Atakan Yüklü (Jeofizik MO), Faruk İlgün (Jeoloji MO), Ahmet Hamdi Sargın (Jeoloji MO), Hüseyin Tarhan (Jeoloji MO), Servet Cevni (Jeoloji MO), Yusuf Kenanoğlu (Kimya MO), Haydar Şahin (Makina MO), Mehmet Soğancı (Makina MO), Mustafa Diren (Meteoroloji MO), Müzeyyen Gülşen Can (Mimarlar O), Reyhan Erdoğan (Peyzaj MO) ve Caner Aksakal'ın (Ziraat MO) eklenmesine,” yönelik 441 nolu karar ile Oda temsilcileri komisyona eklendi.

TMMOB Salda Gölü Raporu Komisyonu içinden, Baki Remzi Suiçmez, Dersim Gül, Eren Şahiner, Atakan Yüklü, Servet Cevni, Mehmet Soğancı, Haydar Şahin, Müzeyyen Gülşen Can, Reyhan Erdoğan ve Caner Aksakal'ın katılımıyla bölgede bir teknik heyet oluşturuldu. Teknik heyet, 4-5 Aralık 2019 tarihlerinde Salda Gölü ve çevresindeki teknik incelemelerini tamamladı. Teknik heyet; Salda Gölü Koruma Derneği Temsilcileri, Yeşilova ve çevre köylerinin sakinleri, Yeşilova Belediye Başkanı Mümtaz Şenel, Yeşilova Kaymakamı Abdulhamit Karaca ile görüşerek proje ve kapsam alanı hakkında görüş alışverişinde bulundu.¹

“Salda Gölü Koruma Derneği” tarafından güncel gelişmelere ve dayatmalara karşı 15 Aralık 2019'da göl kenarında gerçekleştirilen eyleme TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz, gönderdiği mesajda, TMMOB'nin desteğini kamuoyu ile paylaştı.²

Davalar, itirazlar, yeni idari kararlar sürecinde Covid-19 salgınındaki sokağa çıkma yasağını fırsata çevirmeye çalışan iktidarın izni dahilinde, 14 Nisan 2020 tarihinde, Millet Bahçesi projesi kapsamında ihaleyi kazanan müteahhit firma iş makineleri ile beyaz kumsalda hafriyat ve taşıma faaliyetlerine başladı. Yasadışı, doğayı yok eden bu çalışmanın kamuoyunda büyük tepki uyandırması nedeniyle faaliyet durduruldu, daha sonra geriye dönüşü mümkün olmayan kumsal düzenleme çalışmaları yürütüldü. Çevre ve Şehircilik Bakanı ile Toplu Konut İdaresi Başkanı'nın (TOKİ) özür mesajlarının gündeme geldiği bu aşamada oluşan tahribat, doğal mirasın katliamı olarak değerlendirilmelidir. TMMOB bu konuda da yaptığı basın açıklaması ile kamuoyunu anında bilgilendirdi.³

¹ TMMOB SALDA GÖLÜ RAPORU KOMİSYONU TEKNİK İNCELEMELERİNİ TAMAMLADI (n.d.). Erişim Tarihi Haziran 16, 2020, <https://www.tmmob.org.tr/icerik/tmmob-salda-golu-raporu-komisyonu-teknik-incelemelerini-tamamladi>

² TMMOB SALDA GÖLÜNDE YAPILAN EYLEME DESTEK MESAJI GÖNDERDİ (n.d.). Erişim Tarihi Haziran 16, 2020, <https://www.tmmob.org.tr/icerik/tmmob-salda-golunde-yapilan-eyleme-destek-mesaji-goderdi>

³ SALDA GÖLÜNDE BAŞLATILAN ÇALIŞMA ACİLEN DURDURULMALIDIR (n.d.). Erişim Tarihi Haziran 16, 2020, <http://www.tmmob.org.tr/icerik/salda-golunde-baslatilan-calisma-acilen-durdurulmalidir>

Bir yandan toplumsal ve hukuki mücadele sürdürülürken, Odalarımız gerekli toplumsal ve hukuki girişimlerde bulunurken, diğer yandan dava açarak sürece dahil olan TMMOB bünyesinde, konu uzmanı arkadaşlarımızdan oluşturulan teknik heyet rapor çalışmalarına başladı. Elinizdeki bu rapor; jeolojik boyuttan meteorolojik boyuta, tarımsal boyuttan çevre boyutuna, planlama boyutundan hukuki boyuta kadar konuyu tüm yönleriyle ele almaktadır.

Özetle; Salda Gölü başlıca üç adet tehdit ile karşı karşıyadır. Bu tehditler kuraklık riski ile kuruma, madencilik faaliyetleri ve taşocakları ile kirlenme, turizm baskısı ve Millet Bahçesi Projesiyle yapılaşmadır. Koruma-kullanma dengesi gözetilmeyerek 1. ve 2. derece sit alanları kullanıma açılmak istenmekte, seçimle gelen yerel yönetimlerin bölgede söz hakkı ve plan yapma yetkisi kaldırılmakta ve tüm yetki atanmışlardan oluşan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na bırakılmaktadır. “Kentsel Tasarım Alanı 1-2”, “Özel Proje Alanı” ile “Millet Bahçesi” önündeki engeller, Ankaradan hızla aşılmak istenmektedir. Bu rapor; Salda Gölü'nün doğal haliyle korunarak yaşaması ve Salda Gölü ile çevresi hakkında kamuoyunun bilinçlendirilmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Bu raporu hazırlayan arkadaşlarımıza emekleri için teşekkür ediyoruz.

Umarız, bu rapor; çok disiplinli ve kapsamlı içeriğiyle karar vericilere yol gösterir. Bu raporla, yöre halkının Salda Gölü'nün dünya mirası olarak geleceğe taşınması mücadelesine katkı verdiğimizimize inanıyoruz.

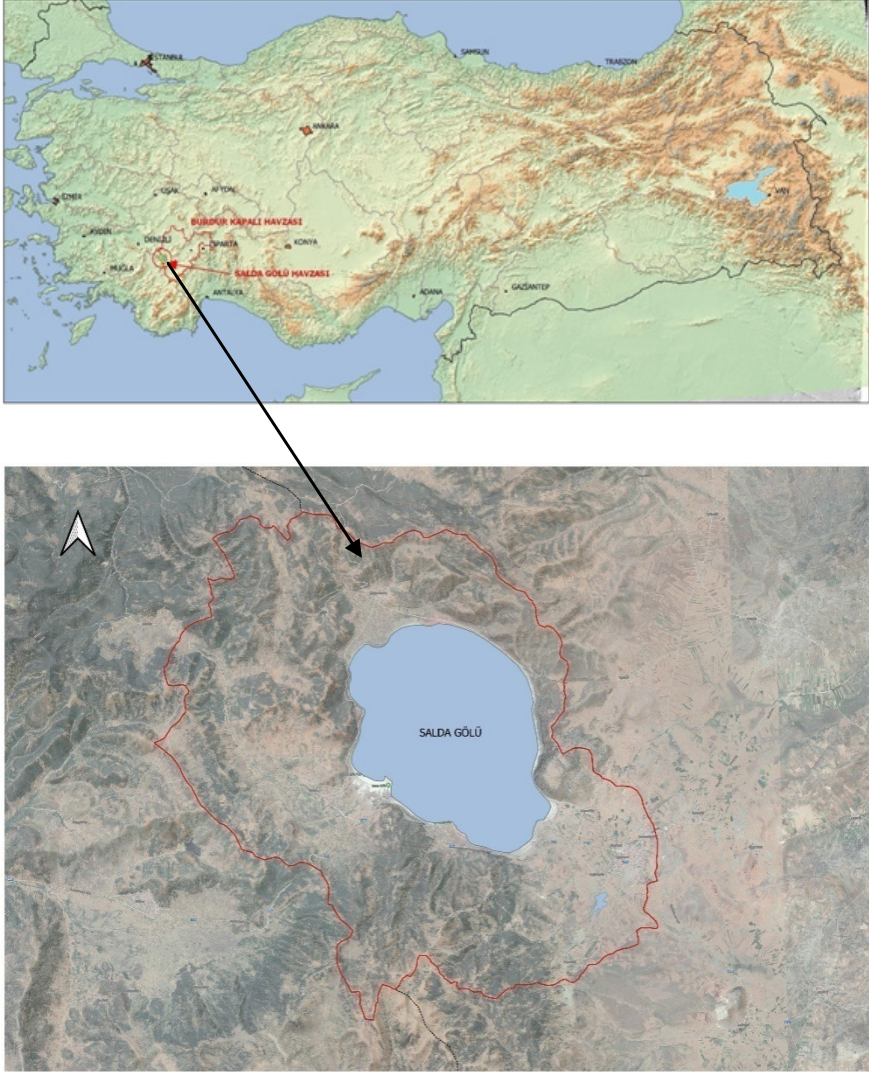
TMMOB'nin sözü, insana, doğaya, yaşama ve insanlığın mutlu geleceğine dairdir.

Saygılarımızla,

Emin KORAMAZ
Yönetim Kurulu Başkanı

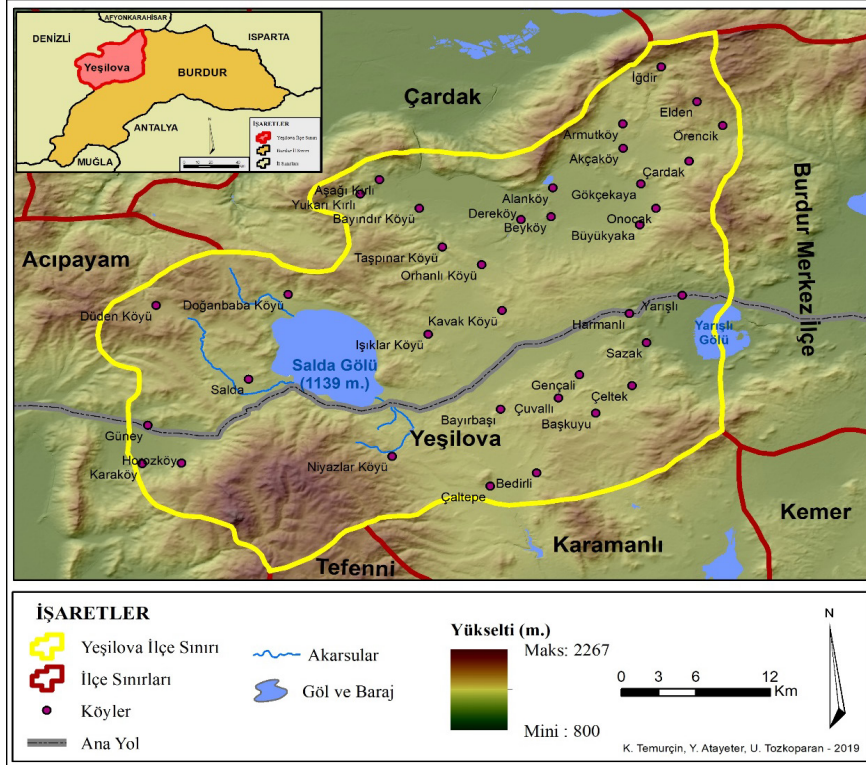
1. SALDA GÖLÜ VE ÇEVRESİNİN TANITIMI

Salda Gölü, Burdur İli Yeşilova İlçesi sınırları içerisinde bulunmaktadır. Göl'ün koordinatları 37°29' - 37°33' kuzey enlemi ile 29°37' - 29°41' doğu boylamı arasındadır. Salda Gölü'nün ülkedeki konumu Şekil 1'dedir.

Şekil 1: Salda Gölünün Türkiye'deki Yeri

Yeşilova İlçesi 1351 km² yüzölçümüne, 1200 metre ortalama rakıma ve 36 köye sahiptir. Burdur İli ve Yeşilova İlçesi, barındırdığı doğal, tarihi ve kültürel turizm değerleriyle Akdeniz Bölgesi'nden Ege Bölgesi ve ülkemizin iç bölgelerine geçiş güzergâhında, Göller Yöresi adı verilen bölgede, Türkiye'nin önemli turistik merkezlerinin bulunduğu Denizli-Antalya-Muğla illerine giden yollar üzerinde konumlanmıştır (Şekil 2) (Temurçin, vd, 2019).

Şekil 2. Salda Gölü'nün Lokasyonu ve Topografik Görünümü (Temurçin, vd, 2019)

Burdur, İç Anadolu ile Ege Bölgesi ve Akdeniz ile Ege Bölgesi arasındaki karayolları bağlantısını sağlamaktadır. Sakarya'dan başlayarak Antalya'da sonlanan D650 karayolu güzergâhı üzerinde bulunmaktadır. Kent; İzmir, Ankara, Isparta, Afyon, Denizli ve İstanbul'a günümüzde aktif olmayan demir yolu ile bağlıdır.

Salda Gölü'nün bulunduğu Yeşilova ilçesi, Burdur Merkeze yaklaşık 60 km uzaklıkta bulunmakta ve Denizli-Burdur D330 karayolu güzergâhı üzerindedir. Salda Gölü'nün Yeşilova yerleşimine uzaklığı ise 4 kilometredir. Salda Gölü'ne en yakın yerleşim birimleri olan Burdur'a uzaklığı 56, Denizli'ye 96, Isparta'ya 107 ve Muğla'ya ise 172,6 kilometredir. En yakın

havalimanları 109 km uzaklıkta bulunan Isparta Süleyman Demirel Hava Limanı ve 159 km uzaklıktaki Antalya Havalimanıdır. Antalya Havalimanı uluslararası standartlarda olup, yüksek bir yolcu taşıma kapasitesine sahiptir.

Salda Gölü, Yeşilova İlçesi'nde Kayadibi, Yukarı Salda ve Aşağı Salda olmak üzere 3 mahallenin sınırları içerisinde kalmaktadır. Salda Gölü ve çevresi, Yeşilova Belediyesi ve İl Özel İdaresinin yetki ve sorumluluğundadır.

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından Salda Gölü hakkında "*Salda Gölü ve çevresi, 14.06.1989 tarihinde 1.derece Doğal Sit Alanı olarak tescil edilmiş ve koruma altına alınmış iken, bu karar Antalya Kültür ve Tabiat Varlıkları Kurulunun 28.07.1992 tarih ve 1501 sayılı yeni kararı ile tadil edilerek, Salda Gölü kıyısındaki bazı mahaller, 2.derece Doğal Sit Alanı olarak tescil edilmiştir.*"⁴

Salda Gölü Havzası Burdur Kapalı Havzası içerisinde yer almaktadır. Burdur Havzası, Türkiye'nin güneybatısında, Akdeniz Bölgesi'nin kuzeybatısında ve Ege Bölgesi'nin doğusunda, Göller Bölgesi olarak bilinen Orta ve Batı Toroslar'ın birleştiği bölgenin batı ve kuzeybatısında kalmaktadır. Havza, 37°-38° kuzey enlemleri ile 29°-30° doğu boylamları arasında konumlanmıştır. Havza, kuzeydoğuda Akarçay, güneydoğuda Antalya, güneybatıda Batı Akdeniz ve kuzeybatıda Büyük Menderes havzaları ile çevrilmiş olup isminden de anlaşılabilceği üzere, kapalı havzadır.

Burdur Kapalı Havzası yağış alanı, 6.296 km²'dir. Havza, idari olarak Antalya, Afyonkarahisar, Burdur, Denizli ve Isparta illerinin bir bölümünde yer almaktadır. (OSİB, 2018)

Salda Gölü, Burdur İli Yeşilova ilçesi sınırları içerisinde yer almaktadır. Göl alanı 44 km² civarındadır. Göl yüzeyi 2013 Devlet Su İşleri (DSİ) verilerine göre 43,7 km² (4370 ha), 2016 DSİ verilerine göre ise 45,78km² (4578 ha) olup, kış ve yaz değişmektedir.

Salda Gölü Havzası da kapalı havza olup yağış alanı (göl alanı dahil) 215 km²'dir. Göl yüzeyinin deniz seviyesinden yüksekliği ise 1140 m civarındadır. Derinliği 184 metre olan göl, Türkiye'nin en derin üçüncü gölü olması yanında, tatlı su gölleri arasında ise en derin ikinci göldür. Kendi yağış havzası tarafından beslenmektedir (DSİ, 2013), (Şekil 3).

⁴ Kültür ve Turizm Bakanlığı Burdur İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, <https://burdur.ktb.gov.tr/TR-154881/salda-golu.html>, Erişim Tarihi 18.06.2020

Şekil 3. Saldı Gölü Coğrafi Haritası (URL-1)

Jeolojik ve kimyasal özellikleri, barındırmış olduğu endemik türler ile “Önemli Doğa Alanı ve Önemli Kuş Alanı” kriterlerini sağlayan, “Uluslararası Doğayı Koruma Birliği (IUCN)” tarafından açıklanan koşullara göre⁵ koruma altına alınması gerektiği belirtilen (EN) kritik türlere ev sahipliği yapan uluslararası ve ulusal düzeyde öneme sahip bir alandır.

⁵ IUCN. 2016. Rules of Procedure for IUCN Red List Assessments 2017–2020. Version 3.0. Approved by the IUCN SSC Steering Committee in September 2016. http://cmsdocs.s3.amazonaws.com/keydocuments/Rules_of_Procedure_for_Red_List_2017-2020.pdf, Erişim tarihi 18.06.2020

Bölgede yapılan çalışmalar dünyada Mars gezegeninin yüzey özelliklerini (magnezyum yüklü beyaz kayalar) taşıyan dünyadaki iki bölgeden birinin Salda Gölü olduğunu göstermektedir. (Balcı vd., 2018)

Salda Gölü ve çevresinde sulak alan, dere, kumul, ibrelî orman, ağaçlık, dağ bozkır, kayalık, tarım gibi habitatlar mevcuttur. Salda Gölü'nün çevresindeki ibrelî orman habitatları doğu bölümü hariç gölün tüm çevresinde olup kızılçam, karaçam ve boylu ardıçlar saf ve karışık ormanlar ile yer yer seyrek ormanlardan oluşmaktadır. Aynı zamanda bazı su kuşu türlerinin belirli zamanlarda önemli miktardaki popülasyonlarını barındırmaktadır. Salda Gölü'nün oldukça temiz, oligotrofik özellikte, az tuzlu ve yüksek alkalinite özellik göstermesi, gölün biyolojik çeşitliliği ve üretkenliği konusunda belirleyici etken olup, ekosistem dengesi hala bozulmamış bir göldür. Jeolojik açıdan kapalı bir havza özelliğinde olması, gölün ekolojik özelliklerini önemli derecede belirlemiştir. Bu özellik gölün tür çeşitliliğini ve kullanım olanaklarını sınırlandırmakla birlikte; gölü istilacı ve yabancı türlerden koruyan bir kalkan özelliği de göstermektedir. (OSİB, 2018)

Salda Gölü gibi ipliğimsi yosunların (Cyanobakterler vb.) üstüne hidromagnezit çökmesi ve organomineral oluşumlarının dünyada 6 yerde olduğu ve devam ettiği belirtilmiştir. Salda Gölü bu yerlerin yedincisidir. Bu kadar değerli bir tabiat harikası bir ekosistemin çevresi ile birlikte mutlak olarak korunması, kirletilmemesi için kıyılarına niteliği ne olursa olsun, bir tesisin yapılması engellenmelidir.

2. İKLİM ÖZELLİKLERİ VE HİDROLOJİ

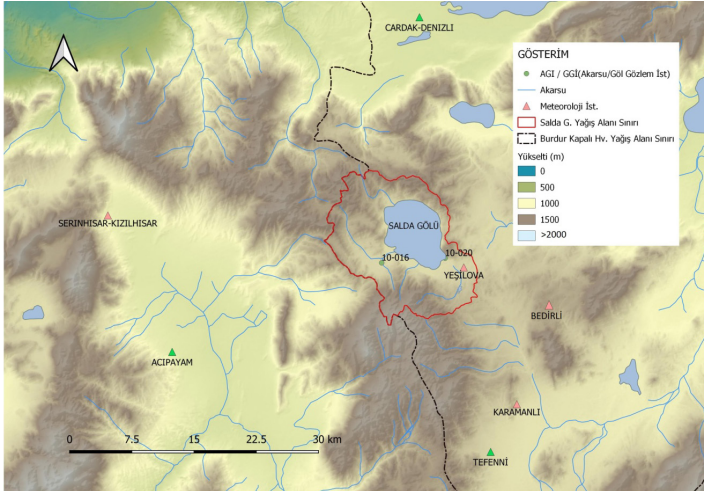
2.1. İKLİM

Burdur Kapalı Havzası, iklim bakımından Akdeniz iklimi ile İç Anadolu iklimi arasında bir geçiş bölgesi kabul edilebilecek durumda olmakla birlikte yoğun olarak İç Anadolu ikliminin etkisi altındadır: Kışlar soğuk ve yağışlı, yazlar ise sıcak ve kurak geçmektedir.

Salda Gölü havzası da benzer iklim özellikleri göstermektedir. Yörenin iklim özelliklerinin daha iyi anlaşılabilmesi için Burdur Meteoroloji İstasyonunda (Mİ) ölçülmüş meteorolojik bazı değerlere ilişkin istatistikler Tablo 1'de ve Salda Gölü havzasını temsil edecek meteoroloji istasyonları ve gözlem periyotları Tablo 2'de verilmiştir.

BURDUR	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık
Ölçüm Periyodu (1932 - 2018)													
Ortalama Sıcaklık (°C)	2.6	3.8	6.9	11.7	16.5	21.2	24.7	24.5	20.0	14.2	8.7	4.3	13.3
Ortalama En Yüksek Sıcaklık (°C)	6.7	8.7	12.6	17.8	23.0	28.0	31.9	32.1	27.8	21.4	14.3	8.4	19.4
Ortalama En Düşük Sıcaklık (°C)	-1.0	-0.3	1.9	6.0	10.2	13.9	17.0	16.9	12.8	8.4	4.0	0.8	7.5
Ortalama Güneşlenme Süresi (saat)	3.8	4.9	5.9	7.1	8.9	10.9	11.8	11.0	9.2	7.2	5.5	3.3	89.5
Ortalama Yağışlı Gün Sayısı	11.3	9.8	10.0	9.5	9.7	5.9	2.8	2.2	3.1	6.1	7.1	11.2	88.7
Aylık Toplam Yağış Miktarı Ortalaması (mm)	57.0	41.7	45.3	43.3	45.3	27.8	11.9	8.2	14.9	32.4	36.9	62.2	426.9
Ölçüm Periyodu (1932 - 2018)													
En Yüksek Sıcaklık (°C)	16.8	23.4	27.8	30.7	34.5	38.7	41.0	41.0	39.0	32.4	25.6	19.9	41.0
En Düşük Sıcaklık (°C)	-16.7	-15.0	-11.6	-7.0	-0.4	3.8	9.0	8.8	3.4	-2.4	-12.0	-15.3	-16.7

Tablo 1: Burdur Meteoroloji İstasyonu (Mİ) 'de Gözlenen Bazı Meteorolojik Parametreler ve İstatistikleri (Kaynak MGM, 2019)

Şekil 4: Salda Gölü Hidrometeorolojik Ağ haritası

Salda Gölü hidrometeorolojik ağ haritası Şekil 5'de verilmiştir.

Salda Gölü yağış alanı içerisinde Meteoroloji Genel Müdürlüğü (MGM) tarafından açılmış olan Yeşilova meteoroloji istasyonu bulunmaktadır. İstasyon 1952 yılında açılmış olup 1988 yılında kapatılmıştır. Ancak 2015 yılından sonra havza içerisinde 18113 istasyon numarası ile Yeşilva Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu (OMGI) yeniden açılmıştır. Halen açık durumda bulunan havza civarındaki meteoroloji istasyonlarından Acıpayam ve Tefenni Meteoroloji İstasyonlarının uzun süreli mevcut gözlem verileriyle Salda Gölü havzasını temsil edebilecek en uygun istasyon konumundadırlar (Tablo 2).

Mİ	Konum	Kotu (m)	Gözlem Periyodu
Yeşilova	Havza İçi	1250	1952 - 1988
Tefenni	Havza Dışı	1142	1952 - 2015 (Açık)
Acıpayam	Havza Dışı	941	1950 - 2015 (Açık)
Cardak-Denizli	Havza Dışı	920	1963 - 1991
Bedirli-Yeşilova (DSI)	Havza Dışı	1300	1973 - 2000

Tablo 2: Salda Gölü Havzası İçi Ve Civarındaki Bazı Meteoroloji İstasyonları ve Gözlem Periyodları

Yeşilova meteoroloji istasyonunun 1952-1988 periyodu için uzun yıllar yıllık toplam yağışlar ortalaması 451,6 mm'dir. Yeşilova meteoroloji istasyonunun uzun yıllar aylık toplam yağış değerleri Tablo 3'de verilmiştir.

OCAK	SUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	YILLIK
67.9	53.0	44.5	34.6	39.6	23.5	15.4	10.2	16.2	33.4	40.5	73.0	451.6

Tablo 3: Yeşilova Mİ 1952 - 1988 Periyodunda Aylık Toplam Yağış Değerlerinin Ortalaması, mm.

İstasyonda gözlenen Yağışların mevsimsel dağılımları ise Tablo 4'deki gibidir

YEŞİLOVA Mİ	Kış	İlkbahar	Yaz	Sonbahar	Toplam
Toplam Mevsimsel Yağış, mm	193.8	118.7	49.1	90.0	451.6
Mevsimsel Yağış Dağılımı, %	42.9	26.3	10.9	19.9	100.0

Tablo 4: Yeşilova Mİ 1952 - 1988 Periyodunda Aylık Toplam Yağışların Mevsimlere Göre Dağılımı

Acıpayam ve Tefenni meteoroloji istasyonları için aylık toplam yağış değerlerinin uzun yıllar ortalaması ise aşağıdaki gibidir. Tablodan da görülebileceği gibi Yeşilova meteoroloji istasyonu Acıpayam ve Tefenni meteoroloji istasyonlarından daha az yağış almaktadır.

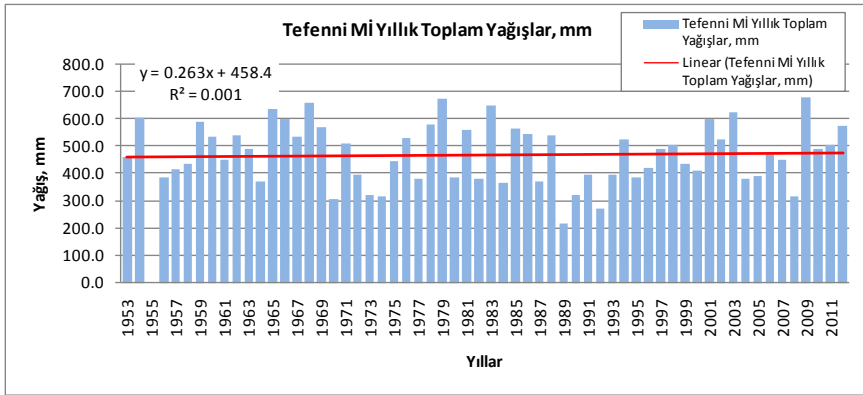
Tefenni Mİ	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZRN	TEMMZ	AĞSTS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALK	YILLIK
(1952 - 1988)	82.8	59.9	44.4	38.9	37.9	25.1	19.1	10.8	18.2	32.5	49.9	77.3	496.7
(1952-2016)	70.9	54.6	44.0	40.4	40.3	24.7	18.4	14.0	17.7	32.9	50.0	75.2	483.2

Tablo 5: Tefenni Mİ Uzun Yıllar Aylık Toplam Yağış Değerlerinin Ortalaması, mm.

Acıpayam Mİ	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZRN	TEMMZ	AĞSTS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALK	YILLIK
(1952 - 1988)	96.6	66.5	57.0	39.8	38.9	21.9	15.7	12.1	17.6	32.3	56.4	93.0	547.9
(1950-2016)	108.3	67.7	52.6	35.1	38.3	21.8	15.9	11.0	14.0	32.3	54.0	98.1	549.0

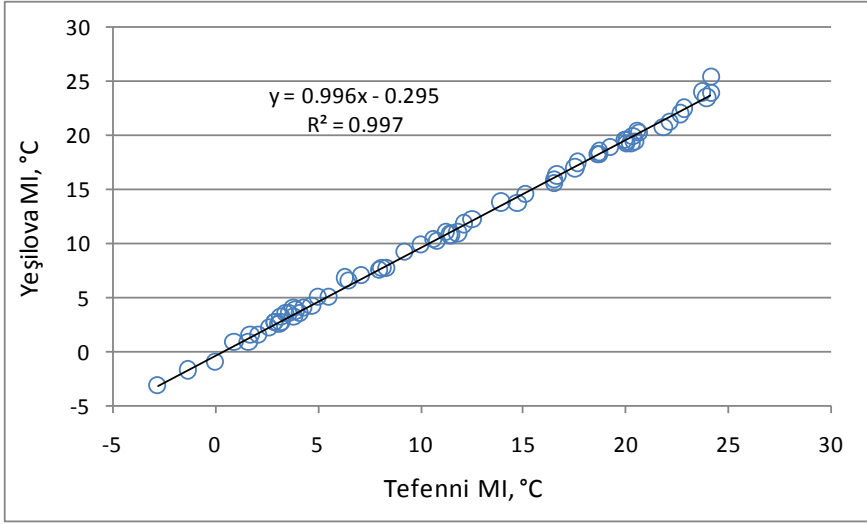
Tablo 6: Acıpayam Mİ Uzun Yıllar Aylık Toplam Yağış Değerlerinin Ortalaması, mm.

Tablo 5 ve Tablo 6'dan görülebileceği gibi Acıpayam ve Tefenni meteoroloji istasyonlarının 1952 - 1988 Periyodu ile kendi gözlem periyodlarındaki yağış verilerine bakıldığında yağışların aylık/mevsimsel dağılımlarında ve yıllık toplam yağış değerlerinde kayda değer bir farklılık gözlenmemektedir. Bu nedenle Aşağıdaki Tefenni Meteoroloji İstasyonu (Mİ) Yıllık Toplam Yağışlar Grafiğinden de görülebileceği gibi, yöredeki yağış rejiminde ciddi bir değişiklik olmadığı söylenebilir (Şekil 5).

Şekil 5: Tefenni Mİ Yıllık Toplam Yağışlar (1953 - 2012)

Yeşilova meteoroloji istasyonunun 1983 - 1988 periyodunda sadece 5 yıllık sıcaklık verisi mevcuttur. İstasyonun sıcaklık verilerinin uzatılabilmesi için Tefenni meteoroloji istasyonu ile korelasyonuna bakılmıştır. İki istasyon arasındaki korelasyon grafiği aşağıda verilmiştir (Şekil 6). İki istasyon sıcaklıkları arasında eşlenik ilişki mevcuttur. Bu nedenle Yeşilova meteoroloji istasyonunun gözlenmiş sıcaklık değerleri yerine uzatılmış sıcaklık değerlerinin kullanılmasında bir sakınca yoktur.

Şekil 6: Tefenni - Yeşilova Meteoroloji İstasyonları Sıcaklık Korelasyon Grafiği

İki istasyon arasındaki aşağıda verilen korelasyon bağıntısı ile Yeşilova meteoroloji istasyonunun sıcaklık değerleri 1964 - 2015 periyoduna uzatılmıştır.

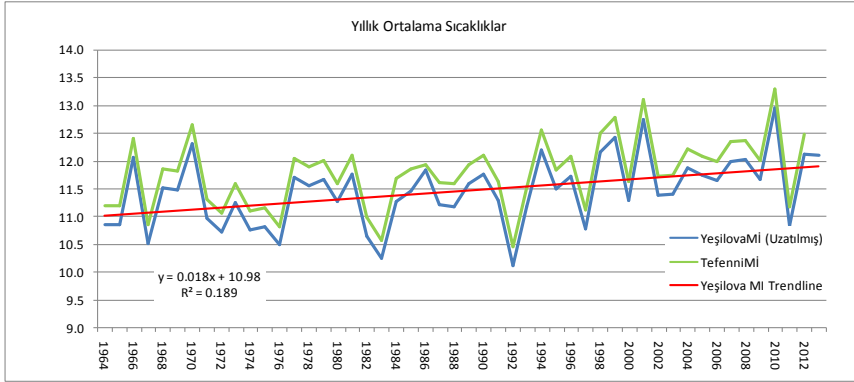
$$T_{\text{YeşilovaMI}} = 0,996 \times T_{\text{TefenniMI}} - 0,295 \quad R^2 = 0,997$$

Yeşilova meteoroloji istasyonunun aylık uzatılmış sıcaklık değerlerinin uzun yıllar ortalaması aşağıda verilmiştir. Tablo 7'den görülebileceği gibi iki istasyonun sıcaklık değerleri oldukça birbirine yakındır.

İstasyon	Kot(m)	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZRN	TEMMZ	AĞSTS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALK	ORT.
Tefenni MI	1142	1.1	2.4	5.9	10.4	15.2	19.9	23.2	23.0	18.5	12.9	7.0	2.8	11.8
Yeşilova MI (Uzatılmış)	1250	0.8	2.1	5.5	10.0	14.8	19.5	22.9	22.6	18.1	12.5	6.7	2.5	11.5

Tablo 7: Yeşilova ve Tefenni Mİ Aylık Ortalama Sıcaklıklar(1963 - 2016)

Yeşilova ve Tefenni meteoroloji istasyonlarının yıllık ortalama sıcaklık grafikleri Şekil 7'de verilmiştir. 1963 - 2012 periyodu için verilen ortalama sıcaklık grafiğinden de görülebileceği gibi yöre sıcaklıklarında artan yönde bir trend söz konusudur. Salda Gölü havzası için 1963 - 2012 periyodunda 10,1 °C yıllık ortalama ile en soğuk yıl; 13,0 °C yıllık ortalama ile en sıcak yıl olmuştur.

Şekil 7: Tefenni - Yeşilova Meteoroloji İstasyonları Yıllık Ortalama Sıcaklıklar(1963 - 2012)

Yörede buharlaşma gözlemi yapan Meteoroloji Genel Müdürlüğü (MGM) tarafından işletilen Acıpayam meteoroloji istasyonu ile DSİ tarafından işletilen ve aynı zamanda buharlaşma ölçümü yapan Bedirli meteoroloji istasyonu mevcuttur. Bedirli meteoroloji istasyonunda 1973 - 2000 periyodunda buharlaşma ölçümleri yapılmıştır. İstasyon 1300 m. kotundadır.

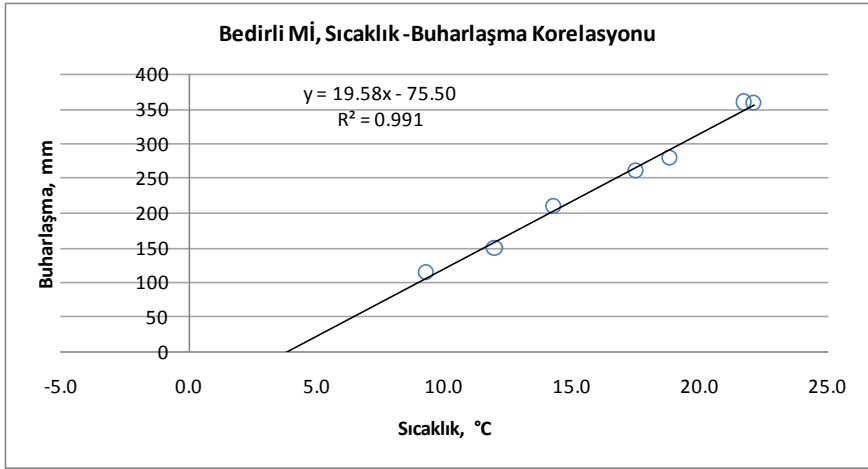
Bedirli meteoroloji istasyonunun hem Burdur Kapalı havzası içerisinde yer alması hem de Salda Gölü'ne konum olarak daha yakında olması nedeniyle Salda Gölü buharlaşma hesaplarında Bedirli meteoroloji istasyonu tercih edilmiştir. İstasyonun buharlaşma gözlemlerine ait uzun yıllar aylık ortalama değerleri aşağıda verilmiştir (Tablo 8).

BEDİRLİ Mİ (DSİ)	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZRN	TEMMİZ	AĞSTS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALK	YILLIK
Buharlaşma, mm				114.1	210.4	280.1	359.1	360.3	261.7	149.9			1735.8
Buh*0.7(YTDK), mm				79.9	147.3	196.1	251.4	252.2	183.2	104.9			1215.0
Ortalama Sıcaklık, °C	-0.1	1.2	4.4	9.3	14.3	18.8	22.1	21.7	17.5	12.0	5.8	1.8	10.7

Tablo 8: Bedirli Mİ Aylık (Class A Pan) Toplam Buharlaşma ile Sıcaklık Değerleri (1973 - 2000)

Bedirli meteoroloji istasyonunda sıcaklık gözlemi yapılmamıştır. Bu nedenle Bedirli meteoroloji istasyonunun sıcaklık değerleri 0,6 °C / 100 m. düşey değişim oranı ile Tefenni meteoroloji istasyonundan taşınmıştır.

Bedirli meteoroloji istasyonunun sıcaklık - buharlaşma korelasyon grafiği Şekil 8'de verilmiştir. Grafikten de görülebileceği gibi istasyonun sıcaklıkları ile buharlaşma arasında oldukça güçlü bir ilişki vardır.

Şekil 8: Bedirli Mİ Sıcaklık - Buharlaşma Korelasyon Grafiği

Salda göl yüzeyinden gerçekleşen buharlaşmanın bulunabilmesi için Bedirli meteoroloji istasyonunun sıcaklık buharlaşma ilişkisinden yararlanılmıştır. Göl yüzeyi sıcaklıkları için hemen hemen aynı kotta olmaları nedeniyle Tefenni meteoroloji istasyonunun sıcaklık değerleri tercih edilmiştir. Buna göre Salda göl yüzeyinden olan aylık toplam buharlaşma değerleri aşağıdaki gibi elde edilmiştir. Tablo 9'dan da görülebileceği gibi Salda Gölü'nden olan yıllık toplam buharlaşma değeri 1125,1 mm'dir.

SALDA GÖLÜ BUHARLAŞMA HESABI	OCAK	ŞUBAT	MART	NISAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	TOPLAM
Tefenni Mİ Ort. Sıcaklıkları (°C)	1.1	2.4	5.9	10.4	15.2	19.9	23.2	23.0	18.5	12.9	7.0	2.8	
Salda Gölü Ort. Sıcaklıkları (°C)	0.9	2.2	5.7	10.2	15.0	19.7	23.0	22.8	18.3	12.7	6.8	2.6	
Salda Gölü Yuvarlak Tava Buharlaşmaları (mm)			35.4	123.5	218.1	310.3	375.8	370.6	283.3	172.5	57.4		1946.9
Salda Gölü Yüzü Buharlaşmaları (mm) (Tava Buh. * 0,70)			24.7	86.5	152.7	217.2	263.0	259.4	198.3	120.7	40.2		1362.8
Salda Gölü Yeri Yağışları (mm) (Yeşilova. Met. İst.)	67.9	53.0	44.5	34.6	39.6	23.5	15.4	10.2	16.2	33.4	40.5	73.0	451.6
Salda Gölü Net Buharlaşmaları (mm)	-	-	-	51.9	113.1	193.7	247.7	249.2	182.1	87.4	-	-	1125.1

Tablo 9: Salda Gölü Buharlaşma Hesabı Ayrıntılı Hesap Tablosu

2.2. Hidrometri İstasyonları

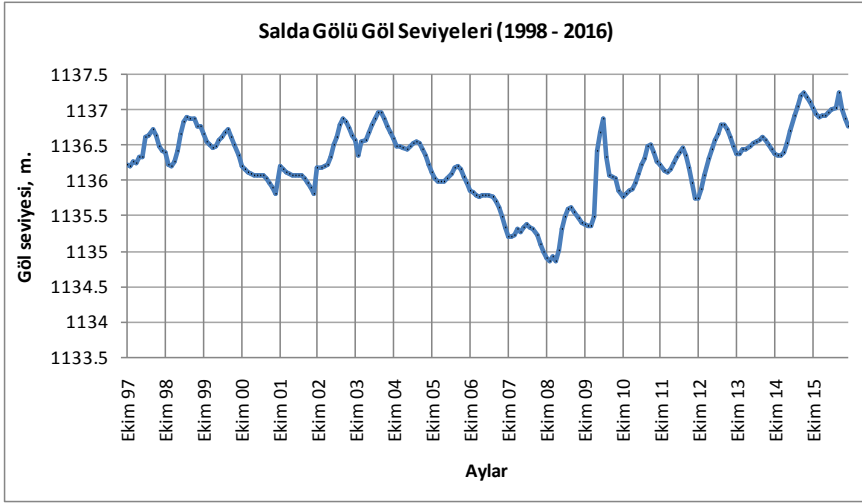
2.2.1. Akarsu Gözlem İstasyonları (AGİ)

Salda Gölü yağış alanı içerisinde DSİ tarafından Killik Deresi üzerinde açılmış olan D10A016 Killik D.-Salda AGİ mevcuttur. İstasyon 1970 - 1972 yılları arasında açılmış olup 2 yıllık gözlemi mevcuttur. D10A016 AGİ 24,1 km² yağış alanına sahip olup gözlem periyodundaki ortalama akımı 0,095 m³/s'dir.

2.2.2. Göl Gözlem İstasyonları (GGİ)

Salda Gölü Seviye Gözlemleri

Göl seviyelerini gözlemek amacıyla Salda Gölü üzerinde DSİ ve Mülga EİE tarafından açılmış göl gözlem istasyonları mevcuttur. E10G006 Salda Gölü-Kayadibi ve E10G013 Salda Gölü-Kayadibi EİE tarafından işletilmiş göl gözlem istasyonları olup D10G020 Salda Gölü Göl Gözlem İstasyonu (GGİ) ise DSİ tarafından açılmış olan göl gözlem istasyonudur. Bu istasyonlardan ölçülen seviye değerleri ile Salda Gölünün 1998 - 2016 su yıllarına ait göl seviye değerleri grafiği aşağıda verilmiştir. Buna göre gözlem periyodu içerisinde gölde gözlenmiş en düşük seviye Kasım 2008 de 1134,86 m. olup en yüksek seviye değeri ise Temmuz 2015 te göl seviyesi 1137,27 m. değerine ulaşmıştır. 2008 yılında yaşanan seviye düşüşünün Türkiye genelindeki 2005 - 2007 yıllarında ülke genelinde yaşanan meteorolojik kuraklıkların bir sonucu olarak görünmektedir (Şekil 9).

Şekil 9: Salda Gölü Seviyeleri (1998-2016)

2.3. Havza Su Kullanımları

2.3.1. Sulama Tesisleri

Salda Gölü havzası içerisinde mevcut durumda Değirmendere Göleti yer almaktadır. Gölet, Salda Gölü'nün güneyinden Salda Gölü'ne karışan Değirmen Deresi üzerinde yer almaktadır. Gölet 2006 yılında faaliyete geçmiş olup sulama amacı taşımaktadır. Göletin depolama hacmi 1,35 hm³ olup 173 ha arazinin sulanması amaçlanmıştır.

Havzada ayrıca gelişmeli durum için “Su Yönetimi Genel Müdürlüğü (SYGM) Burdur Kapalı Havzası Kuraklık Yönetim Planı Nihai Raporu”nda verilen bilgilere göre, Kayadibi Göleti (Depolama hacmi 0,7 hm³), Yeşilova Göleti (Depolama hacmi 2,8 hm³), Salda Göleti (Depolama hacmi 1,7 hm³) depolama tesisleri planlanmaktadır.

2.4. Havza Su Potansiyeli

2.4.1. Yeraltı Suyu Potansiyeli

“SYGM Burdur Kapalı Havzası Kuraklık Yönetim Planı Nihai Raporu”nda Salda Gölü Yeraltı suyu besleniminin 10,6 hm³/yıl olduğu ifade edilmektedir

2.4.2. Havza Su Bütçesi

Salda Gölü'nün göl ayağı bulunmamaktadır. Dolayısıyla Göldeki kayıplar gölden çekilecek sular ile gölden gerçekleşen buharlaşmadan oluşmaktadır. Gölden çekilen sular konusunda herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır. Varsa da ihmal edilebilir boyutta olacağı düşünülmektedir. Dolayısıyla buharlaşma kayıpları tek kayıp konumundadır. Gölün su bütçesi ise aşağıdaki bağıntı ile ifade edilebilir.

Giren - Kayıp = 0

Burada Kayıp yukarıda da ifade edildiği gibi sadece Buharlaşmadır.

Giren ise

Giren = Yüzey Akışı + Yağış + Yeraltı Suyu Beslenimi

Yeşilova meteoroloji istasyonunun yağış verilerine göre Salda Gölü Havzasına düşen yıllık ortalama yağış miktarı 451,6 mm olup toplamda 97 hm³/yıl yağış düşmektedir. Ancak iklimsel şartlar, topografya, bitki örtüsü vs. gibi bir çok fiziksel parametrenin fonksiyonu olarak Salda Gölü havzasında düşen yağışın ancak %20 - %40'ı akışa geçebilecektir. Yukarıda da ifade edildiği gibi SYGM Raporunda verilen değere göre yıllık yeraltı suyu beslenimi 10,6 hm³/yıl'dır. Bu durumda yağış ile birlikte havza yüzey akışı havzadaki buharlaşma ile yeraltı suyu besleniminin farkına eşit olacaktır. Yukarıda “Buharlaşma” başlığı altında verilen hesaplamalardan da görülebileceği gibi havzadaki yıllık buharlaşma kaybı 49,5 hm³/yıl olarak bulunmuştur. Buna göre ;

Yüzey Akışı (Yağış bileşeni dahil) = Buharlaşma - Yeraltı suyu beslenimi

Yüzey Akışı (Yağış bileşeni dahil) = 49,5 hm³ - 10,6 hm

Yüzey Akışı (Yağış bileşeni dahil) = 38,9 hm³

olarak bulunmuştur.

2.5. Değerlendirme

Rapor içerisinde verilen hesaplamalardan da anlaşılacağı üzere gölün su bütçesi çok hassas dengeler üzerine kurulmuştur. Özellikle havzadaki ortalama sıcaklıklar artış trendi içerisinde. Benzer iklimsel koşulların devam etmesi durumunda Havza yeraltı sularının başlıca kaynağı olan kar erimesi, kar örtüsünün yıldan yıla daha da azalmasına neden olacaktır. Dolayısıyla Salda Gölü'ne yeraltı suyu beslemesi önümüzdeki yıllarda azalacaktır. Öte yandan ortalama sıcaklıkların artması gölden olan buharlaşmanın da artmasına neden olacaktır.

İklim değişikliği (Isınma/kuraklaşma etkisi) ile su sığ kıyılarda 3-4 m arasında çekilmiş göl ve yüzeyi biraz daha küçülmüştür. Gölün derinliği 184 m'dir. Su seviyesi 1955 yılında $1140 \pm 3,8$ m, 2011 yılında $1136,5 \pm 1,0$ m olarak belirlenmiştir Mülga Elektrik İşleri Etüt İdaresi (EİE). Genel Müdürlüğü 2017 yayınında verilen 1140 m (1955 yılındaki) su seviyesi ile daha sonraki araştırmalarda verilen 1136,6 m (2011 yılı) seviyesi uyumludur. İki yükselti arasındaki fark ise aradaki 60 yıllık sürede yeraltı suyundan sulama için çekilen su ile buharlaşmanın etkisidir. Salda Gölü'nü besleyen derelere yapılan göletlerin göl seviyesine etkisi ise daha sonra gözlemlenecektir.

Salda Gölü'nün dışı akışı yoktur. Gölü besleyen yüzey suları; Düden-Kayadibi Deresi-Salda (Karakova Sazlığı) Deresi, Doğanbaba Deresi, Köpek Deresi, Karanlık Dere, Kuruçay'dır. Bu derelerden gelen sular ve karstik kaynaklardan gelen sular ile Göl yüzeyinden buharlaşan su miktarı arasındaki denge bozulmuştur. Dengenin bozulmasına bir yandan tarım alanlarını sulamak için yeraltı suyundan çekilen su, öte yandan iklim değişikliği sürecinde artan sıcaklık ve buharlaşma etkili olmuştur.

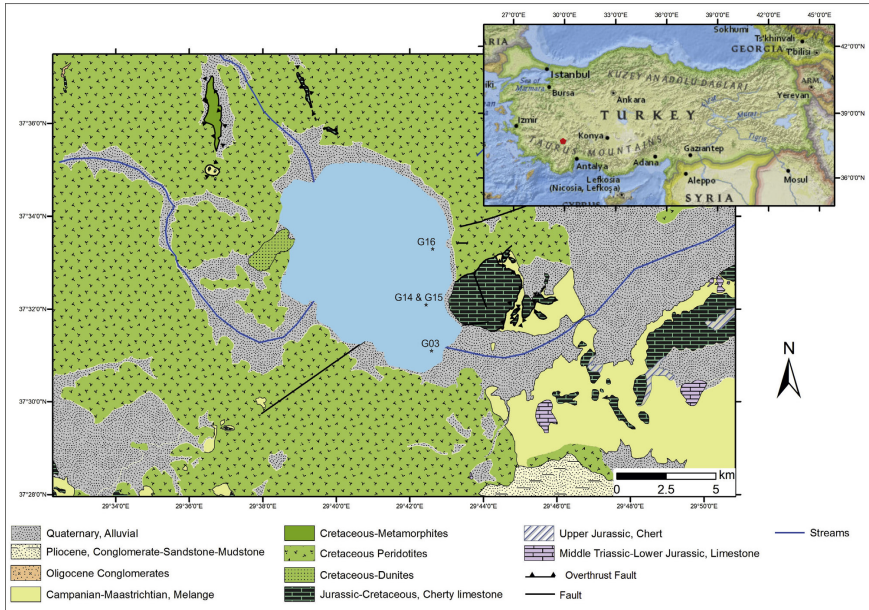
Havzadaki bitki örtüsünün değiştirilmesi, çeşitli su yapıları, su kullanımını arttıracak projeler vs. gibi yapay müdahaleler Salda Gölü su bütçesinin bozulması sürecini hızlandıracaktır. Bu nedenle Sadece Salda Gölü'nün korunması tek başına yeterli olmayıp tüm Salda Gölü havzasının korunması şarttır.

Tüm Salda Gölü Havzasının korunması için gerekli yasal düzenlemenin bir an önce yapılması gerekmektedir. Aksi takdirde bu doğa harikası yörenin yok olmasını önlemek için yarın çok geç olabilir.

3. SALDA GÖLÜNÜN OLUŞUMU, JEOLOJİK VE BİYOLOJİK ÖZELLİKLERİ

3.1. Jeoloji

Salda Gölü tektonik kökenli bir göl olup, Neojen sonunda oluşmaya başlamış ve daha sonra meydana gelen tektonik hareketlerle bugünkü şeklini almıştır (Akkuş, 1987). Göl bir antiklinal sahasında ve kıvrım eksenlerinin alçaldığı bir bölüme çevre sularının birikmesiyle oluşmuştur (Alıntılı, 1955). Anadolu'nun tektonik birlikleri sınıflamasında "Toroslar Tektonik Birliği" içerisinde yer almaktadır. Bugünkü yapı Alp Orojenezi ile kazanılmıştır. Yer yer serpantinleşmiş ofiolitler arasında yer alır. Sadece gölün güneydoğusunda, Kaledibi köyü kuzeyine gelen Kale tepesinde kalkerler bulunmaktadır. Göl çevresi Peridotitlerden oluşmakta ve yer yer Mesozoyik yaşlı kalkerlerle birlikte bulunmaktadır (Şekil 11) (Erentöz, 1974).

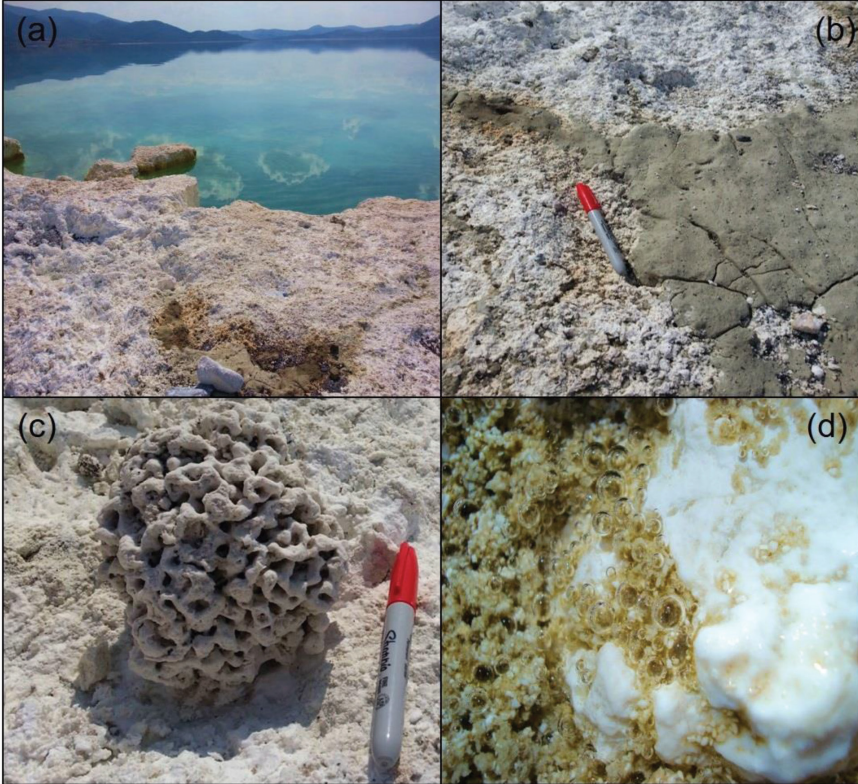
Şekil 10. Salda Gölü jeolojik Haritası (MTA 2010 verilerinden düzenlenmiştir).

Alkali bir göl olan Salda Gölü'nde kıyı boyunca mikrobiyal stromatolitlerin, biyofilmlerle ilişkili diatom ve syanobakteri mikroflorası içermekte olduğu görülmüştür (Braithwaite ve Zedef, 1994;1996).

Yüzey sularının göle girerken serpantin çakıllarından oluşan alüvyal deltalardan geçtiğini ve çakıllardan aldığı magnezyumu göle taşımaktadırlar. Bu sular göl yüzey suyuna oranla daha soğuktur. Kıyı çizgisinde gözlenen

güncel sedimentler mikrobiyolitlerin mekanik parçalanması ile oluşmaktadır. İki bölgede belirgin bir şekilde gözlenen teraslar benzer sedimentlerden oluşmakta olup bu durum mekanik parçalanma işlevinin uzun süredir devam etmekte olduğunu göstermektedir. Teras çökelleri, hidromanyezitik çimento büyümesi de dâhil olmak üzere çeşitli yüzeysel işlevlerle değiştirilmektedir. Bu süreçlerden geçen teraslarda mikrobiyal yapılar kaybolmakta ve bu nedenle gözlenmemektedir.

Schmid, (1987), Salda Gölü'nde manyezit çökelinin devam ettiğini ve gölün etrafında aşırı altere olmuş serpantinlerin yüzylemekte olduğunu gözlemlemiştir. Tüm göl kıyısı ise farklı genişlikte ayrılmış gabro, dunit, harzburjit ve hidromanyezit çakılları ile kaplıdır (Şekil 12) (Bilgin vd, 1990).

Şekil 11. Salda Gölü ve hidromanyezit cokellerinden genel görünüşler: (a) Hidromanyezit teras cokelleri ve su yüzeyine çıkmış stromatolitler (b) Hidromanyezit balçığı/çamuru ve ara katkısı (c) Fossil Salda stromatoliti (d) Güncel stromatolitlere bağlı gaz çıkışları (Balci vd, 2018).

Salda Gölü ve çevresindeki bölgede en altta Geç Jura-Erken Kretase yaşlı Yeşilova ofiyoliti yer almakta, bunun üzerine tektonik dokanaklı olarak Kızılıcağ Melanjı ve Jura yaşlı Doğanbaba kireçtaşlarının gelmektedir. Bölgedeki manyezitlerin kışın göl sularının çekilmesi ile kıyıda kalan çamurların atmosferle temas etmesi ve atmosferdeki CO₂'i bünyelerine absorbe etmeleri sonucu oluşmuştur (Özpınar vd., 1996)

İlksel yaşam formlarına ve çevresel koşullara dair önemli veriler içerdiği düşünülen stromatolitlerin oluşum mekanizmaları ile bu süreçleri kontrol eden jeobiyolojik faktörlerin anlaşılması yalnızca Yerküre'de yaşamın başlangıcına dair önemli bilgiler sunmayacağı, aynı zamanda Yerküre dışında yaşam izlerinin ortaya konması için önemli ipuçları sağlayacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda Salda Gölü stromatolit oluşumları ilk defa Russell vd.'nin 1999'da yaptıkları çalışma ile dikkat çekmiştir. 1996'da İskoçya'nın Glasgow Üniversitesi'nden Prof. Dr. Mike Russel ve ekibi, Salda Gölü'nün zemin ve toprak yapısı ile ilgili 4 yıl boyunca sürdürdüğü araştırmalarda, Salda Gölü'nde güncel olarak oluşan hidromanyezit içerikli stromatolitlerin Mars'taki karbonat içerikli kayalarla benzerlik sergilediğinin önerilmesi ile bu yapılar Yerküre dışı yaşam izlerinin araştırılması için uygulama alanı bulmuştur (Williams ve Zimbelman, 1994; Russell vd., 1999; Braithwaite ve Zedef, 1994; 1996; Edwards vd., 2005; Shirokova vd., 2013; Kaiser vd., 2016).

Balcı vd, (2018)'ne göre Salda stromatolitleri, belirli bir dengedeki kimyasal, biyolojik, fiziksel ve iklimsel koşulların ortak bir ürünü olarak gelişmektedir. Yerküre'nin erken döneminde yaygın olarak oluşan yaşamın ortaya çıkış ve gelişim süreçlerine ışık tutacak bu yapıların detaylı araştırılması jeolojik kayıtlarda ki yaşam izlerinin tayini için önemli veriler üretecektir.

Aşırı göl suyu kimyasına sahip Salda Gölü CO₂'in doğal yollarla depolanmasına dair önemli bir örnek teşkil etmektedir (Kazancı vd., 2004; Shirokova vd., 2013; Kaiser vd., 2016). Gölün su bütçesi önemli oranda evaporasyon etkisi altındadır.

Göl suyunun kimyası, meteorik sular ile göl çevresi litolojisinin büyük bir bölümünü kapsayan Üst Kretase yaşlı Yeşilova ofiyolitlerine ait kısmen serpantinleşmiş harzburjit ile yer yer görülen dunit mostraları ve bunlardan türeyen sedimanların etkileşimi sonucu oluşmuştur (Braithwaite ve Zedef, 1996; Russell vd., 1999; Kazancı vd., 2004; Doyen vd., 2014;). Ofiyolitlerin yanı sıra, tektonik kontak halinde gölün Doğu kıyılarında görülen Üst Kretase kireçtaşları da göl suyu alkalinitesine katkı sağlamaktadır (Russell vd., 1999). Gölün su kimyasını değiştiren bir diğer hidrolojik olay ise, Nisan ve Ekim aylarında gerçekleşen su kolonu terslenmesi olarak tespit edilmiştir (Kazancı

vd., 2004). Bunlara ek olarak, yeraltı suyunun sulama amaçlı kullanılması, evaporasyon ve göl çevresinde karstik akiferler su seviyesinin yılda yaklaşık 50 cm değişmesinin sebebi olarak görülmüştür (Kazancı vd., 2004;). Bu durum, göl suyundaki iyon ve metal konsantrasyonlarının göreceli olarak zenginleşmesine sebep olabilmektedir (Russell vd., 1999; Kazancı vd., 2004).

Salda Gölü'ne ait dominant fitoplankton ve zooplankton popülasyonları, sırasıyla, *Peridinium cictum* ve *Brachionus urceolaris* olarak belirlenmiştir (Kazancı vd., 2004). Gölde protozan ve nematodların bulunmaktadır (Braithwaite ve Zedef 1994). Özellikle Salda stromatolitleri üzerine gerçekleştirilen mikroskop çalışmalarında diatomlar tespit edilmiş ve bunların *Navicula* sp., *Cymbella* sp., *Pinnularia* sp., *Amphora* sp., *Coscinodiscus* sp., *Cyclotella* sp., *Stephanodiscus* sp. ve *Surirella* sp. türlerine benzerliklerinden bahsedilmiştir (Braithwaite ve Zedef, 1994; 1996; Kaiser vd., 2016). Gölün bakteri popülasyonu, önceki çalışmalar ile detaylı olarak tespit edilmemiştir. Ancak, göl üzerine gerçekleştirilen çalışmalarda, Siyanobakteri şubesi *Lyngbya majuscula*, *Gloeocapsa aeruginosa*, *Synechococcus* sp., *Microcystis aeruginosa*, *Chroococcus turgidus* ve *Oscillatoria limnosa* türü bakterilerin potansiyel varlığına değinilmiştir (Braithwaite ve Zedef, 1996; Kazancı vd., 2004; Shirokova vd., 2011; 2013). Gölün arkea popülasyonuna dair tek çalışma Özcan vd. (2007) tarafından gerçekleştirilmiş; bulunan türlerin *Natrinema altunense*, *Halorubrum xinjangense*, *Haloarcula* sp. AJ4, *Halobacteriaceae* gen. sp. ve tanımlanmamış *Natrialba* sp. türlerine yüksek derecede yakınlığı (<%99) belirtilmiştir. Göl sularında bakteri ve arkea domainine ait türler tespit edilmiştir (Poyraz ve Mutlu 2017).

Suya mavi rengini veren, göl tabanını oluşturan Stromatolit adı verilen arkaik dönemde oluşmaya başlamış ve oluşumu hala devam eden bakteriyel kökenli beyaz kayaçlardır.

Stromatolitler, ilk kez 3.45 milyar yıl önce Arkeen döneminde oluşmuştur. Dünyadaki örnekleri Shark Bay (Batı Avustralya), Exuma Sound (Bahamalar) Ülkemiz'de ise sadece Salda Gölüdür.

Güncel stromatolit oluşumları gölün güneybatısını ve doğusunu kapsayan litoral zon üzerinde görülmektedir. Gölde en yaygın stromatolit oluşumları Kocaadalar Burnu kısmında yer almaktadır. Zamanla doğal ve antropojenik koşullarla aşınıp, çözünen bu yapıların yükselteleri 10 m'ye kadar ulaşabilmektedir (Braithwaite ve Zedef, 1994; 1996; Russell vd., 1999).

Gölün güneydoğusunda görülen stromatolitler hidromanyezit terasları şeklinde, kil ile karışık yarı katılaşmış çamur-balçık halinde gözlenmektedir.

Salda stromatolitleri, tipik karnibahar morfolojisine sahip fosil stromatolitler ile gölün güneybatısında yer yer kısmen daha küçük kubbeler şeklinde güncel

sualtı oluşumları şeklinde izlenmektedir. Güncel stromatolitler, kalınlığı yaklaşık 1 cm'ye kadar çıkabilen biyofilm tabakası ile kaplıdır (Balcı vd, 2018).

3.2. Göl Jeokimyası

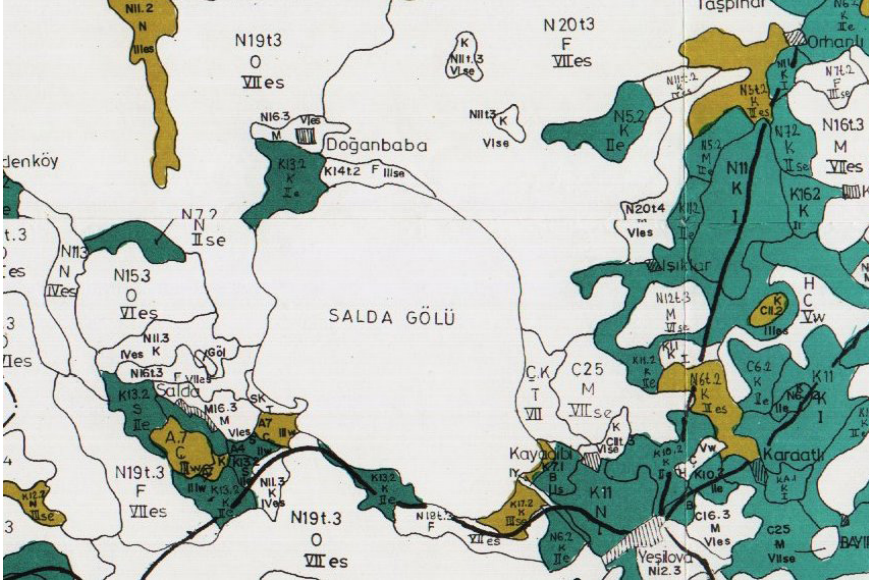
Gölün suyu kalsiyumbikarbonat [$\text{Ca}(\text{HCO}_3)_2$], magnezyumbikarbonat [$\text{Mg}(\text{HCO}_3)_2$] ve sodyumbikarbonat (NaHCO_3) içermektedir. Bu sebeple Gölün suyu alkalendir. Sığ suda bu tuzlar önce hidro-manyezit halinde çökelmekte, giderek huntit mineraline dönüşmektedirler. Böyle bir ortamda Salda Gölü suyundaki yüksek $\text{Mg}(\text{HCO}_3)_2$ ile $\text{Ca}(\text{HCO}_3)_2$ yoğunlaşarak hidromagnezit olarak göldeki mavi yosunların (Cyanobakterler) ipliğimsi ağlarının üstüne çökelmektedir (Sulu Magnezyumkarbonat $\text{Mg}_5(\text{CO}_3)_4(\text{OH})_2 \cdot 4(\text{H}_2\text{O})$ veya $(\text{MgCO}_3 \cdot \text{Mg}(\text{OH})_2 \cdot \text{Xh}_2\text{O})$). Daha sonra kıyılarda suyunu kaybeden hidromagnezit huntit mineraline (Organomineral stromatolit) dönüşmektedir. Bu mineraller sanayide ısı yalıtımında kullanılmaktadır. Salda Gölü üzerindeki maden ruhsatlarının amacı da bu mineraller olmalıdır.

Göl suyu pH'sının 8.5-9.2 arasında, sıcaklığın 17.8-35.4 °C arasında değiştiği görülmektedir. Göl sularında ortalama toplam alkalitenin yaklaşık 1700 mg/L; Mg_2^+ , Na^+ ve Ca_2^+ konsantrasyonlarının ise sırasıyla 321.5 mg/L, 344.1 mg/L ve 16.9 mg/L olduğu görülmektedir. Önceki çalışmalarda gölün Ca_2^+ konsantrasyonu 2-40.8 mg/L, Mg_2^+ konsantrasyonu 194-390 mg/L ve Na^+ konsantrasyonu ise 68-214 mg/L olarak verilmiştir (Braithwaite ve Zedef, 1994; 1996; Russell vd., 1999; Kazancı vd., 2004; Yıldız ve Balık, 2005; Shirokova vd., 2013). Göl sularının Ca_2^+ , Mg_2^+ ve özellikle Na^+ konsantrasyonlarındaki artış göl sularının kimyasında giderek artan evaporasyonun etkisini göstermektedir (Balcı vd, 2018). Güncel stromatolite oluşumlarının gözlemlendiği lokasyonlar ile gölün sığ kesiminde oluşan ve kırmızı alglerin yaygın olduğu göl kıyısı lagün sularının alkalinite ve amonyum değerlerinin yüksek olması mikrobiyal konsorsiyuma işaret etmektedir.

Gölün değişik kesimlerinden alınan sediman, güncel stromatolit (cs) ve fosil stromatolitlerin (st) MgO değerleri % 39.88 ile % 54.67 arasında değişmektedir. En düşük MgO değeri 39.88 % ile göl arkası lagün çökellerinde tespit edilmiştir. Stromatolit örneklerinin kimyasal içeriklerinin oluşum lokasyonlarına bağlı olarak farklılık göstermesi dikkat çekicidir. Bu farklılık, özellikle Ni, Se, Sr elementlerinde belirgindir. Ayrıca, güncel stromatolit oluşumlarının MgO içeriği, fosil eşleniklerine oranla % 1-8 miktarında daha azdır. Tüm veriler stromatolit oluşum evrelerinde su-kayaç etkileşimi; çözünme ve iyon değişim süreçlerinin bu evrelerde etkin olduğunu önermektedir (Balcı vd, 2018).

4. SALDA GÖLÜ VE ÇEVRESİNİN TOPRAK ÖZELLİKLERİ, TARIMSAL YAPISI, ORMAN VE MERA VARLIĞI

Burdur Yeşilova ilçesi Salda Gölü ve çevresinde Köy Hizmetler Genel Müdürlüğü (KHGM) Burdur İli Arazi Varlığı verilerine göre; başlıca Alüvyal, Kolüvyal ve Kireçsiz Kahverengi Orman Toprakları mevcuttur. (Şekil 13)

Şekil 12. Salda Gölü Toprak ve Arazi Özellikleri Haritası (KHGM, 1996)

Alüvyal Topraklar (A): Genellikle taze tortul depozitler üzerinde oluşan bu genç topraklarda katmanlar bulunmaz veya bulunsa bile, çok zayıf gelişmiştir; buna karşılık, değişik özellikte mineral katlar bulunur. Bu topraklar çoğunlukla taban suyunun etkisi altındadır. Tarım bakımından çok önemli olan bu topraklar, iklimin elverdiği bütün kültür bitkilerini yetiştirmeye elverişlidir. Verim çok yüksekten çok düşüğe kadar değişebilir.

Kolüvyal Topraklar (K): Dik eğimlerin eteklerinde yerçekimi, toprak kayması, yüzey akışı veya yan dereler ile kısa mesafelerden taşınarak biriktirilmiş ve kolüvyum denen materyal üzerinde oluşmuş bu topraklar gençtir ve karakteristikleri daha çok çevredeki yukarı arazi topraklarına benzemektedir. Yağış ve akışın şiddetine ve eğim derecesine göre değişik parça büyüklüklerini içeren katlar ihtiva ederler. Bu katlar alüvyal topraklardaki gibi birbirine paralel değildir. Dik yamaçların eteklerinde ve vadi boğazlarında bulunanlar

daha çok, az topraklı kaba taş ve molozları içerirler. Yüzey akışının hızının azaldığı oranda parçaların çapları küçülmektedir. Drenajları iyidir. Topraklar ara sıra taşkına maruz kalır. Üzerlerindeki doğal bitki örtüsü iklime bağlıdır. Tarım altında olanlar sulandıklarında iyi verim verirler.

Kireçsiz Kahverengi Orman Toprakları (N): Bu topraklarda üstte koyu renkli bir kat ve altta bundan biraz farklı bir kat bulunur. Topraklar kireçsizdir ve reaksiyon asit, nötr veya kalevidir. Doğal verimlilikleri fazla değildir.

Yöredeki Alüvyal topraklar düze düze yakın taban araziler, Kolüvyal topraklar düze düze yakın ya da hafif eğimli etek arazilerde bulunmaktadır. Bu araziler yeraltı suyu sulaması ile yetersiz sulu tarım, kuru tarım ve çayır-mera kullanımlıdır. Hafif ve orta eğimli Kireçsiz Kahverengi Orman Topraklarında kuru yapılmakta, bu toprakların çoğunluğu ise dik ve sarp eğimli olup orman, funda ve mera kullanımlıdır.

Salda Gölü Havzası'ndaki köylerin tarım alanlarında geleneksel olarak kuru tarım yapılagelmiştir. Tarım alanlarında verimliliğin artırılması kimyasal gübre kullanımı ile sulama suyunu da gerektirmiştir. Sulama suyu yeraltı suyundan sağlanmıştır. Yeraltı suyunun çekilmesi, Salda Gölü'nde de su düzeyinin alçalmasına sebep olmuştur. Sulama için Salda Gölünü besleyen derelere de Baraj ile göletler de yapılmıştır. Son yıllarda gölün su seviyesini daha fazla düşüreceği gözönüne alınarak göletlerin yapımına itiraz edilmiştir.

Doğanbaba, Salda ve Köpek Çayları Salda Gölüne dökülmektedir. DSİ sulama suyu sağlamak veya Salda Gölü'nü korumak ikilemi arasında kalmıştır. Eğer Salda Gölü'nün su düzeyi korunacaksa, tarım alanlarının su ihtiyacı karşılanamayacaktır. Tarım alanlarına sulama suyu sağlanacaksa göl kuruyacaktır. Bu durumda Tarım Bakanlığının görev üstlenmesi, havzadaki çiftçinin kuru tarım ile elde ettiği ürünü yüksek fiyatla alarak destek sağlaması gerekirdi. Ancak bu yapılmamış, çiftçi desteklenmemiştir. Sonuçta boşuna gölet yatırımları yapılmış, açılan davalar ile uğraşmış para ve zaman kaybedilmiştir. Özellikle Yeşilova batısındaki Güney barajı, Kayabaşı Göleti ve Salda Deresi göleti boşa harcanmış yatırımlara örnek olmuşlardır

Örneğin; Kayadibi Göleti ve malzeme (taşocağı) ocakları projesi (DSİ) yapımında “ÇED (Çevresel etki değerlendirmesi) gerekli değildir” kararının iptali için 4.11.2016 tarihinde Isparta İdare Mahkemesi'nde dava açılmıştır. Isparta İdare Mahkemesi, Burdur Valiliği tarafından verilen “ÇED gerekli değildir” kararının mevzuata ve hukuka aykırı olmadığını belirterek, davanın

reddine karar vermiştir (10.7.2017). Karar temyiz edilmiştir. Danıştay D.14 15.2.2018 tarihindeki kararı ile, Isparta İdare Mhk. kararını (Düzeltilme yolu kapalı olmak üzere), bozmuştur. Yeniden bakılan davada Isparta İdare Mhk. bu defa gölet projesini iptal etmiştir. Ancak geçen zaman içinde Kayadibi Göleti de bitirilmiştir. Gölette su tutulmamakta olup, boşuna masraf edilmiş bir yapı olarak terkedilmiştir. Kayadibi Göleti'nin hacmi 200 000 m³ olup, Salda Gölü'ne eklenen yüzey sularına göre pek az su tutmaktadır. Ancak havzada yapılmış ve yapılacak olan diğer göletler de gözönüne alındığında tutulacak ve sulamada kullanılacak olan su hacmi 2 000 000 m³ seviyesine ulaşmaktadır. Değirmen Dere Barajı ile birlikte hesaplandığında, Salda Gölüne ulaşan yüzey sularının %56-60 kadarı alıkonulmuş olacaktır. Kayadibi Göleti davası küçük ölçekli bir gölet davası ise de, kapsamlı düşünüldüğünde ham Salda Gölünün devamlılığı, hem de havzada yaşayan halkın ihtiyaçları bakımından çok önemli, düşündürücü ve yönlendirici bir sonuç ortaya koymuştur.

Salda Gölünün su düzeyinin alçalmasında Değirmen (Fabrika) Dere Barajı da etkili olmuştur. Değirmen Dere Barajı sulama amacı ile yapılmıştır. Barajın suyunu kullanan çiftçiler tarım bitkileri üzerindeki zararlarından ötürü, krom madeni işletmelerine karşı 2015 yılından beri toplantı düzenleyip, şikâyetlerde bulunmuşlardır. Krom işletmelerinde çalışma durmuştur. Ama araziye bıraktıkları atıkları göleti kirletmeğe devam etmektedir. Değirmen Dere Barajı krom madeni işletmelerinden taşınan materyal ile oldukça dolduğu için su depolama kapasitesinin azaldığı, fazla suyun dere yatağına bırakıldığı bildirilmiştir. Kirli su Salda Gölü'nü de kirletmektedir. Krom (Cr) bileşikleri toprak ve su kirliliğine sebep olmaktadır. Toprak mikroorganizmaları (Bakteriler ve mantarlar) için olduğu kadar, su ekosistemlerindeki canlılar için de zehir etkisi yapar. Açık ocak işletmesinin dışına yığılmış bu gevşek materyaller ocak çukuruna geri doldurulup, üstü kazıklar arasına dal örgü ile kapatılıp, ağaçlandırılmalıdır. Böylece rüzgar ile çevreye yayılmaları, yağış suları ile taşınmaları önlenmelidir. Barajın bu materyaller ile dolması ve su depolama kapasitesini kaybetmesi yöre çiftçisi için kuru tarıma dönmek ve yok olmak anlamına gelmektedir.

Göl çevresi ve gölü besleyen derelerin havzalarında toprakların sıg ve taşlı olması orman ve mera kullanımlı doğal bitki örtüsünün titizlikle korunmasını gerektirmektedir. İklimin kuraklığı tahrip edilen ormanın araziyi yeniden ve hızla kaplamasını önlemektedir. Bölgede oluşan sağanak yağışlar ise eğimli arazide sele dönüşmektedir. Seller bitki örtüsü tahrip edilmiş toprakların

taşınmasına ve toprak erozyonuna sebep olmaktadır. Taşınan topraklar ve materyaller ise derelerin ağızlarında genişçe ovalar oluşturmuştur. Yüksek yağışlar ile taşınan materyaller ise gölü doldurmaktadır. Bu sebeple göl havzasında doğal bitki örtüsü korunmalıdır. Ayrıca arazide çeşitli amaçlar için yapılacak kazı ve dolgu işlemlerinde de materyalin göle taşınmasını engelleyecek tedbirler alınmalıdır (Kantarıcı, 2020).

Salda Gölü'nün tabanı ve kıyıları günümüzden 3.7 milyar yıl önceye dayanan hidromanyezit stromatolitlerle kaplıdır. Salda Gölü ve gölün kıyı alanlarında oluşan Beyaz Toprak-Kayaçlar-Mars Toprağı, hidromanyezit stromatolit oluşumu sonucunda meydana gelmiştir. Gölde hidromanyezit sonucu oluşan kayaçlar, yüzbinlerce yılın tamamen göl ekosisteminde bütünlük oluşturan ve korunan çok az sayıda su canlılarının göldeki su kalitesi ve mineral yapısıyla oluşturdukları biyolojik mineralizasyon sonucudur. Bu özelliği bulunduğu bölgenin kayaç yapısından, ikliminden, gölü besleyen derelerden ve göldeki su akışının katkısıyla olmaktadır. Çünkü; göldeki su kalitesi, mikroskobik organizmalarıyla ve mineral yapısıyla oluşturdukları biyolojik mineralizasyon olayıdır. Salda Gölü çevresindeki beyaz topraklar-manyezitlerin-kışın göl sularının çekilmesi ile kıyıda kalan çamurların atmosferle temas etmesi ve atmosferdeki CO₂'i bünyelerine absorbe etmeleri sonucu oluştukları belirtilmektedir (Kesici vd, 2018).

Göl suyunun tuzluluğu yıl boyunca 1,27-1,33 ppt arasında olup, genel olarak 1,3 ppt olarak ölçülmüştür. 2012 ölçümlerinde de göl suyunun tuzluluğu 1,3 ppt'dir. Dere ve kaynak sularının tuzluluğu ise 0,3-0,4 ppt arasındadır. Gölün oluşumundan beri devam eden buharlaşma sonucunda suyun tuzluluğu artmıştır. Göl suyu "yavan su-kaba su" tadındadır. Tarım alanlarının sulamasında kullanılamaz.

Burdur İli toplam arazi varlığı 717.500 hektardır. Tablo 10 incelendiğinde tarım arazisinin ilin toplam arazisine oranı %29.24'tür. Tarıma elverişli topraklar sınırlıdır ve tarım ürünleri de tür açısından çok çeşitlilik göstermez. Ürünler arasında en geniş yeri, %90 ile tahıllar oluşturur. Tarım ve mera arazilerinin ilçelere göre dağılımına bakıldığında Yeşilova ilçesindeki tarım arazisi 36.238 hektar ile ildeki toplam tarım arazi içerisinde %17.27, mera arazisi 2.961 hektar ile ildeki toplam tarım arazi içerisinde %1.41 oranındadır.

NİTELİK	ALAN (ha)	ORANI (%)
ORMAN ALANI	325.601	45,38
TARIM ARAZİSİ	209.828	29,24
TARIMA ELVERİŞSİZ ALAN	143.251	19,97
SU SATIHLARI	29.693	4,14
ÇAYIR MERA*	9.127	1,27
TOPLAM	717.500	100.0

Tablo 10. Burdur İli Arazi Varlığı (2018)

Burdur İli 2017 Yılı Çevre Durum Raporu'na göre; Burdur'da tarımsal arazilerin azalması arazi kullanımı bakımından en büyük problemdir. Yapay alanların miktarlarındaki artışa nazaran tarım alanlarında ve orman arazilerinin miktarlarında ciddi azalmalar yıllar bazında gerçekleşmektedir. Madencilik faaliyetlerinin ilde yoğun oluşu diğer sorunlarla birlikte orman, mera ve tarım arazilerinin azalmasına ve doğa tahribatına neden olmaktadır (ÇŞB, 2018).

Burdur Yeşilova ilçesi Salda Gölü ve çevresinde Burdur Valiliği İl Tarım ve Orman Müdürlüğü'nden alınan 11771203-230.04.02-E.2153473 sayılı görüşte; 53,2620 hektar alanın sulu dikili tarım arazisi, 29,5562 hektar alanın kuru dikili tarım arazisi, 32,8721 hektar alanın sulu mutlak tarım arazisi, 17,8091 hektar alanın kuru mutlak tarım arazisi, 90,1886 hektar alanın sulu özel ürün arazisi, 172,4916 hektar alanın kuru özel ürün arazisi, 15,0871 hektar alanın sulu marjinal tarım arazisi ve 44,5428 hektar alanın kuru marjinal tarım arazisi sınıfında olduğu belirtilmiştir.

Salda Gölü ve çevresindeki 320 hektarlık alanda meskun Konut Alanı %0.38 lik bir kısmı oluşturmaktadır. Yerleşik nüfusun bulunmadığı alanda ruhsatlı konut alanı da bulunmamaktadır. 1. Derece Doğal Sit olan planlama alanında ayrıca yapı yasağı bulunmaktadır. Alan kullanım durumu Tablo 11'de verilmiştir.

ALAN ADI	DURUM (m ²)	ORAN
Ağaçlık Alan	401208.03	12.54
Harabe	233.48	0.01
Mesken Yapısı	12312.47	0.38
Sera	7598.28	0.24
Ticaret Yapısı	8554.89	0.27
Bos Alan	694461.83	21.70
Dere	49571.44	1.55
Doğal Karakteri Korunacak Alan	392432.21	12.26
Kamp Alanı	2813.46	0.09
Konut Bahçesi	28725.66	0.90
Tarımsal Alan	1445258.75	45.16
Ticaret	26656.33	0.83
Yol	130173.7	4.07
TOPLAM	3.200.000	100

Tablo 11. Salda Gölü ve Çevresi Arazi Kullanım Tablosu (2018)

Alanda en yoğun alan kullanımı tipi, tarımdır. Toplam alanın %45.16'sını kapsayan tarım alanlarını, %21.70 ile boş alanlar takip etmektedir.

Günümüzde lavanta bahçelerinin turistler tarafından çok tercih edilmeleri ve lavantanın tarımsal üretim açısından ekonomik bir değer olarak ön plana çıkması nedeniyle Yeşilova'nın bazı köylerinde lavanta dikimine başlanmıştır. Lavanta bahçelerinin, son yıllarda turistlerin dikkatini çekmesi nedeniyle Yeşilova'nın Akçaköy Köyü'nde Lavanta Deresi Projesi hayata geçirilerek yerel halkın lavantadan sadece tarımsal bir ürün olarak değil, ayrıca kırsal turizm faaliyetleri kapsamında ekonomik kazanç elde ettikleri turistik bir ürün olarak değerlendirmeye başlamışlardır (Temurçin ve ark, 2019).

5. SALDA GÖLÜ VE ÇEVRESİNİN FLORA VE FAUNASI, ENDEMİK TÜRLER, GÖL BALIKLARI VE ORNİTOLOJİ

Salda Gölü ve çevresi çok sayıda bitki ve hayvan ve diğer canlı türlerine habitat oluşturmaktadır.

Tatlı Su Süngeri (*Spongilla cf. lacustris*), göl formasyonunda bulunan hidromagnezit stromatolit kayalar üzerinde gelişerek Salda Gölü'nde yaşama uyum sağlamışlardır. Gölde yarım kanatlılar takımından böcekler (*hemiptera*), yuvarlak solucanlar (*nematoda*), güncel yaşlı ostrakodalar (*limnocythere inopinata*) (Salihoglu ve Ön, 2017), kızıböcekleri (*odonata*) yaşamlarını sürdürmektedir. Salda Gölü'ndeki flora ve fauna konusundaki en önemli kaynak Orman ve Su Bakanlığı'nca hazırlanmış "Salda Gölü Sulak Alan Alt Havzası Biyolojik Çeşitlilik Araştırması (2013)" çalışmasıdır.

Göl ve çevresine ait özellikle endemik bitki ve hayvan varlığı aşağıda özetle verilmiştir.

5.1. Salda Gölü Bitki Varlığı (Flora)

Salda Gölü ve çevresinde; tarımsal ve zirai ticari değeri olan bitki türleri, tıbbi, farmakolojik olan bitki türleri ve gıda olarak tüketilebilen bitkileri içeren karasal ve sucul bitki örneklerinden çok sayıda bitki türü yer almaktadır.

(a)

(b)

Şekil 13. Salda Gölü'nde Görülen Bitkiler (OSİB, 2013).

Alanda 61 familyaya ait 301 sucul ve karasal bitki türü bulunmaktadır. Çok hassas vejetasyona sahip olan gölün kıyıları 9 farklı endemik ve nesli küresel ölçekte tehlike altında olan bitki türünü barındırmaktadır. *Verbascum dudleyanum* (Salda Bataklık Sığır Kuyruğu, Şekil 14[a]) ve *Verbascum flabellifolium* (Şekil 14[b]) önemli endemik türlerdir. Bu endemik türler Salda, Doğanbaba ve Kayadibi kesimlerindeki derelerin bulunduğu yerlerde gölden başlayarak genellikle tek yıllık otsu bitkilerin baskın olduğu kuşağa kadar acı suya toleranslı küçük boylu bitkilerin oluşturduğu kuşakta ve ağaçsı bitkilerin yer aldığı kesimlerde yaşamaktadır (Şekil 14).

Önemli Bitki Alanı (ÖBA), 14.06.1989 tarihinde 1. derece Doğal Sit Alanı olarak büyük oranda koruma altına alınmışken, 1992 yılında, göl ve çevresinde kısıtlı olarak yapılaşmaya izin vermek amacıyla Sit Alanı koruma derecesi düşürülmüştür. ÖBA, Güneybatı Anadolu Bitkisel Çeşitlilik Merkezi (SWA No.16) olarak tanımlanan bölgede yer almaktadır. Tam olarak çalışılmamış olan Önemli Bitki Alanı (ÖBA) florasında, 27 taksonun 20'si Türkiye'ye endemik, tehlike altında yaklaşık 22 taksonun bulunduğu bilinmektedir: Özellikle gölün çevresindeki küçük sulakalanlar ve serpantin yamaçlar üzerinde yetişen 20'si Türkiye'ye endemiktir. Endemik bitkilerden, *Verbascum dudleyanum* yalnızca burada sınırlı olarak bulunur. Buna ek olarak, *Apera triaristata*, *Ekimia bornmuelleri* ve *Saponaria halophila* gibi diğer bazı endemikler de ÖBA dışında yalnız birkaç alanda kayıtlı olan çok nadir bitkilerdir. Bunlardan *Saponaria halophila* Bern Sözleşmesi Ek Liste I'de yer alan Küresel ölçekte Tehlike Altında olan bir bitkidir.

Topluca bakmak gerekirse; Küresel Ölçekte Tehlike Altındaki Türler içinde 1 takson olarak *Saponaria halophila* bulunmaktadır. Avrupa Ölçeğinde Tehlike Altındaki Türler içinde 19 Takson olarak *Alyssum huber-morathii*, *Apera triaristata*, *Asparagus dumanii*, *Astragalus dirmilensis*, *A.serpenticola*, *Bolanthus thymoides*, *Dorycnium axilliflorum*, *Ekimia bornmuelleri*, *Genista burdurensis*, *Phlomis angustissima*, *P.carica*, *Saponaria pamphylica*, *Scorzonera pisidica*, *Sideritis pisidica*, *Silene cariensis*, *Trigonella sirjaevii*, *Verbascum adenophorum*, *V. dudleyanum*, *V. Flabellifolium* bulunmaktadır. Ulusal Ölçekte Nadir Türler içinde 2 takson, *Alyssum cypricum* ile *Plantago crassifolia* bulunmaktadır. (Çevre ve Orman Bakanlığı, 2008).

Salda Gölü alt havzası içinde en yaygın vejetasyonu ormanlar oluşturmaktadır. Ağaçlandırma çalışmaları ile genişleyen ormanlar bazı bölümlerinde bodur çalılar, bazı bölümlerinde ise saf ve karışık iğneli ormanlar mevcuttur. Orman

vegetasyonu yamaç katında kızılçam ve karaçam; yüksek katlarda boylu ardıç türleri yer almaktadır. Çalı katında ardıç, karaçam, mersin, kermes meşesi ve akçakesme ağaçlık ve çalılık türleri bulunmaktadır.

Salda Gölü çevresinde yaygın olan peridotitler, ofiolitler (Deniz altı lavları) ve bunların yüksek sıcaklıkta değişime uğraması ile oluşmuş serpantinler sert kayalardır. Ayrışmaları ve topraklaşmaları güç olup, uzun süre ister. Ofiolit ve serpantinlerden sığ ve taşlı topraklar oluşmuştur. Bunlar yüksek miktarda magnezyum içerdikleri için özel bir Ofiolit/serpantin florası gelişmiştir. Çatlak sistemleri dar olduğu için ormanın tahrip edildiği ve toprağın taşındığı yerlerde ormanlar maki ve garig (*Frigana*) tipi çalılıklara dönüşmüştür.

5.2. Salda Gölü Hayvan Varlığı (Fauna)

Salda Gölü ve çevresindeki farklı habitatlar ve iklim koşulları farklı ekolojik istekleri olan birçok hayvan türünün alanda üremesine ve beslenmesine imkân tanımaktadır. Gölde 4 balık, 1 sürüngen ve 1 amfibi türü yaşamaktadır. Balık türlerinden Salda yosun balığı (*Aphanius splendens*) dünyada sadece Salda Gölü'nde yaşayan endemik bir türdür. Gölde yaşayan, Burdur endemiği olan Ot balığı (*Pseudophoxinus cf. ninae*) diğer önemli bir balık türüdür (Şekil 14, 15).

Şekil 14.Salda Gölü'nde endemik Salda Yosun Balığı- (*Aphanius splendens*) erkek (üst) ve dişi(alt) birey © İskender Gülle

Şekil 15. Salda Gölü'nde yayılış göstere Burdur'a Endemik Ot Balığı (*Pseudophoxinus cf. ninae*) © İskender Gülle

Salda Gölü'nde 4 balık sazan (*Cyprinus carpio*), Ot balığı (*Pseudophoxinus cf. ninae*), Salda Yosunbalığı (*Aphanius splendens*), *Oxynoemacheilus*, 1 sürüngen damalı yılan balığı (*Natrix tessellata*) ve bir amfibi ova kurbağası (*Pelophilax ridibundus*) türü yaşamaktadır. Balık türlerinden Burdur endemiği ot balığı ve Salda Gölü'ne endemik Salda Yosunbalığı en önemli türlerdir.

Gölün tatlısu girişlerinde endemik bir balık popülasyonu olan Dişli sazancık (*Aphanius anatolicus*) yaşadığı da bilinmektedir.

5.3. Kuşlar

Salda Gölü., kışın çok sayıda pasbaş patka ve dikkuyruk popülasyonu barındırması nedeniyle önemli Kuş Alanı (ÖKA No. 27) olarak belirlenmiştir.

Salda Gölü Alt Havzası'nda 62'si ötücü, 38'i su kuşu, 9'u gündüz ve 1'i ise gece yırtıcısı olan 110 kuş türünün varlığı tespit edilmiştir (Orman Bakanlığı, 2013). Bu türlerden 75 tanesi Bern Sözleşmesi kapsamında koruma altındadır. Alt havzada gözlenen türlerin tehlike durumlarına bakıldığında dikkuyruk (*Oxyura leucocephala*), tehlike altında (EN) olarak sınıflandırılmıştır (IUCN Kırmızı Listesi) (Şekil 16).

Salda Gölü Alt Havzası, özellikle sonbahar ve kış dönemlerinde su kuşları için önemli bir duraklama ve yaşam alanı vazifesi görmektedir. Alanda 2012 yılı Eylül, Ekim ve Kasım aylarında gerçekleştirilen arazi çalışmaları ve literatür araştırmaları sonucunda 38 farklı sukuşunun çeşitli dönemlerde alanda bulunduğu ortaya konulmuştur. Bu türlerden en sık görülen ilk 10 türe bakıldığında en sık gözlenen türlerin sakarmeke, elmabaş patka ve yeşilbaş olduğu görülmektedir. Buna ek olarak dalıcı sukuşlardan olan bahri

ve karaboyunlu batağan gibi türlerin görülme sıklığı gölün daha çok elmabaş patka, tepeli patka ve macar ördeği gibi dalıcı ördekler için uygun olduğunu göstermektedir (OSİB, 2013).

Gölde gözlenen su kuşlarının ortalama birey sayılarına bakıldığında en çok sayıda görülen ilk 11 türün içinde, gölün kuş popülasyonun ağırlıklı olarak sakarmeke, çamurcun ve elmabaş patka türleri tarafından oluştuğu görülmektedir. Dikkuyruk gölde sık görülme de görüldüğü yıllarda sayısal olarak gölü karakterize eden türler arasında olduğu görülmektedir. Bölgede ötücü kuşlardan Anadolu sıvacı, kızıl kirazkuşu ve maskeli ötleğen gibi Akdeniz ekosistemlerine özgü türlerdir ve alanı kuş gözlem turizmi açısından değerli kılmaktadır (OSİB, 2013).

Şekil 16. Tehlike altındaki dikkuyruk (*Oxyura leucocephala*)

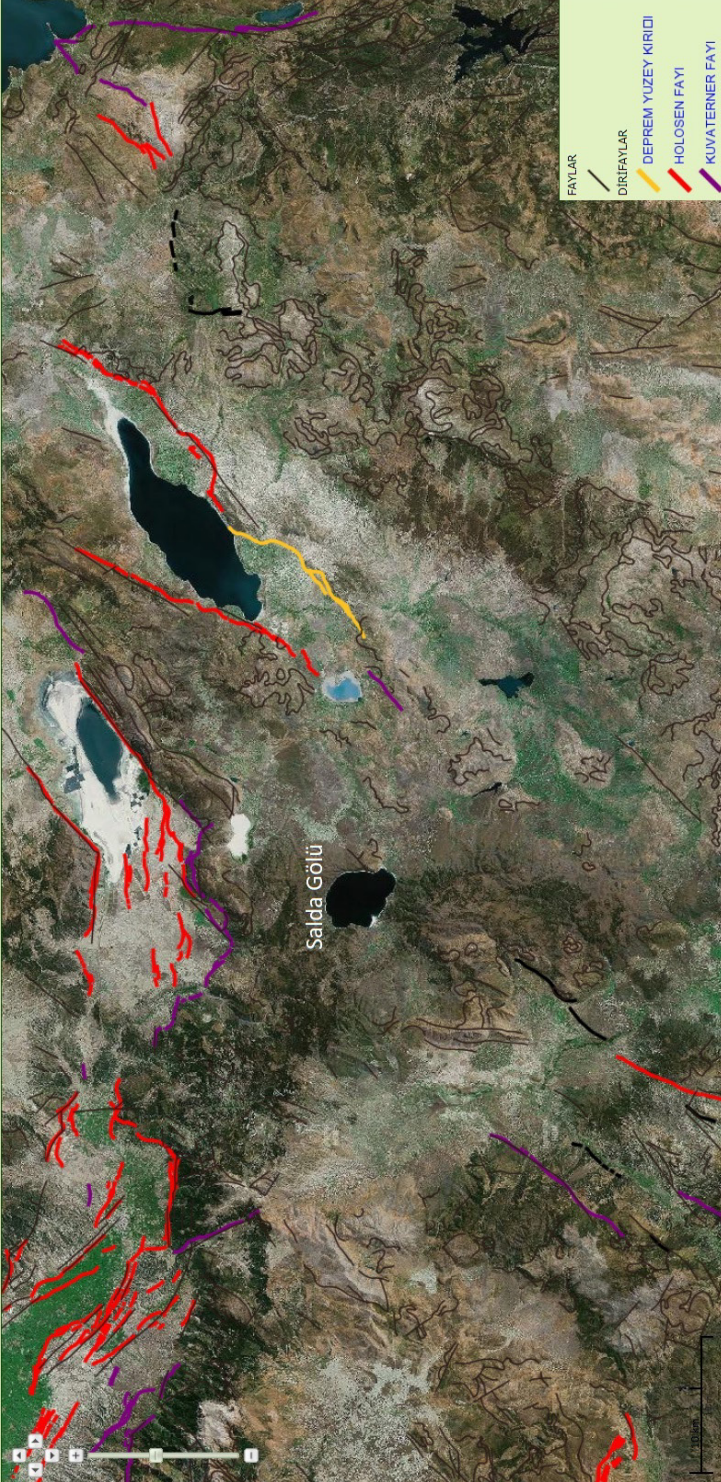
5.4. Kelebekler

Bugüne kadar yapılan araştırmalar ve kayıtlar, *Maniola telmessia* (Doğu çayır esmeri), *Polyommatus admetus* (Anormal çokgözlü), *Polyommatus daphnis* (Çokgözlü Anadolu Beyazı), *Polyommatus thersites* (Çokgözlü Menekşe Mavisi), *Pontia edusa* (Yeni Benekli Melek), *Pseudochazara mnischechii* (Step yalancı cadısı) ve *Thmelicus lineolu* (Siyah Antenli Zıpızıp) olmak üzere 9 farklı kelebek türünün alanda yaşadığını göstermektedir. Bu türlerden sadece *Polyommatus menalcas* (Çokgözlü Anadolu beyazı) endemik türdür (OSİB, 2013).

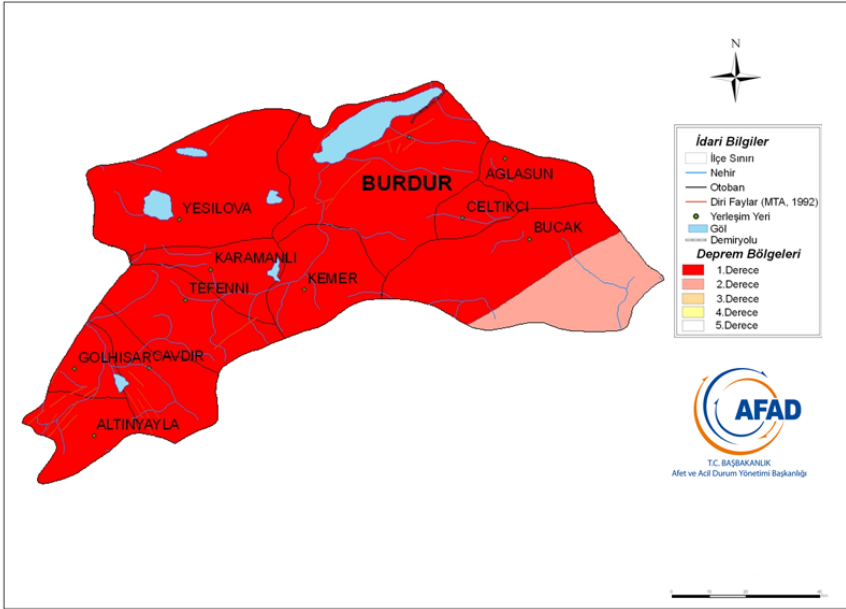
5.5. Yabani Hayvanlar

Bölgede daha önce yapılan çalışmalarda Salda Gölü etrafında tilki (*Vulpes vulpes*), yaban domuzu (*Sus scrofa*), yaban tavşanı (*Lepus europeaus*) kaydedilmiştir (OSİB, 2013).

6. SALDA GÖLÜ VE ÇEVRESİNİN DEPREMSELLİK ANALİZİ

Şekil 17. Salda gölü çevresinde diri fay haritası

Şekil 18. Salda Gölü ve Çevresi Deprem Haritası (Deprem Araştırma Dairesi, 1996)

Salda Gölü merkez olmak üzere 100 km yarıçaplı alan içerisinde kalan diri fay haritası aşağıdaki şekilde verilmiştir. Bu faylar Sultandağ Fayı, Tatarlı Fayı, Burdur Fayı, ve Kumdanlı Fayı' dır (Şekil 17).

Salda Gölü ve yakın çevresi, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nca yayınlanan ve beş bölgeye ayrılan Türkiye Deprem Haritasındaki konumlarına göre "1. Derece Deprem Bölgesi" kuşağında yer almaktadır (Şekil 18).

1900-2019 yılları arasında 242 deprem tespit edilmiştir. Son 50 yıl içinde tespit edilen Yeşilova depremleri içinde Yeşilova'da görülen en şiddetli deprem 1971 yılında 5.9 şiddetindedir. En düşük deprem ise 4.5 şiddetinde 1971, 1972 ve 1974 yıllarında meydana gelmiştir.

European Seismological Commission (ESC) Sınıflamasına göre inceleme alanının içinde bulunduğu 100 Km yarıçaplı alanda 1900-2019 yılları arasındaki 119 yıllık sürede $M \geq 4.5$ büyüklüğündeki depremler için yapılan hesaplamalar sonucunda; tehlike düzeyi; $M=7,5$ büyüklüğündeki depremler için "Yüksek Tehlike" olarak belirlenmiştir.

6.1. Deprem Risk Analizi

İnceleme alanının 100 Km yarıçaplı çevresinde, 1900 yılından günümüze kadar 119 yıllık süre içerisinde olmuş olan $M \geq 4.5$ ve daha büyük depremler incelenmiştir. İnceleme alanının yer aldığı 100 Km yarıçaplı bölgede $4.5 \leq M$

< 5 arasında 168 adet, $5 \leq M < 5,5$ arasında 56 adet, $5,5 \leq M < 6$ arasında 14 adet, $6,0 \leq M < 6,5$ arasında 3 adet, $6,5 \leq M < 7$ arasında 1 adet deprem meydana gelmiştir.

İnceleme alanını çevreleyen 100 Km yarıçaplı bölgenin Probabilistik Deprem Tehlike Analizi hesaplamalarında Poisson Olasılık Dağılımı yöntemi uygulanarak Büyüklük – Oluşum Sayıları arasındaki ilişki irdelenmiştir.

M= 4.5 büyüklüğündeki depremin, 10 yıl içinde olma olasılığı %91.5, 50 yıl içinde olma olasılığı %100.0, 75 yıl içinde olma olasılığı %100.0, 100 yıl içinde olma olasılığı %100.0, ortalama tekraralama periyodu ise 4 yıldır.

M= 5.0 büyüklüğündeki depremin, 10 yıl içinde olma olasılığı %84.9, 50 yıl içinde olma olasılığı %100.0, 75 yıl içinde olma olasılığı %100.0, 100 yıl içinde olma olasılığı %100.0, ortalama tekraralama periyodu ise 5 yıldır.

M= 5.5 büyüklüğündeki depremin, 10 yıl içinde olma olasılığı %76.5, 50 yıl içinde olma olasılığı %99.9, 75 yıl içinde olma olasılığı %100.0, 100 yıl içinde olma olasılığı %100.0, ortalama tekraralama periyodu ise 7 yıldır.

M= 6.0 büyüklüğündeki depremin, 10 yıl içinde olma olasılığı %67.1, 50 yıl içinde olma olasılığı %99.6, 75 yıl içinde olma olasılığı %100.0, 100 yıl içinde olma olasılığı %100.0, ortalama tekraralama periyodu ise 9 yıldır.

M= 6.5 büyüklüğündeki depremin, 10 yıl içinde olma olasılığı %57.4, 50 yıl içinde olma olasılığı %98.6, 75 yıl içinde olma olasılığı %99.8 100 yıl içinde olma olasılığı %100.0, ortalama tekraralama periyodu ise 12 yıldır.

M= 7.0 büyüklüğündeki depremin, 10 yıl içinde olma olasılığı %48.0, 50 yıl içinde olma olasılığı %96.2, 75 yıl içinde olma olasılığı %99.3, 100 yıl içinde olma olasılığı %99.9 , ortalama tekraralama periyodu ise 15 yıldır.

M= 7.5 büyüklüğündeki depremin, 10 yıl içinde olma olasılığı %39.5, 50 yıl içinde olma olasılığı %91.9, 75 yıl içinde olma olasılığı %97.7 100 yıl içinde olma olasılığı %99.3, ortalama tekraralama periyodu ise 20 yıldır.

7. SALDA GÖLÜ SU REJİMİNİN BOZULMASI, KİRLİLİK KAYNAKLARININ TESPİTİ VE ÖNERİLER

Salda Gölü ve çevresindeki belli başlı kirlilik kaynakları ve su rejimini etkileyen faaliyetler şunlardır:

- Taşocakları ve maden ocaklarının göl havzasına etkileri
- Gölü besleyen su kaynaklarının yapılmış ve yapılacak olan göletler ile su rejiminin bozulma durumu
- Tarımsal faaliyetler ve girdi kullanımı
- Yapılaşma ve turizm faaliyetleri

Göl ve çevresinde insan faaliyetleri sonucunda oluşan oldukça önemli çevre sorunları görülmektedir. Bu sorunların başında gölü besleyen kaynaklar ile yüzey suları üzerine kurulan baraj ve göletler gelmektedir. Bunun yanı sıra göl çevresindeki tarımsal faaliyetler sırasında oluşan gübre ve pestisitler, göl yakın çevresindeki dağlarda taş ve mermer ocaklarının faaliyetlerinin olumsuz etkileri söz konusudur. Göl ve çevresinin taşıma kapasitesinin çok üzerinde görülen piknik, kamp, bisiklet ve offroad turları ve festivaller gibi faaliyetler hassas özelliklere sahip olan gölü tehdit etmektedir.

ÇŞB 2018 verilerine göre; Burdur ili sınırları içerisinde atıklar 1. öncelikli en büyük bir sorun oluşturmaktadır. Özellikle madencilik faaliyetlerinden kaynaklanan atıkların bertarafı konusunda ciddi sıkıntılar yaşanmaktadır. Maden Ocaklarında oluşan pasa miktarları çok büyük boyutlarda olmaktadır. İşletmeciler tarafından bu atıkların gelişi güzel bir biçimde doğaya bırakılması sonucu çevrede büyük boyutlarda kirlilik oluşmaktadır. Madencilik faaliyetleri, hali hazırda orman örtüsünü azaltmaktayken dökülen bu maden artıklarının da ormanlara ve tarım arazilerine zarar verdiği görülmektedir.

Salda Gölü ve kıyıları huntit minerali yatağıdır. Bu nedenle göl ve çevresi maden ruhsatları ile kapatılmıştır. Gölün güneyinde Niyazlar köyünde iki krom madeni açık işletmesi önemli bir kirlilik yaratmış ve halkın şikâyetlerine sebep olmuştur. Bir krom madeni de Düden Köy yolundadır.

Şekil 19. Niyazlar Köyü Aşağı Açık Krom Maden İşletmesi Atıklarının Değirmen Dereye Bırakılması, Celal Güzelyürek, 2016

Tarım Orman İş Sendikası Genel Başkanlığının talebi, KMO Denizli Şube Başkanlığı'nın görevlendirmesi üzerine Burdur İli Yeşilova ilçesi Niyazlar Köyü'nde bulunan krom madeni işletmelerine köy muhtarlığının da isteği doğrultusunda, 15.11.2016 tarihinde bir heyet tarafından inceleme yapılmıştır.⁶ Heyet TMMOB'ne bağlı Odaların temsilcileri ile Türk Tabipler Birliği ve Barolar Birliği temsilcilerinden oluşmuştur. İnceleme sonrasında halka açık olarak yapılan basın toplantısıyla gündem sona ermiştir. "Burdur – Yeşilova –Niyazlar Köyü Maden Ocakları Raporu"na göre; maden ocaklarında eleklerde madenin suyla yıkanarak yapılan zenginleştirme işleminde yıkama suyu bir atık toplama havuzunda toplanmaktadır. Atık toplama havuzlarının ilgili yönetmelik esaslarına uygun yapılmadığı, toprak havuzların yalıtımlarının olmadığı tespit edilmiştir. Havuzlarda biriken atık su Değirmenlik Çayı'na akıtılarak, sulama amaçlı Yeşilova Göleti'nde toplanmaktadır (Şekil 19, 20).

⁶ KMO BURDUR-YEŞİLOVA NİYAZLAR KÖYÜ MADEN OCAKLARININ ÇEVREYE ETKİSİ RAPORU. (n.d.). Erişim tarihi Haziran 19, 2020, http://www.kmo.org.tr/genel/bizden_detay.php?kod=3140&tipi=0&sube=0

Şekil 20. Niyazlar Köyü Aşağı Açık Krom Maden İşletmesi Atıklarının Değirmen Dereye Bırakılması, Celal Güzelyürek, 2016

Toplanan su Yeşilova'da ve Kayadibi Köyündeki tarım alanlarının sulanmasında kullanılmaktadır. Atık sudaki ağır metal oranları ilgili yönetmelikteki kabul edilebilir limitlerin üzerinde olursa yetiştirilen ve halkın tüketimine sunulan sebze meyve gibi tarım ürünleri halk sağlığı ve çevre sağlığı açısından ciddi tehlike oluşturabilir. Göl yakınında bulunan iki maden ocağının çevresinde yığılmış halde bulunan binlerce tonluk zararlı atıklar eğer önlem alınmazsa rüzgârın etkisiyle ve kış aylarında yağışlar yoluyla bütün çevreyi hatta zamanla yeraltı su kaynaklarını da kirletmesi kaçınılmazdır. Bu durumda sondaj yoluyla içme suyu temin edilmesi halinde halk sağlığı açısından kullanan insanlarda ciddi sağlık sorunları görülebilir. Sulama amaçlı kullanılan göletteki su seviyesinin yükselmesi halinde suyun fazlası tahliye edilerek bir doğa harikası olan Salda Gölü'ne verilmektedir. Bu da göl için kirlilik tehdidi oluşturmaktadır (Celal Güzelyürek imzalı Raporun içeriği için bakınız: URL-2).

Eşeler dağından çıkan ve Salda gölüne dökülen başlıca 3 adet çay bulunmaktadır. Salda çayı 5 km, Doğan Baba Çayı ile Köfek Çayı 8 km'lik bir yatak takip ederek Salda gölüne dökülmektedir. Gölü besleyen su kaynakları ve yapılmış göletler dahil su rejiminin bozulma durumu 4. Bölümde incelenmiştir.

Göl suyunun tarımsal kirlenmeden (Kimyasal gübreler, zararlılar ile mücadele bileşikleri; pestisidler, fungusidler ve herbisidler) ve insan dışkı ile kullanma suyu (Bulaşık, deterjan, banyo vd) kirliliğinden korunması

gerekmektedir. Bunlar kontrol edilebilir kirlilik kaynaklarıdır. Göl “kapalı bir tatlı su ekosistemidir”. Gelen kirliliği dışarı akıtmayıp, içinde biriktirmektedir. Biriken kirlilik göl dibine çökelmekte ve anaerobik (Oksijensiz) ayrışma ile suda yaşayan canlılar için zehirli olan hidrojen sülfür (H_2S), metan (CH_4), amonyum ($NH_3+H_2O \rightarrow NH_4OH$) oluşmaktadır (Kantarıcı, 2020).

Salda Gölü ve tabiat parkı kapalı bir havzada yer alan bir doğal mirastır. Bu mirasın plansız bir şekilde gölün ve tabiat parkının varlığını sürdürülebilmesi için gerekli koşullar gözetilmeden sınırsız bir şekilde ziyaretçilere açılması, Salda Gölü ve tabiat parkının çok kısa sürede özelliğini yitirmesi ve çekiciliğini kaybetmesine yol açacaktır.

Geçtiğimiz yıllarda Salda Gölü kıyı kesiminde yapılan insan etkinlikleri manyezitli topraklarının kararmasına, canlılık içeren yapının tahrip edilmesine neden olmuştur. Bu aktiviteler kapsamında göl kıyısında offroad ve bisiklet festivali yapıldığı ve kurulan çadırların meydana getirdiği çeşitli atıklarla üzücü manzaralar ve sonuçlar ortaya çıkmıştır. Salda Gölü'nün var olan koruma sınırlarının göz ardı edilerek, koruma- kullanma ilkelerinin yerine geleneksel piknik alanı-otopark muamelesi gösterilerek kullanımı, çok hassas dengelere sahip olan ekosistemde kayıplara neden olunmuştur (Kesici vd., 2018).

Burdur Valiliği, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi (MAKÜ) ve Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı (BAKA) işbirliğinde 2019 yılında hazırlanan “Burdur İl Gelişim Planı Ve Gelişim Stratejileri” Raporunda Millet Bahçesi'ne yer verilmemiştir. Kısa Vadeli Hedefler arasında “Salda Gölü ve Tabiat Parkının Sürdürülebilir Turizme Yönelik Düzenlenmesi” başlığında şu tespit ve önerilerde bulunulmuştur. *“Salda Gölü başlı başına bir tabiat harikasıdır. Son yıllarda özellikle sosyal medya ve festivaller aracılığı ile gölün bilinirliği artmıştır. Ancak göl çevresinde turizm faaliyetlerinin uygulanabilmesi ve göle zarar vermeden ziyaretçilerin hoş vakit geçirebilmesi için düzenleme yapılmasına ihtiyaç vardır. Göl ve çevresinin şu anki ziyaretçilerinin büyük çoğunluğu Denizli, Burdur, Antalya gibi çevre yörelerde yaşayanlardan oluşmaktadır. Ziyaretçiler genelde kendi imkanları ile kurdukları derme çatma çadırlarda konaklamaktadır. Temizlik, su, genel ihtiyaçların karşılanması için verilen hizmet oldukça sınırlıdır. Söz konusu ziyaretçiler Haziran sonu ile Ağustos ayı sonu arasında sıkışan kısa bir dönemde çok yoğun ve kontrolsüz bir şekilde göl çevresinde konaklamaktadır. Söz konusu kısa vadeli yoğunluk ihtiyaçların doğru şekilde giderilememesi ve kontrolsüz şekilde ziyaretçilere açık olması nedeni ile hem göle hem de turizme zarar vermektedir. Bu nedenle göl çevresinde çadır kurulabilecek alanların sınırlanması ve kontrol altına alınması gerekmektedir. Ayrıca ziyaretçilerin ihtiyaçlarını tam ve doğru şekilde karşılanabilmesi için tuvalet ve duş alanlarının sayılarının artırılması, çöp*

toplama noktalarının göle zarar vermeyecek şekilde düzenlenmesi, yiyecek-içecek gibi günlük ihtiyaçları karşılamaya yönelik işletmelerin sayısının ve kalitesinin yükseltilmesi gerekmektedir. Gölün toprak ve su yapısı kendisine has bir özelliğe sahiptir. Bu özelliğin kaybolmaması için gerekli önlemlerin de alınması gerekmektedir. Salda Gölü görsel olarak eşsiz bir güzelliğe sahiptir. Bu nedenle ziyaretçiler göl çevresini dolaşmak ve izlemek istemektedir. Bu nedenle göl çevresini kapsayan yürüyüş ve bisiklet yollarına ihtiyaç vardır.”⁷ (Burdur Valiliği vd., 2019).

Gündemde olan Millet Bahçesi bağlamında; kilometrelerce öteden gezinmek, piknik yapmak için Salda Gölü kıyısındaki millet bahçesine gelip, göle girecek insanların bırakacağı kirlilik, kapalı bir su ekosistemi olan gölün yok olmasına sebep olur. Temmuz 2015’te alınan su örneklerindeki nitrat ve amonyum miktarları insan kaynaklı kirliliği göstermektedir.

Şekil 21. 13 Nisan 2020 tarihinde göle sokularak millet bahçesi projesi yapımı için çalıştırılan iş makinaları.

⁷ Burdur İl Gelişim Planı ve Gelişim Stratejileri. (n.d.). Erişim tarihi Haziran 16, 2020, <https://www.baka.gov.tr/dokuman-merkezi/dokumanlar/burdur/burdur-il-gelisim-planı-ve-gelisim-stratejileri>

Millet Bahçesi Proje ihalesinin 31 Temmuz 2019 tarihinde yapıldığı, 3 Mart 2020 tarihinde ise projenin onaylandığı basına yansıdı. 14 Nisan 2020 tarihinde Millet Bahçesi projesi kapsamında müteahhit firma iş makinelerinin kumsalda hafriyat ve taşıma faaliyetlerinin başlamasının kamuoyuna mal olması sonrası oluşan ciddi tepki üzerine faaliyet durdurulmuş, daha sonra yeniden kumsal düzenleme çalışmaları yürütülmüştür. Çevre ve Şehircilik Bakanı ile TOKİ Başkanının özür mesajlarının gündeme geldiği bu aşamada oluşan tahribat kirlilik ötesi doğal mirasın katliamı olarak değerlendirilmelidir (Şekil 21).

Özetle; Salda Gölü'nün toprağının Mars özelliği taşıyan kıyılarındaki beyaz oluşum, suyun niteliğiyle de önemli bir doğal müze ve laboratuvar niteliğindedir. Bu özellik mutlaka korunmalıdır (Kesici vd., 2018, Balcı vd., 2018).

8. SALDA GÖLÜ ÇEVRESİ PLANLARI VE SÜREÇLERİ

Planlama sürecinin kendi içinde bir hiyerarşisi vardır. Ülkenin sosyoekonomik, kültürel gelişmesinin önünü açabilmek planlama ile olanaklıdır. Salda gölü ve çevresini kapsayan ve Cumhurbaşkanlığı tarafından Özel Çevre Koruma Bölgesi (ÖÇK) ilan edilen bölgeye ait planları Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yaptırılmış ve 19/12/2018 tarihinde aynı Bakanlıkça onanmıştır.

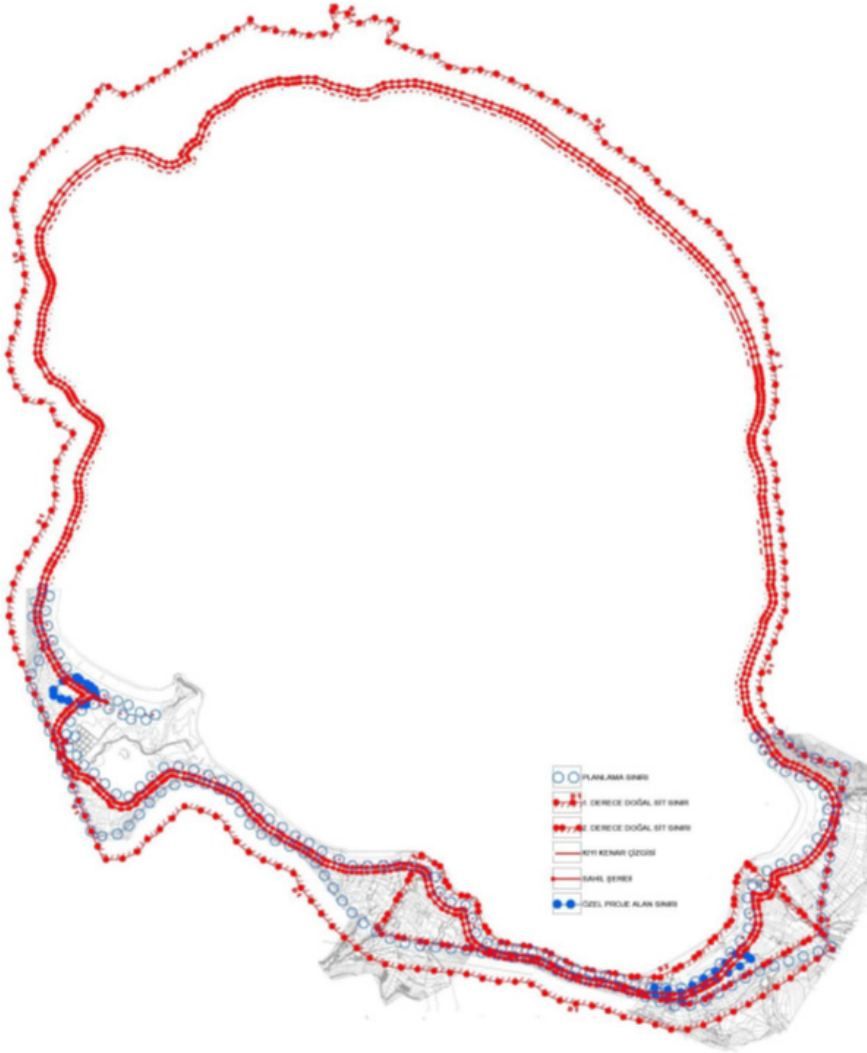
Planlama alan sınırlarını oluşturan Salda Gölü ve çevresi mülga İzmir II Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 14.06.1989 gün ve 786 sayılı kararı ile I. Derece Doğal Sit Alanı, mülga Antalya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Bölge Koruma Kurulunun 28.07.1992 gün ve 1501 sayılı kararı ile II. Derece Doğal Sit alanına dönüştürülmüştür. Salda Gölü ve çevresi planları aynı zamanda Tabiat Parkı ve Sulak Alan Sınırları içinde kalmaktadır.

Doğal (Tabii) Sitler ile ilgili tanımlar ve yaptırımlar Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkisinden alınarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na verilmiştir. Doğal Sit alanı tanımı yeniden yapılmış ve 2. derece Doğal Sit'ler yapılaşmaya açılmış olmuştur.

7 Aralık 2019 tarihinde Cumhurbaşkanlığı tarafından yayınlanan son karar ile ilke kararı ikinci kez değiştirilmiştir. Bu değişiklik, kesin korunacak alanlarda yapılaşmanın önünü tamamen açmaktadır. Bu karar, 2863 sayılı yasanın özüne aykırıdır.

Planlama alanını oluşturan Salda gölü ve çevresi Yeşilova İlçesi sınırları içerisinde Kayadibi, Yukarı Salda ve Aşağı Salda olmak üzere 3 mahallenin sınırları içerisinde kalmaktadır. Planlama alanını oluşturan Salda Gölü ve çevresi Yeşilova ilçesi ve İl Özel İdaresinin yetki ve sorumluluğunda kalmaktadır (Şekil 22).

Koruma Amaçlı Nazım İmar plan sınırları, 1. ve 2. Derece Doğal SİT, Sulak Alan Mutlak koruma Alanı, Orman, Tarım arazileri, Makilik ve Fundalık, çalılık Önemli Doğa Alanı, Kumsal, Yerleşim alanları olmak üzere toplam 320 Hektar alanı kapsamaktadır.

Şekil 22. Planlama alanında Koruma Alan Sınırları ve Özel Proje alan sınırları(ÖPA1-ÖPA2)

Salda Gölü ve Çevresine ait planlama aşamaları ve Üst Ölçekten Alt Ölçeğe kadar planlar aşağıda irdelenmiştir.

8.1. 100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planları:

8.1.1. 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planının Geçirdiği Süreçler:

- 24.07.2007 tarihinde;
Çevre ve Orman Bakanlığı'nca Antalya ve Burdur İl sınırlarını kapsayan "Antalya-Burdur Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı" olarak onanmıştır.
- 03.09.2009 tarihinde;
Mimarlar Odası'nın açtığı dava üzerine Danıştay Altıncı Dairesi'nin "Yürütmeyi Durdurma" kararı vermesinin üzerine, aynı yıl çıkarılan Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmeliği'ne dayandırılarak, Çevre ve Orman Bakanlığı'nca askı süresinde yapılan itirazlar da değerlendirilerek yeniden onaylanmıştır.
- 15.04.2014 tarihinde;
Mimarlar Odası Antalya Şubesi'nin açtığı ikinci dava sonucu Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca "Antalya-Burdur-Isparta Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı" olarak onaylanmıştır.
- 23.03.2015 tarihinde;
Askı sürecindeki itirazların değerlendirilmesi sonrasında Bakanlık Makamınca yeniden onaylanmıştır.
- 27.08.2015 tarihinde;
Tekrar askı sürecinde iletilen itirazlar değerlendirilerek Bakanlık Makamınca onaylanmıştır.
- 27.08.2015 – 08.03.2019 tarihleri arasında;
Planda yapılan çeşitli değişiklikler onanmıştır.

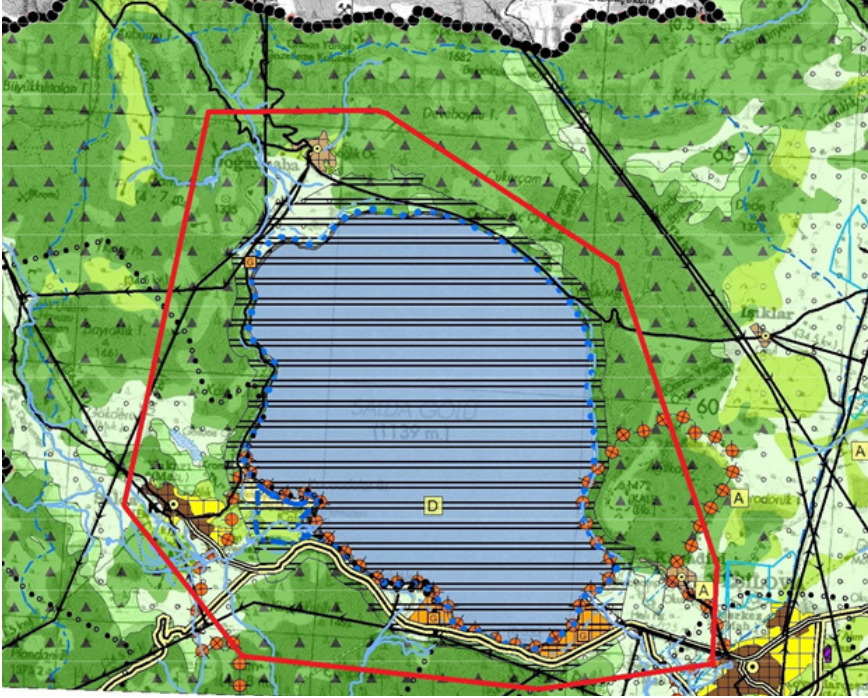
8.1.2. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca Onanan Antalya-Burdur-Isparta Planlama Bölgesi 100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı:

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca onanan Antalya-Burdur-Isparta Planlama Bölgesi 1001/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planında:

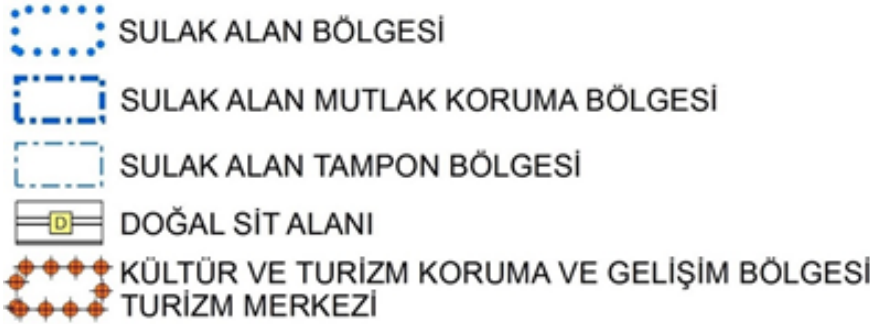
- Salda Gölü ve Çevresi, Antalya-Burdur-Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planında "Sulak Alan Tampon Bölge Sınırı" içinde "D Doğal Sit Alanı",

- Planda Göl, Sulak Alan Koruma Alanında,
- Gölün çevresinin büyük bir kısmı “Orman Alanı” ve Doğanbaba Köyü, Salda Köyü ve Kayadibi Köyü’nün göl kıyısındaki arazileri “Tarım Arazisi”,
- Gölün güneyi, Gökçe (Salda) Köyü’nün doğusu ve Kayadibi Köyü’nün kuzeyi “Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi/Turizm Merkezi”,
- Çevre ve Orman Bakanlığı’nca onanan Antalya–Burdur–Isparta Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planından farklı olarak, “Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi/Turizm Merkezi” içinde iki, gölün batısında Doğanbaba Köyü güneyinde bir bölge “G Günübirlilik Alan”, Salda Köyü’nün doğusunda bir bölge de “Sulak Alan Mutlak Koruma Bölgesi”

içinde kalmaktadır. 1/100.000 ölçekli plan üzerine 30.05.2019 tarihinde onanan “Burdur–Salda Gölü 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı” onama sınırının işlenmiştir (Şekil 23, 24).

Şekil 23.1/100.000 Ölçekli Antalya–Burdur–Isparta Çevre Düzeni Planı Gösterimi

Şekil 24. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca Onanan Antalya-Burdur-Isparta 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı (Pafta No: Denizli-23M)

Antalya-Burdur-Isparta Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Kararları ve Uygulama Hükümlerinde;

"Sulak Alan: 3958 Sayılı Kanunla uygun bulunup 17.05.1994 tarihli ve 21937 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan“ Özellikle Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslar Arası Öneme Sahip Sulak Alanlar Hakkında Sözleşme (Ramsar Sözleşmesi)” sinin amacı bakımından, doğal yada yapay, sürekli yada geçici, durgun yada akar, tatlı, acı yada tuzlu bütün sular ile bataklık, sazlık, ıslak çayır ve turbalık alanlarıdır.

"Mutlak Koruma Bölgesi: Koruma Bölgeleri içerisinde yer alan, su kuşlarının yoğun ve toplu olarak kuluçka yaptığı ve gecelediği alanlar; nadir ve nesli tehlikedeki kuş türlerinin önemli üreme bölgeleri ile nesli tehlikede veya dar yayılışlı sulak alana bağımlı doğal bitki türlerinin bulunduğu alanları ifade eder.

"Tampon Bölge: Sulak alan havzasının coğrafi durumu, topografik özellikleri ve arazinin mevcut kullanım durumuna göre; sulak alan ekosistemini korumak maksadı ile ayrılan ve su toplama havza sınırını geçmemek ve sınırları varsa ekolojik etkilenme bölgesinden yoksa sulak alan bölgesinden itibaren 2500 metreden az olmamak üzere ayrılan bölgelerdir.

"Tabiat Varlıkları ("D" Doğal Sit Alanı): Bu alanlarda 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ve ilgili yönetmeliği ile ilgili kurul ve komisyon kararlarına göre uygulama yapılacaktır.

"Günübirlik Tesis Alanı: Bu alanlarda konaklama yapılamayan, taşınabilir malzemelerden yapılmış ve sadece turizm amaçlı geçici nitelikli günübirlik kullanıma dönük lokanta, gazino, çay bahçesi, eğlence alanları ile el sanatları ve yöresel ürünlerin satıldığı ve sergilendiği tesislerin bulunduğu/ bulunacağı alanlardır. Bu alanlarda yeme içme, dinlenme, eğlence ve spor

imkânlarını günübirlik olarak sağlayan tesisler yapılabilir. Konaklama tesisi yapılamaz"

denilmektedir.

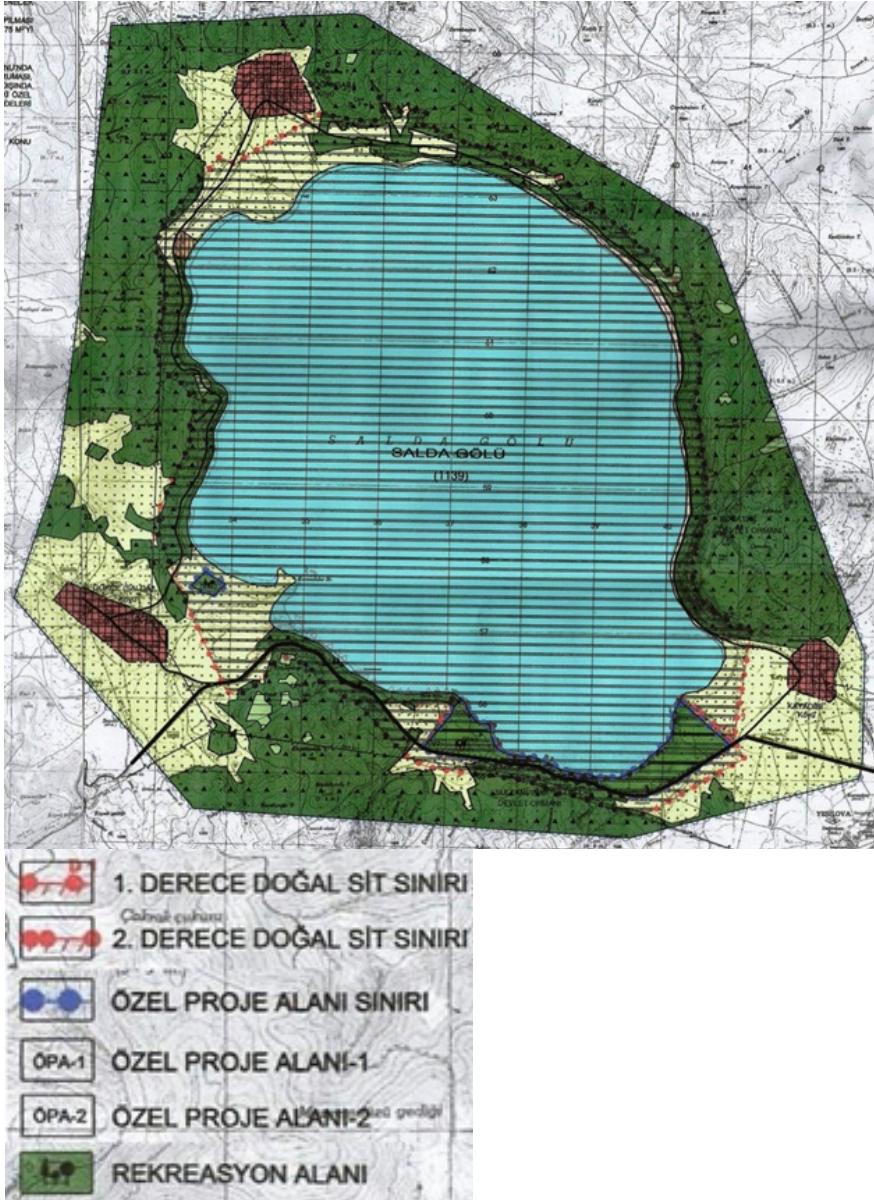
8.2. 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı:

8.2.1. 30.05.2019 Tarihli 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı:

Antalya–Burdur–Isparta Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı kararları doğrultusunda Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca hazırlattırılan ve 30.05.2019 tarihinde onanan Burdur–Salda Gölü 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planında;

- Salda Gölü ve Çevresinin büyük bir kısmı, “1. Derece Doğal Sit Sınırı”, “1. Derece Doğal Sit Sınırı” içinden çıkarılan ve 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planında, Gölün güneyinde “Günübirlik Alan” kararı getirilmiş olan bölge, “2. Derece Doğal Sit Sınırı”,
- Gölün çevresinin büyük bir kısmı “Orman Alanı” ve Doğanbaba Köyü, Salda Köyü ve Kayadibi Köyü'nün göl kıyısındaki arazileri “Tarım Arazisi”,
- Gölün güneyindeki kıyıları “Rekreasyon Alanı”
- Gölün batısında Doğanbaba Köyü güneyindeki bölge, Antalya–Burdur–Isparta 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planında olduğu gibi yine “Günübirlik Alan”,
- “Rekreasyon Alanı” kararı getirilmiş alanlardan “2. Derece Doğal Sit Sınırı” içinde kalan Göl ile Taşıt Yolu arasındaki bir bölge, “ÖPA–1=Özel Proje Alanı–1” ve Salda Köyü doğusunda “2. Derece Doğal Sit Sınırı” içindeki bir bölgede “ÖPA–2=Özel Proje Alanı–2”,

içinde kalmaktadır (Şekil 26)

Şekil 25. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca Onanan Burdur-Salda Gölü 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı ve Plan Gösterimi (Pafta No: Denizli- M23-d3, d4)

Burdur-Salda Gölü 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Plan Hükümlerinde;

"Rekreasyon Alanlarında; Kamping ve konaklama ünitelerini içermeyen, Duş, Oturma Alanları, Piknik Masaları, Gölgecik, Soyunma Kabini, Mescid, WC (sızdırmaz fosseptikli), Kafe-Bar, Pastane, Lokanta, Çayhane, Açık spor Alanları, Giriş Kontrol Birimleri ve Özellik taşıyan el sanatları ürünlerinin Sergi ve Satış Ünitelerini içeren Yapı ve Tesisler tapılabilir.

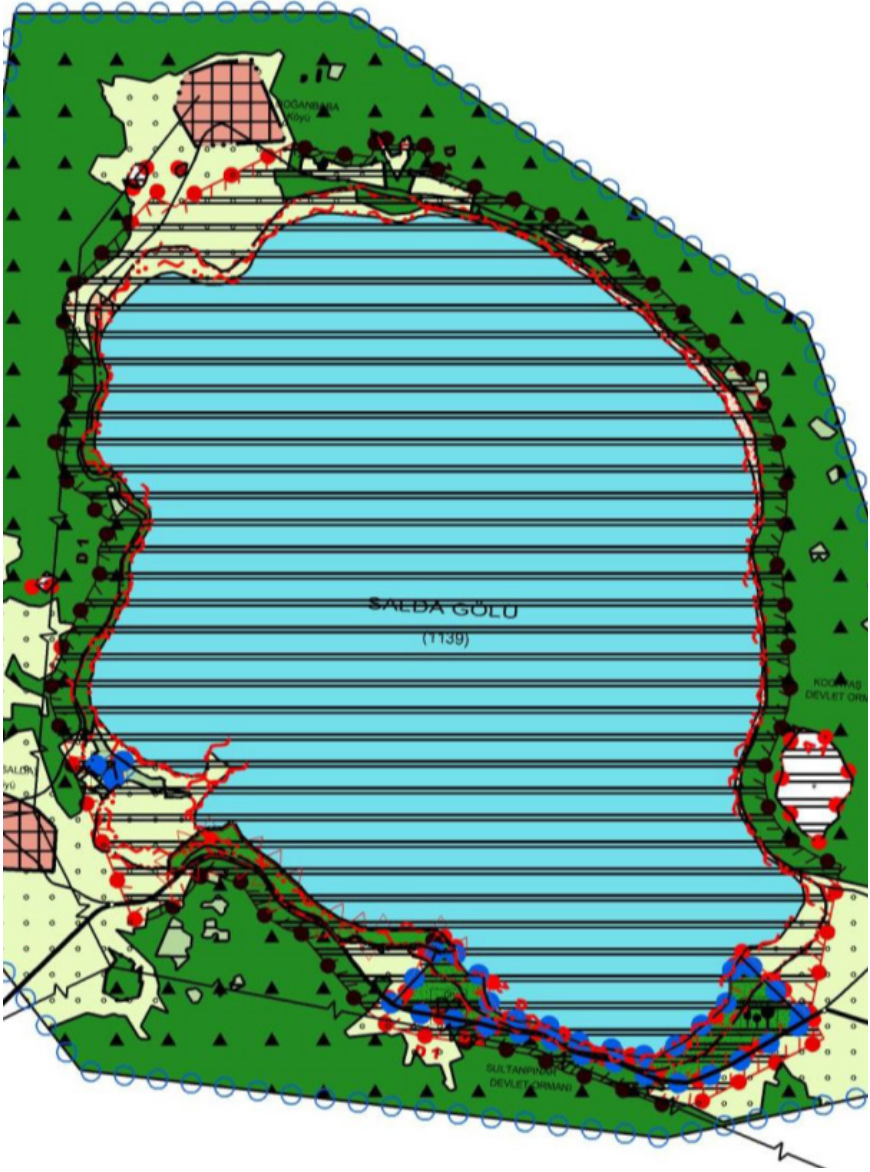
"ÖPA-1 Alanında; Çadır ve Bungalow, Gölgecik Alanlar, Duş, WC, Otopark vb. kullanımlar yer alabilir.

"ÖPA-2 Alanında; Sadece Rekreasyon faaliyetlerine dönük alanlar, Duş, WC, Otopark vb. kullanımlar yer alabilir."

denilmektedir.

8.2.2. 12.09.2019 Tarihli 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı:

- Sulak Alan Bölgesi, Sulak Alan Mutlak Koruma Bölgesi ve Sulak Alan Ekolojik Etkileme Bölgesi 1/25000 Ölçekli Çevre Düzeni Planına aktarılmıştır (Şekil 27).

Şekil 26. 12.09.2019 Tarihli 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı

8.3. 1/5.000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı:

Burdur-Salda Gölü 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı kararları doğrultusunda; Salda Özel Çevre Koruma Bölgesi, Burdur İli Yeşilova İlçesi, Salda Gölü ve Çevresine İlişkin hazırlanan 1/5.000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca 30.05.2019 tarihinde onanmıştır (Şekil 28).

Şekil 27. Salda Gölü ve Çevresi 1/5.000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı Gösterim Paftası

8.3.1. 30.05.2019 Tarihli Salda Gölü ve Çevresi 1/5.000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı

Planda;

- Aynı gün onanan 1/1.000 ölçekli İmar Planı'nın küçültülmesiyle elde edilen Salda Gölü'nün güneyindeki bölgeyi kapsayan planın onama sınırı, Salda Köyü'nün kuzeyinde başlayıp, Kayadibi Köyü'nün kuzeyinde bitmektedir.
- Planın altlığını oluşturan “Halihazır Harita” da 1/1.000 ölçekli halihazır haritanın birebir küçültülmesiyle elde edilmiş olduğundan, üzerindeki plan kararları bile zor anlaşılmaktadır.
- Paftalara “Kıyı Kenar Çizgisi” ve 3621 sayılı Kıyı Kanunu ve eki Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik hükümleri gereği, planlama kararlarına yön verecek en önemli veri olan, “Birinci 50 Metre” ve “İkinci 50 Metre” olmak üzere iki bölümden oluşan toplam 100 metre genişliğinde “Sahil Şeridi” işlenmiştir.
- Kişilerin kullanımına dönük alanlara, uygulamada yapı yoğunluğu açısından sıkıntılı durumlar yaratacak olan “Yapılaşma Hakları” getirilmiş bulunmaktadır.
 - Bu kararlardan biri, Sahil şeridinin ikinci 50 metresi içinde önerilen “Rekreasyon Alanları” için, Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik hükümlerindeki koşullarda (E= 0,20 ve H=4,50 metre, asma katlı yapılması halinde H=5,50 metre) “Yapı” ve “Tesis” yapma kararının getirilmiş olmasıdır.
 - Diğeri, planın Gösterimde Özel Proje Alanı, Plan Hükümlerinde Kentsel Tasarım Alanı tanımı getirilen, aşağıdaki paftalardan “1.Bölüm Plan Paftası” nda “1. Derece Doğal Sit Sınırı” içinde, “Kumsal, Plaj” olarak önerilen alanlara bitişik “Özel Proje Alanı-2” ile “5. Bölüm Plan Paftası” nda “2. Derece Doğal Sit Sınırı” içinde, Göl ile 40 metrelik Taşıt Yolu arasındaki “Özel Proje Alanı-1” olarak planlanan alanlara “Her Türlü Yapılaşma Hakkı” getirilmesidir.
 - Bir diğeri de “Kamping Alanı” içinde yapılacak yapıların “Kentsel Tasarım” ile belirlenecek olmasıdır.

Bu plana yapılan itirazlar değerlendirilmiş ve itirazlara göre 12.09.2019 tarihinde onanan değişiklikler yapılmıştır (Şekil 29).

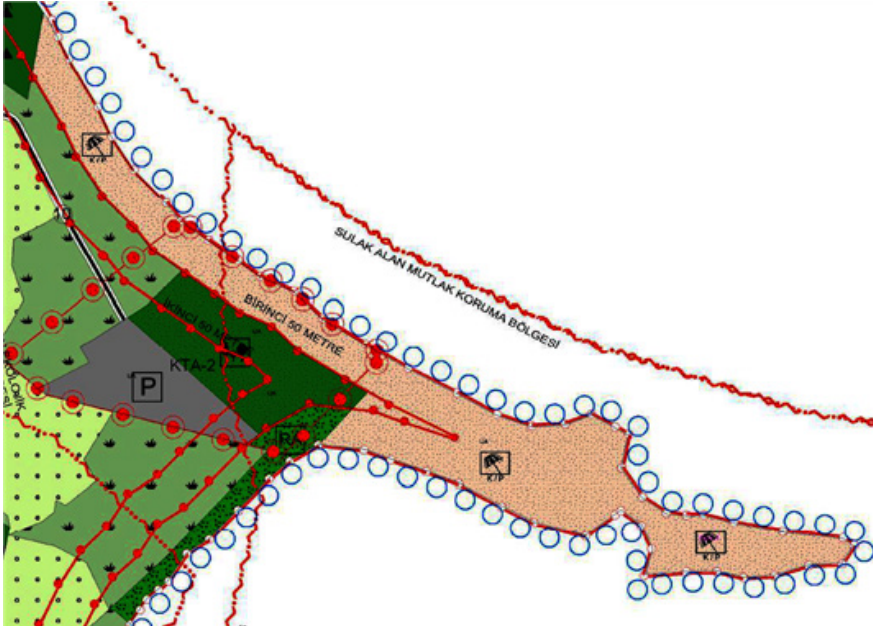
8.3.2. 12.09.2019 Tarihli Salda Gölü ve Çevresi 1/5.000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planında Getirilen Değişiklikler

8.3.2.1. Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı Lejantında ve Plan Hükümlerinde Yapılan Değişiklikler:

- Turizm Alanlarında “Kamping Alanı” kullanım kararı kaldırılmış.
- “Kumsal Plaj” kullanım kararı gösterimi kaldırılmış.
- Genel Hükümlere “Bu Alanlarda Yeni Maden Ocağı Açılmaz Mevcut Ocakların Ruhsat Süreleri Uzatılamaz” maddesi getirilmiş.
- Özel Hükümlerden “Kumsal Alanları” ile “Kamping Alanları” ile ilgili hükümler kaldırılmış.
- Doğal Karakteri Korunacak Alanlarda “Sit Alanı Kapsamında Kalan” ifadesinden sonra “ve Sulak Alan Mutlak Koruma Bölgesini de İçeren” ibaresi eklenmiş.

8.3.2.2. Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı Üzerinde Yapılan Değişiklikler:

- “ÖPA-2 Alanı”nda (2.Kentsel Tasarım Alanı), “Rekreasyon Alanı” göl yönünde “Mutlak Koruma Bölgesi” sınırına çekilmiş ve “Otopark Alanı Rekreasyon Alanına” dahil edilmiştir. Çevresinde “Rekreasyon Alanı” olarak tanımlanan alanın bir kısmı “Doğal Karakteri Korunacak Alan” olarak tanımlanmıştır (Şekil 29).

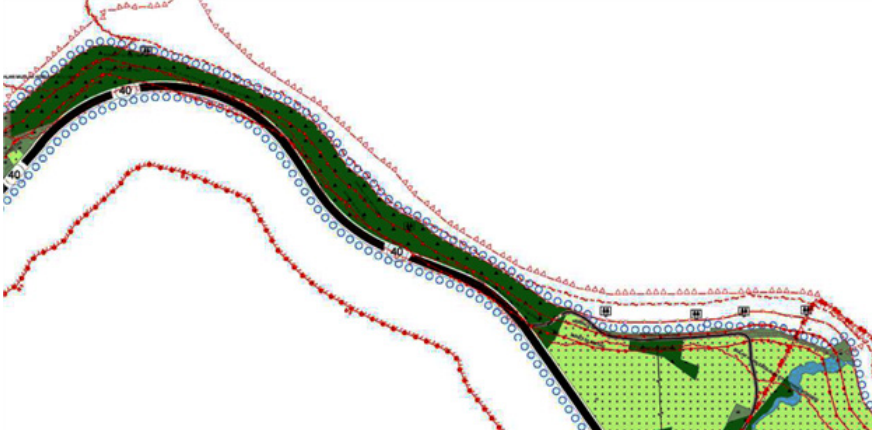
itiraz öncesi

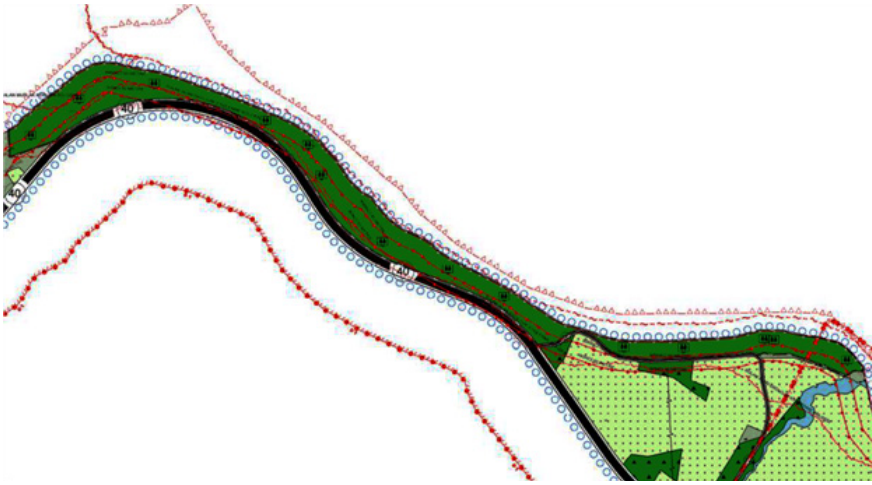
yeni düzenleme

Şekil 28. Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı

- Plandaki “Tabiat Parkının” kıyı kenar çizgisi ile kara yönünde kalan ve plana dahil edilmemiş olan kısımların plana dahil edilerek “Tabiat Parkı Alanı” bütünüünün “Tabiat Parkı Alanı (TP)” olarak gösterilmiştir (Şekil 2)

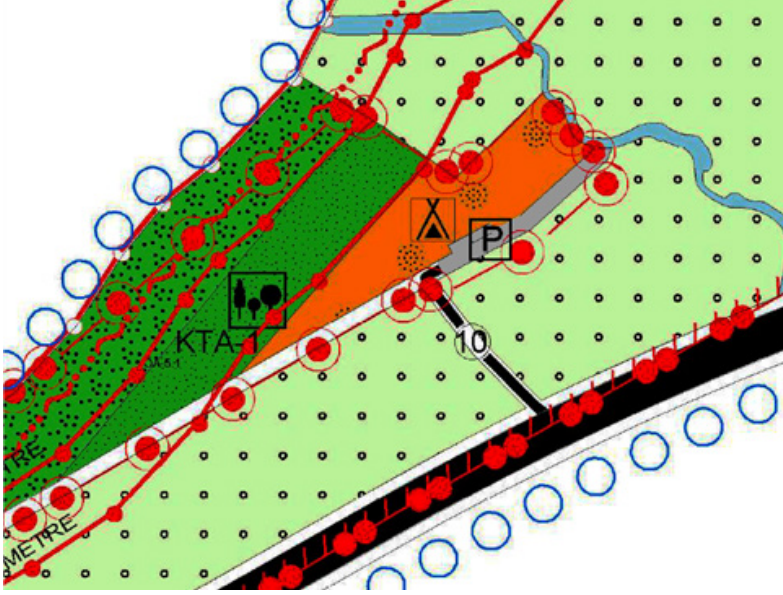
itiraz öncesi

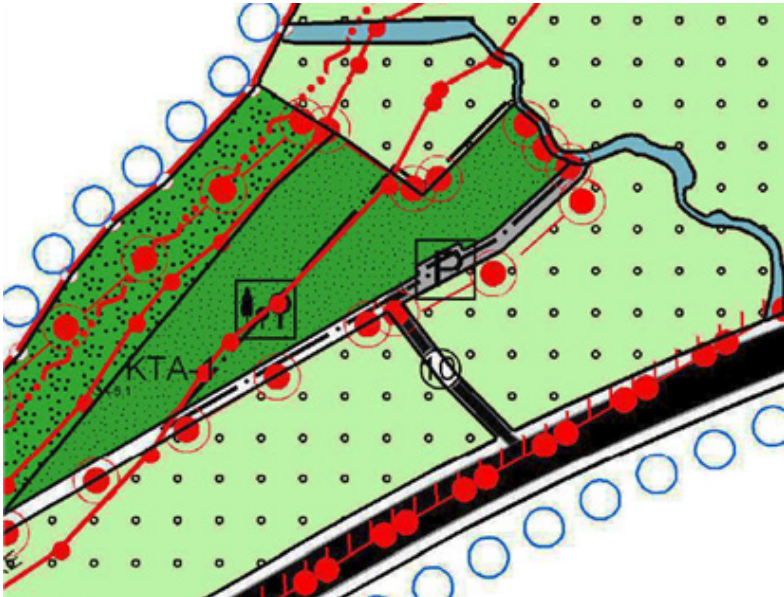
yeni düzenleme

Şekil 29. Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı

- 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planında “ÖPA-1 Alanı”ndaki (1.Kentsel Tasarım Alanı) “Kamping Alanı” kullanımı kaldırılarak, alan “Rekreasyon Alanı” kullanımına dahil edilmiştir (Şekil 30).

itiraz öncesi

yeni düzenleme

Şekil 30. Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı

8.4. 1/1.000 Ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı:

8.4.1. 30.05.2019 Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı

Salda Gölü ve Çevresi 1/1.000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı da Salda Gölü ve Çevresi 1/5.000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı gibi, 30.05.2019 tarihinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca onanmıştır.

Bu plana yapılan itirazlar değerlendirilmiş ve itirazlara göre 12.09.2019 tarihinde onanan değişiklikler yapılmıştır.

8.4.2. 12.09.2019 Tarihli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı

8.4.2.1. Plan Lejantında ve Plan Hükümlerinde Yapılan Değişiklikler:

- Turizm Alanlarında “Kamping Alanı” kullanım kararı kaldırılmış,
- Bugünkü Arazi Kullanımı Devam Ettirilerek Korunacak Alanlardaki “Kumsal Plaj” kullanım kararı gösterimi kaldırılmış,
- Genel Hükümlere “Bu Alanlarda Yeni Maden Ocağı Açılmaz Mevcut Ocakların Ruhsat Süreleri Uzatılamaz” maddesi getirilmiş,
- Özel Hükümlerden “Kumsal Alanları” ile “Kamping Alanları” ile ilgili hükümler kaldırılmış,
- Rekreasyon Alanlarında “En Fazla Emsal 0,05” olarak değiştirilmiş ve “Bar” yapılabilir koşulu kaldırılmış,
- Doğal Karakteri Korunacak Alanlarda “Sit Alanı Kapsamında Kalan” ifadesinden sonra “ve Sulak Alan Mutlak Koruma Bölgesini de İçeren” ibaresi eklenmiş,
- Kentsel Tasarım Alanlarında “Kamping Alanları, Karavan Alanları ve Bungalov” yapılması ile ilgili hükümler kaldırılmış, ancak “Kafe, Duş, Soyunma Kabini, Büfe, Satış Birimi, Mescit, Oturma Alanı, Yönetici Birimleri Gibi Üniteler Yer Alabilecektir” hükmü aynen kalmıştır (Şekil 32. 33).

Şekil 31. Plan Lejanti

SALDA GÖLÜ KORUMA AMAÇLI UYGULAMA İMAR PLANI PLAN HÜKÜMLERİ

1. GENEL HÜKÜMLER

1.1. SALDA GÖLÜ ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGESİ DAHİLİNDEKİ SALDA GÖLÜ VE ÇEVRESİ KORUMA AMAÇLI UYGULAMA İMAR PLANI ÇALIŞMA ALANI SINIRLARI 1. VE 2. DERECE DOĞAL SİT SINIRLARI İÇERİSİNDE YAKLAŞIK 320 HEKTARLIK ALANI KAPLAMAKTADIR.

1.2. SALDA GÖLÜ VE ÇEVRESİ KORUMA AMAÇLI UYGULAMA İMAR PLANI, PLAN AÇIKLAMA RAPORU VE PLAN HÜKÜMLERİ BİR BÜTÜNDÜR.

1.3. BU PLANDA BELİRTİLMİYEN HUSULARDA VE PLANIN UYGULANMASINDA:

- 2863 SAYILI KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KANUNU VE İLGİLİ YÖNETMELİKLERİ İLE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA YÜKSEK KURULU İLKE KARARLARI VE ANTALYA TABİAT VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KOMİSYONU KARARLARI GEÇERLİDİR.
- 2872 SAYILI ÇEVRE KANUNU VE İLGİLİ YÖNETMELİKLERİ,
- 2873 SAYILI MİLLİ PARKLAR KANUNU VE İLGİLİ YÖNETMELİKLERİ VE YÜRÜRLÜKTEKİ GELİŞME PLANI,
- 3194 SAYILI İMAR KANUNU VE İLGİLİ YÖNETMELİKLERİ,
- 3621 SAYILI KIYI KANUNU VE İLGİLİ YÖNETMELİKLERİ,
- 6231 SAYILI ORMAN KANUNU VE İLGİLİ YÖNETMELİKLERİ,
- 2634 SAYILI TURİZM TEŞVİK KANUNU VE İLGİLİ YÖNETMELİKLERİ,
- KARAYOLLARI KENARINDA YAPILACAK VE AÇILACAK TESİSLER HAKKINDA YÖNETMELİK,
- 167 SAYILI YERALTI SULARI HAKKINDA KANUN VE İLGİLİ TÜZÜK VE PROTOKOL,
- HAVA KALİTESİNİ KORUMA YÖNETMELİĞİ,
- ELEKTRİK KUVVETLİ AKIM TESİSLERİ YÖNETMELİĞİ,
- DEPREM BÖLGELERİNDE YAPILACAK YAPILAR HAKKINDA YÖNETMELİK,
- SİĞİNAK YÖNETMELİĞİ,
- OTOPARK YÖNETMELİĞİ,
- YERALTI SULARININ KİRLENMEYE VE BOZULMAYA KARŞI KORUNMASI HAKKINDAKİ YÖNETMELİK,
- SULAK ALAN KORUMA BÖLGELERİNDE "SULAK ALANLARIN KORUNMASI YÖNETMELİĞİ" 18, 19, 20 VE 21. MADDELERİNDE BAHSİ GEÇEN KORUMA BÖLGELERİNDE İLİŞKİN UYGULAMA ESASLARI
- 07.01.1991 GÜN VE 20748 SAYILI RESMİ GAZETEDE YAYINLANAN SU KİRLİLİĞİ KONTROLÜ YÖNETMELİĞİ TEKNİK USULLER TEBLİĞİNDE BELİRTİLEN HUSUSLARA,
- 3194 SAYILI İMAR KANUNU VE İLGİLİ YÖNETMELİKLERİ,
- ANTALYA - BURDUR - İSPARTA PLANLAMA BÖLGESİ 1/100.000 ÖLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANI VE PLAN HÜKÜMLERİ İLE YÜRÜRLÜKTE OLAN İLGİLİ DİĞER MEVZUAT HÜKÜMLERİNE UYULMASI ZORUNLUDUR.

1.4. PLANLAMA ALANINDA ÇEVRE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI TARAFINDAN 19/12/2018 TARİHİNDE ONAYLANAN İMAR PLANINA ESAS JEOLÖJİK- JEOTEKNİK ETÜT RAPORU'NUN SONUÇ VE ÖNERİLER BÖLÜMÜNDE BELİRTİLEN ÖNLEMLERİN ALINMASI ZORUNLUDUR.

1.5. UYGULAMADA PLAN KARARI İLE KADASTRAL DURUM ARASINDA 3 METREYE KADAR OLAN KAYMALAR HATA KABUL EDİLEREK KADASTRAL İSTİKAMET DİKKATE ALINABİLİR.

1.6. İSPARTA ORMAN BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ'NÜN 09.05.2018 TARİH VE 982732 SAYILI GÖRÜŞ YAZISINDA BURDUR İLİ YEŞİLÖVA İLÇESİ SALDA GÖLÜ ORMAN KADASTRO ÇALIŞMALARINDA BAŞEDİLEN FENNİ HATALARIN GİDERİLEREK ÇALIŞMALARIN TAMAMLANMASININ ARDINDAN UYGULAMADA PLAN KARARI İLE KADASTRAL DURUM ARASINDA KAYMALAR HATA KABUL EDİLEREK YENİ ORMAN KADASTRO HATTI KABUL EDİLEBİLECEKTİR.

1.7. KARAYOLU KENARINDA YAPILACAK UYGULAMALARDA KARAYOLU KENARINDA YAPILACAK VE AÇILACAK TESİSLER HAKKINDA YÖNETMELİK HÜKÜMLERİNE UYULACAKTIR.

1.8. 5378 SAYILI KANUNA DAYANILARAK ÇIKARILAN "ERİŞİLEBİLİRLİK İZLEME DENETLEME YÖNETMELİĞİ" HÜKÜMLERİ GEREĞİNCE PLAN ONAMA SINIRLARI İÇİNDE YAPILACAK HER TÜRLÜ YAPI, TESİS YOL, KALDIRIMLAR VB. DİĞER DONATILARIN ENGELLİLERİN ERİŞİLEBİLİRLİK VE KULLANIM ŞARTLARINA UYGUN OLARAK İMAL EDİLMESİ ZORUNLUDUR.

1.9. PLAN ONAMA SINIRLARI İÇERİSİNDE ALANIN DOĞAL KARAKTERİNİ BOZACAK GÖRÜLTÜ VE GÖRSEL KİRLİLİK VEREN KULLANIMLAR YER ALAMAZ.

1.10. PLANLAMA ALANI İÇERİSİNDE YER ALACAK HER TÜRLÜ YAPININ MİMARİ PROJELERİNDE TOPOGRAFYAYA VE DOĞAL BİTKİ ÖRTÜSÜNE UYGUN ÇÖZÜMLER GETİRİLECEKTİR. DOĞAYLA BÜTÜNLEŞEN, YEREL MİMARİYİ BOZMAYAN MALZEME SEÇİMİ VE PROJELENDİRME YAPILMASI ZORUNLUDUR.

1.11. ORTAK KULLANIM ALANLARI KAMU ELİNE GEÇMEDEN UYGULAMA YAPILAMAZ. PLANDA GÖSTERİLEN DONATI ALANLARININ YER ALDIĞI PARSELLERDE, PARSELİN DONATI ALANINDA KALAN KİSMİ İFRAZ EDİLEREK KAMUYA TERK EDİLMEYEN UYGULAMA YAPILAMAZ.

1.12. PLANLAMA ALANINDA BELİRLENEN KAPASİTE HİÇBİR ŞEKİLDE ARTIRILAMAZ, KULLANIM KARARLARI VE PLAN HÜKÜMLERİ ÜZERİNDE ANTALYA TABİAT VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KOMİSYONU'NUN UYGUN GÖRÜŞÜ ALINMADAN DEĞİŞİKLİK VE İLAVE YAPILAMAZ.

1.13. BU ALANLARDA YENİ MADEN OCAĞI AÇILAMAZ. MEVCUT OCAKLARIN RUHSAT SÜRELERİ UZATILAMAZ.

Şekil 32(a). Salda Gölü Koruma Amaçlı Uygulama Planı Hükümleri

2.9. KENTSEL TASARIM ALANLARI

2.9.1. BU ALANLARDAKİ DOĞAL NİTELİĞİ KORUNACAK ALANLAR, KUMSAL ALANLARI, REKREATİF ALANLAR VE REKREASYON ALANLARI ~~VE KAMPING ALANLARINDA~~ BU PLAN NOTLARINDA BELİRTİLMİŞ OLAN İLGİLİ HÜKÜMLERE UYULACAKTIR.

2.9.2. KENTSEL TASARIM PROJE ALANI OLARAK BELİRLENMİŞ BÖLGEDE, ALAN KULLANICISINA HİZMET ETMEYE YÖNELİK; GÖLGELENME ELEMANLARI, ÇÖP TOPLAMA ALANLARI, ÇEŞMELER, SIZDIRMAZ FOSFETİKLİ TUVALETLER, DUŞ VE SOYUNMA KABİNERİ, AÇIK ALAN DÜZENLEMELERİ, BÜFE, SATIŞ BİRİMLERİ, KAFE, OTURMA ALANI, MESCİD, YÖNETİM BİRİMİ ~~KAMPING ALANLARI, KARAVAN ALANLARI, BİRİNCİ VE İKİNCİ MÜTFAK BULAŞIKHANE, ÇATILI/ÇATISIZ PİKNİK MASALARI~~ VB. KULLANIMLAR VE OTOPARK ALANLARI YER ALABİLECEKTİR. BU ALANLARDA ÖNERİLECEK HER TÜRLÜ YAPILAŞMA, BÖLGEYE ÖZGÜ KARAKTER DİKKATE ALINARAK GEREKLİ DETAY VE ÖLÇEKLERDE KESİT, GÖRÜNÜŞ, PERSPEKTİF VB. ÜÇ BOYUTLU ETÜTLER DOĞRULTUSUNDA PROJELENDİRİLECEKTİR. BU ALANLARDA YER ALACAK YAPILARDA MAX. YAPI TABAN ALANI 200 M² OLACAKTIR.

2.9.3. BU ALANDA HAZIRLANACAK KENTSEL TASARIM PROJELERİ ANTALYA TABİAT VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KOMİSYONU İNCELEMESİ İLE BAKANLIK ONAYINA SUNULACAKTIR, BAKANLIK ONAYI OLMADAN UYGULAMA YAPILMAYACAKTIR.

2.9.4. KENTSEL TASARIM PROJE ALANI OLARAK TANIMLANMIŞ ALANLARDA, ALAN ZİYARETÇİLERİNE HİZMET EDECEK NİTELİKLİ AÇIK ALAN DÜZENLEMELERİ VE ALAN ZİYARETÇİLERİNİN GÜNÜBÜRLÜK İHTİYAÇLARININ KARŞILANACAĞI MEKÂN LARI VE ~~KAMPING ALANLARI~~ YER ALABİLECEKTİR. ÇALIŞMA ALANI SINIRLARI İÇERİSİNDE 2 ADET KENTSEL TASARIM SINIRI YER ALMAKTADIR.

2.9.4.1. **1. KENTSEL TASARIM ALANI (KTA1)** 1. DERECE DOĞAL SİT SINIRININ GÜNEYDOĞUSUNDA, TOPLAM 82.617 M² ALAN KAPLAMAKTADIR. REKREATİF ALANLAR, ~~KAMPING ALANLARI~~ VE REKREASYON ALANLARI BU PLANDA BELİRLENMİŞ BÖLGELERDE YER ALABİLECEKTİR.

~~KAMPING ALANI OLARAK BELİRLENMİŞ ALANLARDA:~~

~~- KAMP ALANI, KARAVAN ALANI, BİRİNCİ VE İKİNCİ MÜTFAK ALANI VB. KULLANIMLAR İLE BU KULLANIMLARA HİZMET VERİLECEK ALANLAR YER ALABİLECEKTİR.~~

REKREASYON ALANI OLARAK BELİRLENMİŞ ALANLARDA:

- KAFE, DUŞ, WC, SOYUNMA KABİNİ, BÜFE, SATIŞ BİRİMİ, MESCİT, OTURMA ALANI, YÖNETİCİ BİRİMİ GİBİ ÜNİTELER YER ALABİLECEKTİR.

2.9.4.2. **2. KENTSEL TASARIM ALANI (KTA2)** 1. DERECE DOĞAL SİT SINIRININ KUZEBATISINDA, TOPLAM 75.421 M² ALAN KAPLAMAKTADIR. PLANLAMA ALANININ KUZEBATISINDA YER ALACAK 2. KENTSEL TASARIM ALANINDA:

- KAFE, DUŞ, WC, SOYUNMA KABİNİ, BÜFE, SATIŞ BİRİMİ, MESCİT, OTURMA ALANI, YÖNETİCİ BİRİMİ GİBİ ÜNİTELER YER ALABİLECEKTİR.

2.9.5. KENTSEL TASARIM ALANINDAKİ KALICI NİTELİKTE OLMAYAN ÜNİTELERİN KONUMLARI, MALZEMELERİ, BÜYÜKLÜKLERİ GİBİ DETAYLAR TASARIM PROJESİNDE BELİRLENECEKTİR.

2.10. YOLLAR VE GENEL OTOPARK ALANLARI

2.10.1. PLANDA BULUNAN YAYA YOLLARINDA: YER DÖŞEMESİ, AYDINLATMA ELEMANLARI, OTURMA GURUPLARI, PEYZAJ ELEMANLARI YAYAYI YÖNLENDİRECEK ŞEKİLDE VE YÖRE MİMARİ KARAKTERİNE UYGUN OLARAK TASARLANACAKTIR. YOL VE OTOPARK ALANLARINDA DOĞAL MALZEME DIŞINDA KAPLAMA YAPILAMAZ.

2.10.2. ANA YAYA AKSLARI İLE DİĞER YAYA YOLLARI, GÜNÜN BELİRLİ SAATLERİNDE SERVİS AMAÇLI OLARAK TAŞIT TRAFİĞİNE AÇILABİLİR.

2.10.3. AÇIK OTOPARK ALANLARI DÜZENLEMESİNDE GÜRÜLTÜ VE GÖRÜNTÜ KİRLİLİĞİNİ ÖNLEMELERİ AMACIYLA ALAN ÇEVRESİNDE BU AMACA UYGUN AĞAÇLANDIRMA VE İZOLASYON AMAÇLI YÖRE KARAKTERİNE UYGUN BİTKİLENDİRME YAPILABİLECEKTİR.

2.10.4. BU ALANLARDA WC, BEKÇİ KÜLÜBESİ OLARAK KULLANILMAK ÜZERE BÜYÜKLÜĞÜ 6 M²'Yİ, YÜKSEKLİĞİ 3.50 METREYİ AŞMAYAN YÖRE MİMARİ KARAKTERİNE UYGUN KALICI NİTELİKTE OLMAYAN ÜNİTELER YAPILABİLİR.

2.10.5. ALANDA YAPILACAK TÜM OTOPARK ALANLARI İÇİN OTOPARK YÖNETMELİĞİNE UYULACAKTIR. TAŞIT YOLU KENARLARI OTOPARK OLARAK KULLANILAMAZ.

2.11. DERE ALANLARI

2.11.1. PLANLAMA SAHASINDA GEÇEN DERELERİN UYGULANMASINA İLİŞKİN OLARAK MÜLGA ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI DSI ETÜT PLANLAMA VE TAHSİSLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI'NIN 16.05.2018 TARİH VE 345031 SAYILI YAZSINA GÖRE:

- PLANLAMA ALANI İÇERİSİNDE YER ALAN KURUÇAY DERESİNİN İSLAH EDİLEN BÖLÜMLERİ AYRIN MUHAFAZA EDİLECEKTİR.
- KURUM GÖRÜŞÜNDE YER ALAN DERE YATAKLARINA VE GÜZERGAHLARINA UYULACAKTIR. DERE KENARLARINDA BEŞER METRELİK DEVAMLILIĞI OLAN SERVİS YOLLARI AYRILACAKTIR
- DERE YOL GEÇİŞLERİNDE DERELERİN Q₂₀₀ TAŞKIN DEBİSİNİ GEÇİRECEK ŞEKİLDE GEÇİŞ YAPILARININ PLANLANMASI HUSUSUNDA DSI İSPARTA 18. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜNÜN GÖRÜŞÜ ALINACAKTIR.

2.11.2. MEVCUT DERE GÜZERGAHLARINDA REVİZYON, BAKIM VE ONARIM ÇALIŞMALARINA ENGEL OLMUNMAYACAK, "YERALTI SULARININ KİRLENMEYE VE BOZULMAYA KARŞI KORUNMASI HAKKINDAKİ YÖNETMELİK", 09.09.2008 TARİH VE 26284 SAYILI RESMİ GAZETEDEN YAYIMLANAN 2006/27 SAYILI "DERE YATAKLARI VE TAŞKINLAR" KONUSU BAŞKANLIK GENELGESİ HÜKÜMLERİNE UYULACAKTIR.

2.12. ENERJİ İLETİM HATLARI

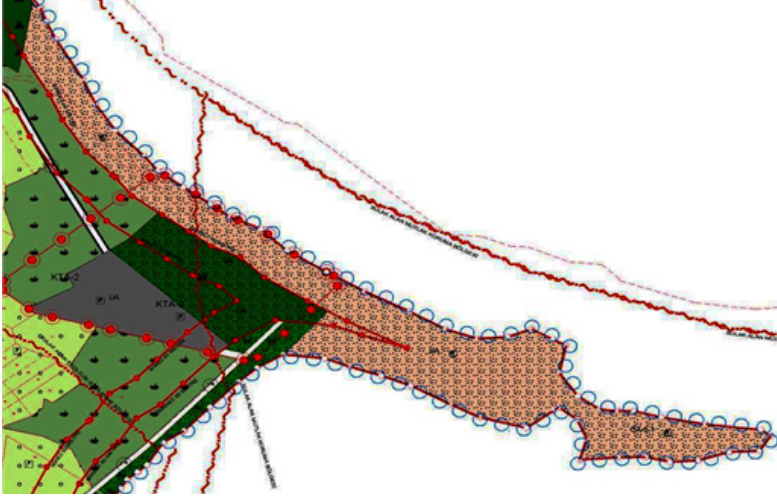
2.12.1. ENERJİ İLETİM HATLARININ GEÇTİĞİ ALANLARDA "ELEKTRİK KUVVETLİ AKIM TESİSLERİ YÖNETMELİĞİ" HÜKÜMLERİ GEÇERLİDİR.

2.12.2. ENERJİ NAKİL HATLARININ GEÇTİĞİ GÜZERGAHLARDA ENERJİ İLETİM HATTININ GEÇTİĞİ ALANLARDAKİ İRTİFAK KORIDORU BOYUNCA İLGİLİ KURULUŞTAN GÖRÜŞ ALINARAK UYGULAMA YAPILACAKTIR.

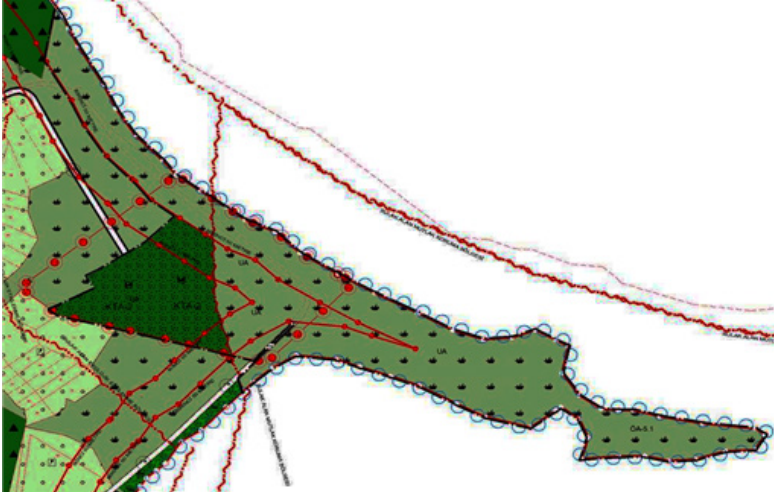
Şekil 32(b). Saldı Gölü Koruma Amaçlı Uygulama Planı Hükümleri

8.4.2.2. Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı Üzerinde İtirazlara Göre Yapılan Değişiklikler:

- “ÖPA-2 Alanı”nda (2.Kentsel Tasarım Alanı), “Rekreasyon Alanı” göl yönünde “Mutlak Koruma Bölgesi” sınırına çekilmiş ve “Otopark Alanı Rekreasyon Alanına” dahil edilmiştir. Çevresindeki “Rekreasyon Alanı” olarak tanımlanan alanın bir kısmı “Doğal Karakteri Korunacak Alan” olarak tanımlanmıştır (Şekil 34).

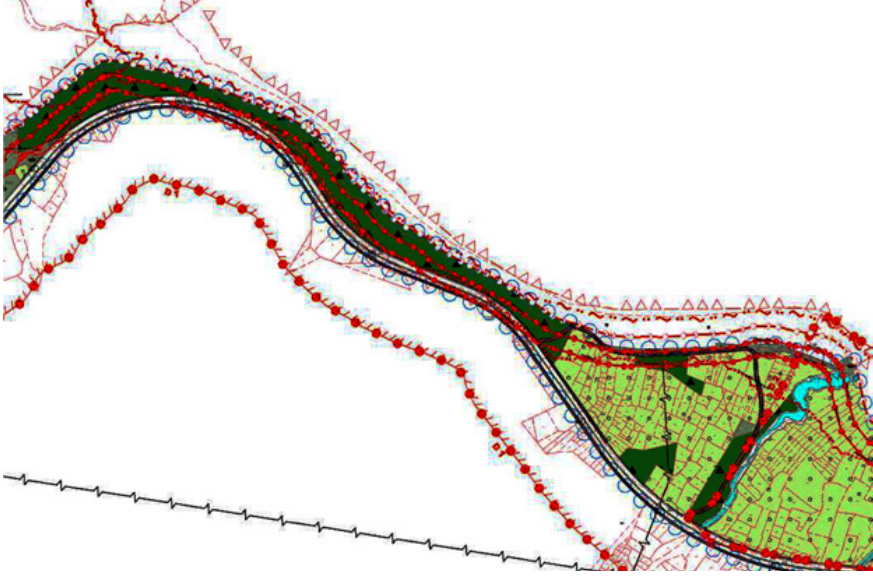
itiraz öncesi

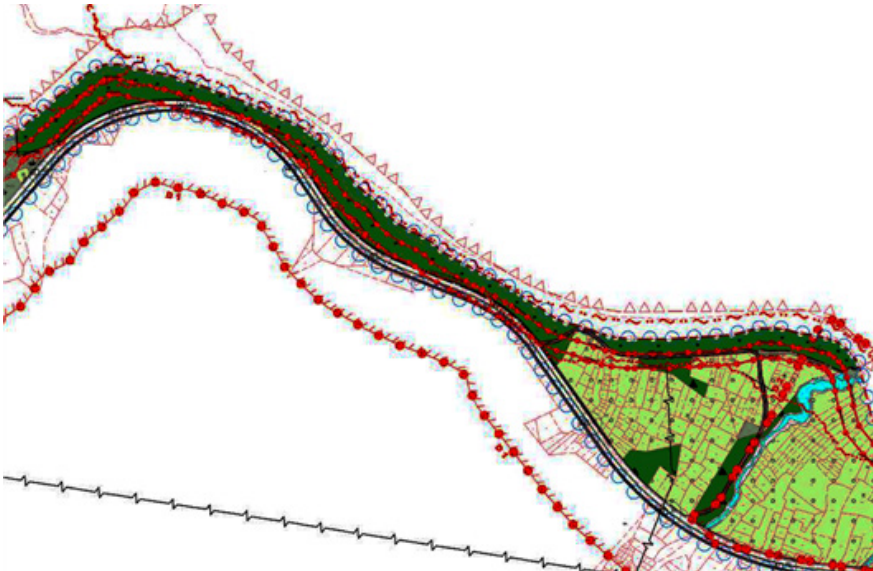
yeni düzenleme

Şekil 33. Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı

- 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planında Tabiat Parkının kıyı kenar çizgisi ile kara yönünde kalan ve plana dahil edilmemiş olan kısımların plana dahil edilerek Tabiat Parkı Alanı bütünüünün “Tabiat Parkı Alanı (TP)” olarak gösterilmiştir (Şekil 35).

itiraz öncesi

yeni düzenleme

Şekil 34. Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı

- Plandaki “Özel “Kamping Alanı” kullanımı kaldırılarak, alan “Rekreasyon Alanı” kullanımına dahil edilmiştir (Şekil 36).

itiraz öncesi

yeni düzenleme

Şekil 35. Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı

8.4.2.3. Koruma Amaçlı İmar Planı Askı İtirazları Düzeltmesi Arazi Kullanım Dağılımı:

Alan Adı	Durum (m ²)	Oran (%)
Rekreasyon Alanları	56.949,43	1,69
Tabiat Parkı	256.484,81	7,60
Mera Alanı	44.946,47	1,33
Orman Alanları	137.234,13	4,07
Rekreatif Alanlar	106.266,44	3,15
Doğal Karakteri Korunacak Alanlar	619.428,62	18,36
Tarımsal Nitelikli Alanlar	1.476.205,32	43,77
Dere	48.146,54	1,43
Otopark Alanları	1.487,65	0,04
Park Alanı	56.894,67	1,69
Refüj	32.642,59	0,97
Yollar	536.265,30	15,90
Toplam	3.372.951,94	100,00

Tablo 12. Koruma Amaçlı İmar Planı Askı İtirazları Düzeltmesi Arazi Kullanım Dağılımı

8.5. Halihazır Harita Üzerine Geçirilmiş Millet Bahçesi Mimari Projelerinin Vaziyet Planları:

Salda gölü çevresinde Bakanlıkça onaylanan planlarda; ÖPA1(Özel Proje Alanı 1) ve ÖPA2 (Özel Proje Alanı 2) olarak belirlenen alanlarda, Kentsel Tasarım Alanı 1 (KTA1) ve Kentsel Tasarım Alanı 2 (KTA2) projeleri yapılması planlanmıştır. Söz konusu Koruma Amaçlı planlar 10 Temmuz 2019 tarihinde askıya çıkarılmıştır. Askı süresi tamamlanmadan (3194 sy. İmar Kanuna göre askı süresi bir ay) aşağıda projesi verilen Kentsel Tasarım Alanlarda yapılması düşünülen Millet Bahçesi Projesini hayata geçirmek için TOKİ kanalıyla 31 Temmuz 2019 tarihinde İhale yapılmıştır.

8.5.1. 1. Kentsel Tasarım Alanı Vaziyet Planı:

Vaziyet Planı; 30.05.2019 tarihinde onanan “Salda Gölü ve Çevresi 1/1.000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı” ndaki 82.617,00 m² büyüklüğündeki “1.Kentsel Tasarım Alanı” nda Planın Genel Hükümlerinin 2.9.4.1.maddesindeki “Kafe, Duş, Soyunma Kabini, Büfe, Satış Birimi,

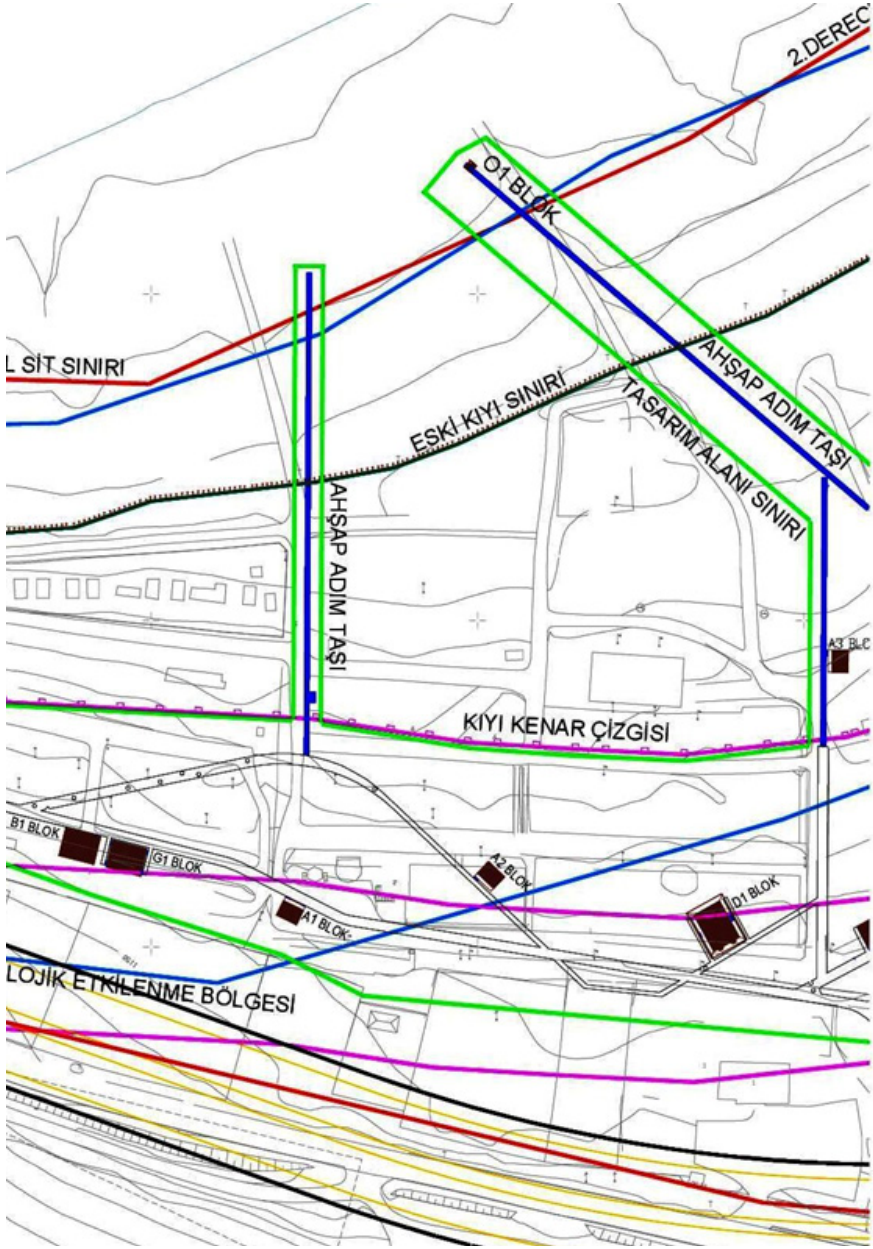
Mescit, Oturma Alanı, Yönetici Birimleri Gibi Üniteler Yer Alabilecekler” kullanımlara göre hazırlanmış ve Vaziyet Planında aşağıdaki yapılar yer almaktadır. (Tablo 13)

6 adet Büfe	: 247,56 m ² (A1, A2, A3, A4, A5 ve A6 Blokları=6x41,26 m ²)
4 adet Giyinme Soyunma Birimi:	277,36 m ² (B1, B2, B3 ve B4 Blokları = 4 x 69,34 m ²)
2 adet Kafe	: 157,90 m ² (C1 ve C2 Blokları = 2 x 78,95 m ²)
2 adet Mescid	: 251,20 m ² (D1 ve D2 Blokları = 2 x 125,60 m ²)
1 adet Millet Kahvesi	: 332,70 m ² (E1 Bloğu = 332,70 m ²)
2 adet Yönetici Birimi	: 129,48 m ² (F1 ve F2 Blokları = 2 x 64,74 m ²)
5 adet WC	: 497,20 m ² (G1, G2, G3, G4 ve G5 Blokları = 5 x 99,44 m ²)
1 adet Sağlık Birimi	: 109,12 m ² (H1 Bloğu = 109,12 m ²)
1 adet Mutfak Birimi	: 77,44 m ² (İ Bloğu = 77,44 m ²)
1 adet Bulaşıkhanesi	: 71,78 m ² (J Bloğu = 71,78 m ²)
1 adet Oturma Birimi	: 141,62 m ² (K1 Bloğu = 141,62 m ²)
2 adet Satış Birimi	: 153,56 m ² (N1 ve N2 Blokları = 2 x 71,78 m ²)
1 adet Foseptik	: 62,73 m ² (P1Bloğu = 62,73 m ²)
2 adet Cankurtaran Birimi	: 18,26 m ² (D1 ve D2 Blokları = 2 x 9,13 m ²)
Toplam	: 2.517,91 m² İnşaat Alanı

Tablo 13. 1. Kentsel Tasarım Alanı Vaziyet Planı

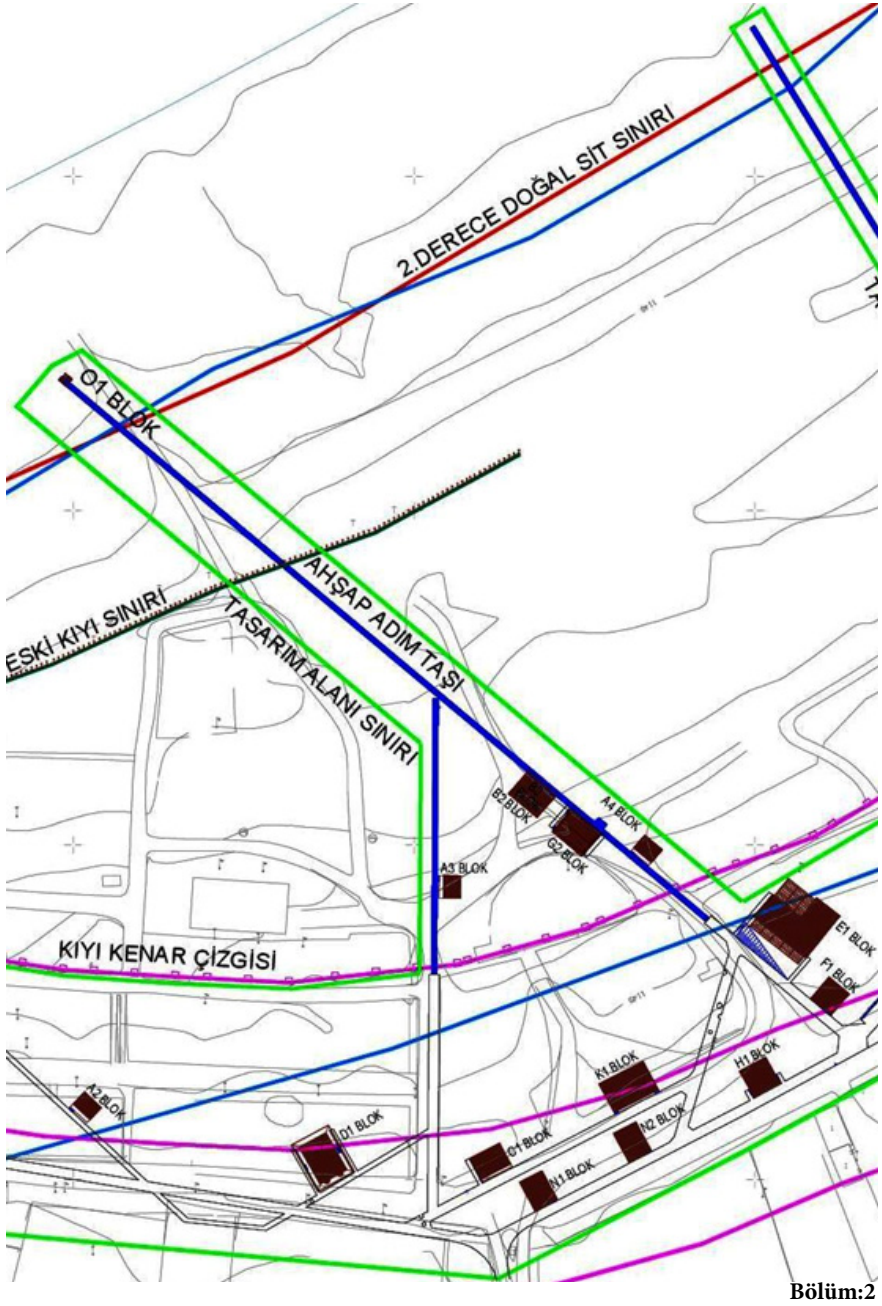
Vaziyet Planında; Bu blokların dışında 10 adet Bungalov ve 50 adedi Sahil Şeridinin İkinci 50 Metresi içinde olmak üzere toplam 70 adet Çadır Alanı yer almaktadır (Şekil 37).

Blokların konumunun daha net anlaşılması için “Vaziyet Planı” aşağıda; Batıdan Doğuya doğru bölümler halinde verilmiştir (Şekil 38, 39, 40, 41).

Bölüm:1

Şekil 37. A2 Blok, B1 Blok, G1 Blok ile D1 Blok kısmen “Birinci 50 Metre” içinde kalmaktadır.

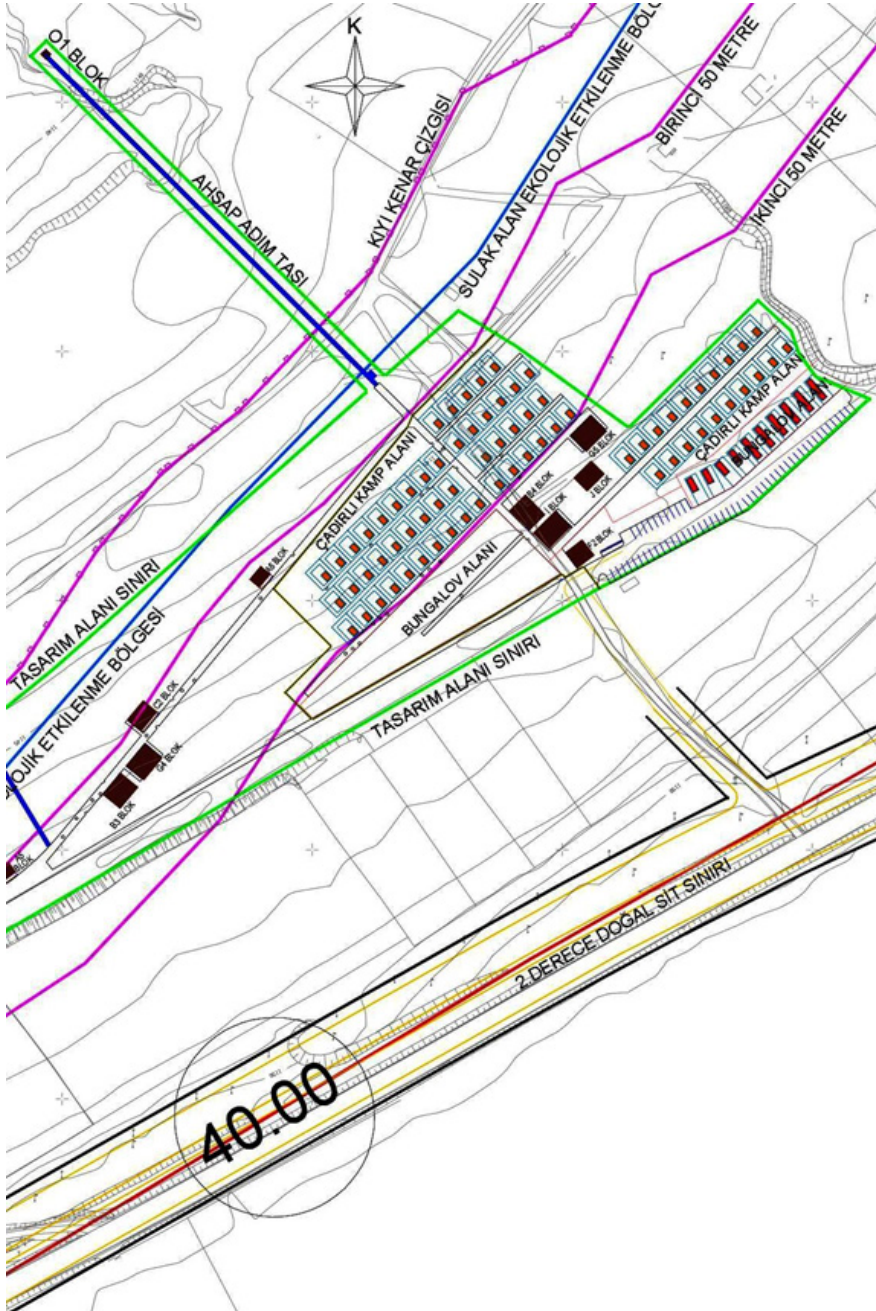

Şekil 38. A3 Blok, A4 Blok, B2 Blok ile G2 Blok "Kıyı" da A2 Blok, E1 Blok, F1 Blok ile D1 Blok ve K1 Blok kısmen "Birinci 50 Metre" içinde kalmaktadır.

Bölüm:3

Şekil 39. (D2 Blok, E1 Blok, F1 Blok ile G3 Blok kısmen “Birinci 50 Metre” içinde kalmaktadır.)

Bölüm:4

Şekil 40. C2 Blok kısmen "Birinci 50 Metre" içinde kalmaktadır.

8.5.2. 2. Kentsel Tasarım Alanı Vaziyet Planı:

Vaziyet Planı; 30.05.2019 tarihinde onanan “Salda Gölü ve Çevresi 1/1.000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı” ndaki 75.421,00 m² büyüklüğündeki “2.Kentsel Tasarım Alanı” nda Planın Genel Hükümlerinin 2.9.4.2.maddesindeki “Kafe, Duş, Soyunma Kabini, Büfe, Satış Birimi, Mescit, Oturma Alanı, Yönetici Birimleri Gibi Üniteler Yer Alabilecektir” kullanımlara göre hazırlanmış ve Vaziyet Planında görüldüğü gibi aşağıdaki yapılar yer almaktadır (Şekil 42, Tablo 14).

1 adet Büfe	: 4126,56 m ² (A7 Bloğu = 41,26 m ²)
2 adet Giyinme Soyunma Birimi:	138,64 m ² (B5 ve B6 Blokları = 2 x 69,34 m ²)
2 adet Kafe	: 157,90 m ² (C1 ve C2 Blokları = 2 x 78,95 m ²)
1 adet Mescit	: 125,60 m ² (D3 Bloğu = 125,60 m ²)
1 adet Millet Kahvesi	: 332,70 m ² (E2 Bloğu = 332,70 m ²)
1 adet Yönetici Birimi	: 64,74 m ² (F2 Bloğu = 64,74 m ²)
3 adet WC	: 298,32 m ² (G6, G7 ve G8 Blokları = 3 x 99,44 m ²)
1 adet Sağlık Birimi	: 109,12 m ² (H2 Bloğu = 109,12 m ²)
1 adet Oturma Birimi	: 141,62 m ² (K2 Bloğu = 141,62 m ²)
2 adet Büyük Satış Birimi	: 283,24 m ² (M1 ve M2 Blokları = 2 x 141,62 m ²)
1 adet Küçük Satış Birimi	: 71,78 m ² (N3 Bloğu = 71,78 m ²)
1 adet Foseptik	: 62,73 m ² (P1Bloğu = 62,73 m ²)
2 adet Cankurtaran Birimi	: 18,26 m ² (D1 ve D2 Blokları = 2 x 9,13 m ²)
Toplam	: 1.895,78 m² İnşaat Alanı

Tablo 14. 2. Kentsel Tasarım Alanı Vaziyet Planı

Şekil 41(a). 2.Kentsel Tasarım Alanının Vaziyet Planının Yakın Görünümü

Şekil 41(b). 2.Kentsel Tasarım Alanının Vaziyet Planınının Tamamı

8.6. KIYI KANUNU VE KIYI KANUNUNUN UYGULANMASINA DAİR YÖNETMELİĞE GÖRE VAZİYET PLANLARINDAKİ TESPİTLER

8.6.1.Kentsel Tasarım Alanının Vaziyet Planı;

A3 Blok Büfe, A4 Blok Büfe, B2 Blok Giyinme Soyunma Birimi, G2 Blok WC ile 01 Blok Cankurtaran Birimi ve 02 Blok Cankurtaran Birimi “Kıyı” da (göl ile kıyı kenar çizgisi arasında) kalmaktadır.

A2 Blok Büfe, B1 Blok Giyinme Soyunma Birimi, G1 WC, D2 Blok Mescid, E1 Blok Millet Kahvesi, F1 Blok Yönetici Biriminin tamamı “Sahil Şeridi Birinci 50 Metresi” içinde ve C2 Blok Kafe, D1 Blok Mescid, Blok G3 WC ve K1 Blok Oturma Birimi kısmen “Sahil Şeridi Birinci 50 Metresi” içinde kalmaktadır.

8.6.2.Kentsel Tasarım Alanının Vaziyet Planı;

B6 Blok Giyinme Soyunma Birimi, F2 Blok Yönetici Birimi, K1 Blok Oturma Birimi ve N3 Blok Millet Kahvesi “Sahil Şeridi Birinci 50 Metresi” içinde kalmaktadır.

Millet Bahçesi Mimari Projesinde; “Fiziki, Biyolojik ve Görsellik açısından Dünyanın Doğa Harikalarından Biri” ve kapalı bir havzaya sahip olan “Salda Gölü” nün güney kıyısında, açık denize kıyısı olan bir sahil için bile yoğun olan gibi bir yapılaşma önerilmiştir. 2.517,91 metrekaresi 1. Kentsel Tasarım Alanında ve 1.895,78 metrekaresi 2. Kentsel Tasarım Alanında olmak üzere Projede önerilen Yapı Alanı Toplamı 4.413,69 metrekairedir.

Bugüne kadar yapılan kıyı planlamalarının hiçbirinde mescid önerildiğine rastlanmamıştır. Mescid bir ibadet yeri olup, kıyıda yer alması gerekli bir kullanım olmadığı için, uygun olanı yerleşim alanları içinde yapılmasıdır. Zaten gölün çevresindeki yerleşimlerde ibadet edilecek yeterlikte cami bulunmaktadır.

Mescid dahil mimari projede önerilen tesisler, bu alanların uzun vadede Kentsel Yerleşime açılacağı düşüncesini pekiştirmektedir.

Mimari Projede Önerilen Yapıların Vaziyet Planındaki Konumları

3621 sayılı Kıyı Kanunu ve Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğinde; “Kıyı: Kıyı çizgisi ile kıyı kenar çizgisi arasındaki alan” olarak tarif edilmesine ve kıyının kullanımı içinde “Kıyı, herkesin eşitlik ve serbestlikle yararlanmasına açık olup, buralarda hiçbir yapı yapılamaz, duvar, çit, parmaklık, tel örgü, hendek, kazık ve benzeri engeller oluşturulamaz” denilmesine karşın, 1.Kentsel Tasarım Alanında 6 adet yapının Kıyıda yer aldığı görülmektedir.

Yine projede; Yönetmelikte “Sahil şeritlerinin birinci bölümünü içeren uygulama imar planları, tümüyle açık alan olarak toplumun kullanımına tahsis edilecek şekilde düzenlenir” denilmesine karşın, 1. Kentsel Tasarım Alanında 6 adet, 2. Kentsel Tasarım Alanında 4 adet yapı, “Sahil Şeridi Birinci 50 Metresinde” ve biri Mescid olmak üzere 4 adet yapı da kısmen bu alana girmiş şekilde planlanmıştır.

Yönetmelikte “Sahil Şeridinin İkinci 50 Metresinde” yapılacak planlar içinde; “... toplumun yararlanmasına açık olmak şartı ile konaklama hariç bu Yönetmelikte tanımlanan günübirlik turizm yapı ve tesislerini, spor tesisleri, golf alanları, lunapark, fuar ve su oyunları parkı gibi tesisleri kapsayacak şekilde düzenlenir” denilmesine karşın, 1. Kentsel Tasarım Alanında Konaklama olanağının sağlandığı “50 adet Çadır” için yer ayrılmıştır.

8.7. Millet Bahçesi Mimari Projesinin ÇED Hukuki Durumu

Salda Gölü Çevre Düzenlemesi (Millet Bahçesi) uygulaması incelendiğinde; söz konusu proje gerek alan ve gerekse projede yapılacak uygulamalar bakımından Millet Bahçesinin bir tanımı, uygulama yönetmeliği, uygulama esası, yönetim planı olmadığından uygulama sonrası “Kamp Karavan Alanı” ve “Temalı Park” statüsündedir.

Bu sebeple; 25.11.2014 tarih ve 29186 sayılı ÇED Yönetmeliği kapsamında incelenerek “ÇED Gerekli Değildir” ya da “ÇED Olumlu Kararı” alınması gerekmektedir.

Söz konusu Yönetmeliğin EK-2 listesi;

"Madde 34- Kapladığı alan 50.000 m2 ve üzeri olan daimi kamp ve karavan alanları,

"Madde 35- Temalı parklar, (50.000 m2 ve üzeri alanda kurulmuş, bilim, kültür, doğa veya spor gibi herhangi bir temayı esas alarak müşterilere izleme, eğlenme ve bilgilenme hizmetleri sunan tesisler. "

şeklinde belirtilmiştir.

Bu kapsamda;

-Çevresel etki değerlendirmesi (ÇED): Gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmaların yapılması,

-Çevresel Etki Değerlendirmesi kapsamına giren projelerin başvuru, inşaat öncesi, inşaat, işletme ve işletme sonrası izlenmesi ve denetlenmesinin sağlanması,

-Gerçekleştirilmesi planlanan bir projenin hazırlık, inşaat ve işletme sırasında ya da işletme sonrasında, çevre unsurlarında doğrudan ya da dolaylı olarak, kısa veya uzun dönemde, geçici ya da kalıcı, olumlu ya da olumsuz yönde ortaya çıkarılması gerekmektedir.

Ayrıca;

-ÇED Yönetmeliği madde:6/(3) (Değişik:RG-26/5/2017-30077) Bu Yönetmeliğe tabi projeler için “Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu” kararı veya “Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir” kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili teşvik, onay, izin, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez, proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez. Ancak bu durum söz konusu teşvik, onay, izin ve ruhsat süreçlerine başvurulmasına engel teşkil etmez.” maddesi bulunmaktadır.

Söz konusu projenin uygulama safahatlarından anlaşılacağı üzere 6. Maddedeki gerekli şartlar yerine getirilmeden ihale edilerek proje ile ilgili olarak uygulama aşamasına geçilmiştir.

Salda Gölü ve çevresi Dünyada eşi benzeri bulunmaz bir hassas ekosistem ve Duyarlı Yöredir. 25.11.2014 tarih ve 29186 sayılı ÇED Yönetmeliğinin” EK-5 Duyarlı Yörelere” başlığı altındaki listelerde belirtilen pek çok mevzuatı da içerisine almaktadır. Yapılacak projenin bu hususları da dikkate alarak kapsamlı bir ÇED çalışması yapılmalıdır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca 30.05.2019 tarihinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca onanmış ancak geçerliliğini yitirmiş olan 1/1.000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı ve Plan Hükümlerine göre hazırlanmış olan Millet Bahçesi Projesi, şu an Bakanlıkça 30.05.2019 tarihinde onanmış İmar Planları yürürlükte olduğundan hukuken geçersiz bir duruma düşmüştür.

Bu durumda Millet Bahçesi için yapılan ihalenin tez zamanda iptal edilmesi gerekmektedir.

8.8. Millet Bahçesi Projesi Kapsamında İlgili Ulusal ve Uluslararası Sözleşmeler

Planlanan Salda gölü ve çevresindeki doğal ve kültürel varlıklar, Ulusal Yasa, yönetmelik ve Uluslararası Sözleşmelerle korunan alanlar bugüne değin korunagelmıştır.

Bunlar tarih sırasına göre şöyledir.

1971- Ramsar Özellikle Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alanlar Hakkında Sözleşme

1971 - Paris Dünya Kültürel ve Doğal Mirasın Korunması Sözleşmesi

1972 - Stockholm Bm İnsan ve Çevre Konferansı Bildirgesi

1973 - Washington (CITES) Nesli Tehlikede Olan Yabani Bitki ve Hayvan Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme

1976 - Barselona Akdeniz'in Deniz Ortamı ve Kıyı Bölgesinin Korunması Sözleşmesi

1979 - Bern Avrupa'nın Yaban Hayatı ve Yaşama Ortamlarını Koruma Sözleşmesi

1985 - Granada Avrupa Mimari Mirasının Korunması Sözleşmesi

1989 - Basel Tehlikeli Atıkların Sınırlar Ötesi Taşınımının Ve Bertarafının Kontrolüne İlişkin Sözleşme

1992 - Valetta Avrupa Arkeolojik Mirasının Korunması Sözleşmesi

1992 - Rio Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi

1992- Rio Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi

1992- Rio BM Ormanlık Prensipleri

1994 - Paris Özellikle Afrika'da Ciddi Kuraklık ve/veya Çölleşmeyle Mücadele için Birleşmiş Milletler Sözleşmesi

1997- Kyoto Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'ne Yönelik - Kyoto Protokolü

1998- Aarhus Çevresel Konularda Bilgiye Erişim, Karar Vermede Halkın Katılımı ve Yargıya Başvuru Sözleşmesi

2000- Floransa Avrupa Peyzaj Sözleşmesi

2009 - Cartagena Biyogüvenlik Protokolü

2012 - Rio Rio+ 20 BM Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı

Millet Bahçesi Projesinin özü ve içeriği Ulusal ve Uluslararası Koruma ilkeleriyle bağdaşmamaktadır.

Salda Gölü'nün UNESCO Dünya Mirası statüsüne alınması için gerekli yasal girişimler derhal başlatılmalıdır.

9. TBMM GÜNDEMİ VE SALDA GÖLÜ

Salda Gölünün Millet Bahçesi yapılması TBMM gündemine de taşınmıştır.

Genel Kuruldaki konuşmalar dışında açılması istenen Meclis Araştırma Önergesi ile Yazılı Soru Önergeleri ve verilen yanıtlar Tablo 13 ve 14'te, önergelerin içeriği ektedir.

Tablo 15. Meclis Araştırma Önergeleri

Meclis Araştırması Önergesinin Metni	
Dönemi ve Yasama Yılı	27 / 2
Esas Numarası	10 / 1304
Başkanlığa Geliş Tarihi	27/05/2019
Önergenin Özeti	Burdur Milletvekili Mehmet Göker ve 21 Milletvekilinin, Salda Gölü'ne Millet bahçesi kurulması halinde yaşanabilecek kirliliklerin önüne geçilmesi için alınabilecek tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi
Okutulduğu Birleşim	
Önergenin Son Durumu	Gündemde
Önerge Sahibi	Burdur Milletvekili Mehmet GÖKER ve 21 Milletvekili

Kaynak: <https://www2.tbmm.gov.tr/d27/10/10-480027gen.pdf>, Erişim tarihi 19.06.2020

Tablo 16. Yazılı Soru Önergeleri

Dönemi ve Y.Yılı	Esas No	Başkanlığa Geliş Tarihi	Önergenin Özeti	Son Durumu
27 / 3	7 / 26923	18/03/2020	Salda Gölü'ne Millet Bahçesi yapılacağı iddialarına ilişkin	SÜRESİ GEÇTİKTEN SONRA CEVAPLANDIRILDI
27 / 2	7 / 17094	02/08/2019	Salda Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi çevre düzeni ve imar planlarının askı süreci devam ederken Millet Bahçesi inşaatı için ihaleye çıkılmasına ilişkin	SÜRESİ GEÇTİKTEN SONRA CEVAPLANDIRILDI
27 / 2	7 / 9436	22/02/2019	Cumhurbaşkanı'nın Salda Gölü'nün çevre koruma bölgesi olarak ilan edileceğine yönelik açıklamalarına ilişkin	SÜRESİ GEÇTİKTEN SONRA CEVAPLANDIRILDI

Kaynak: https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.sorgu_yonlendirme,

Erişim tarihi 19.06.2020

Salda Gölü'ne Millet Bahçesi kurulması halinde yaşanabilecek kirliliklerin önüne geçilmesi için alınabilecek tedbirlerin belirlenmesi amacıyla gecikmeksizin bir Meclis Araştırması açılması gereklidir.

10. SONUÇ ve ÖNERİLER

Geçmişten geleceğe doğaya ve insanlığa dünya mirası olan Salda Gölü, jeolojik oluşumu ve canlılarla etkileşimi itibari ile dünyamızın ve ülkemizin en özel ve önemli doğal alanlarından birisidir.

Burdur İli Yeşilova ilçesinde bulunan Salda Gölü, geçmişten bugüne doğal ya da yapay çeşitli tehditlerle yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır.

Kapalı bir havzada özel konumu olan Göl, çevresiyle bir bütün halindedir ve çevresindeki etkileşim alanıyla birlikte korunması gerekmektedir.

Göl ile ilgili 2019 yılından itibaren son dönemde sıkışık takvimle gündeme getirilerek ve yerel yönetimleri devre dışı bırakarak hukuku zorlayan plan değişiklikleri ve zorlama millet bahçesi projesi ile gölün çevresini yapılaşmaya açarak gölün yok olmasına neden olacak girişimler/dayatmalar ciddi olarak gündemdedir. Yargıya başvuru sürecinde yargı kararları beklenmeden Salda Gölü'nün koruma amaçlı planlarla değil yapılaşma amaçlı planlarla, acele ihalelerle ve yer teslimleriyle, Covid-19 salgın sürecini de fırsat gören uygulamalarla, ranta ve kar hırsına kurban edilmemesi için TMMOB olarak hazırladığımız raporumuzdaki tespit ve önerilerimiz özetle şunlardır:

Salda Gölü'nün, doğal ve yapay etkenlerle kuruma tehlikesine izin verilmemelidir.

Salda Gölü yaklaşık 2 milyon yıl önce çevreden gelen sular ve yüzey sularının toplanmasıyla oluşmuştur. Salda (Karakova) Deresi, Doğanbaba Deresi, Köpek Deresi gibi sürekli akarsular ve Karanlık Deresi, Kuruçay, Kayadibi Deresi gibi mevsimlik akarsular Salda Gölü'ne dökülür. Bu kapalı gölü besleyen derelere, bazıları yargı kararıyla durdurulmasına karşın su gelişini engelleyen gölet yapılması gölün yok olmasını ciddi olarak etkileyecektir. Ayrıca yeraltı sularının çekilmesi ile sulu tarım yapılması da göldeki su düzeyini etkilemektedir.

Salda Gölü, kuraklık riski ile karşı karşıyadır. Akarsular, yüzeye düşen yağışlar ve yeraltı suları ile beslenip buharlaşma ile su kaybeden gölün alanı ve su seviyesi ana etken olan yağışlara göre yıllar içinde değişmektedir. Son 20 yıldır göl seviyesinde 3-4 metreyi bulan çekilme halen devam etmektedir.

Meteorolojik verilerin analizi yanında, Tarım ve Orman Bakanlığı Su Yönetimi Genel Müdürlüğü'nce 2018 yılında yayınlanan "Burdur Havzası Kuraklık Yönetim Planı"na göre, göl ve çevresi aşırı kurak olma olasılığının en yüksek olduğu alanlar içerisinde kalmaktadır.

Salda Gölü, madencilik faaliyetleri ve taşocakları ile kirletilmemeli ve yok edilmemelidir.

Salda Gölü, madencilik faaliyetleri ve taşocakları ile kirlenme tehdidi ile karşı karşıyadır. Bu konudaki sorunlar hazırlanan bilimsel raporlar ve açılan davalarla önlenmeye çalışılmaktadır.

Mevcut Plan üzerinde görülmeyen fakat var olduğu bilinen ama faaliyetleri ile ilgili sözleşme süreleri bilinmeyen Salda Gölü ve çevresindeki maden ocakları için sadece “plan notlarında” maden ocağı açılmaz, mevcut ocakların ruhsat süreleri uzatılmaz denilmektedir. Oysa madencilik faaliyetlerine izin verilmemesi ve verilen izinlerin iptali gerekmektedir.

Kamu yönetimince verilen maden ve taşocakları ruhsatları yeniden değerlendirerek doğayı ve gölü koruyucu gerekli müdahalelerin acilen yapılması gerekmektedir.

Salda Gölü ve kıyılarının huntit minerali yatağı olması, göl ve çevresinin maden ruhsatları ile kapatıldığı gerçeği karşısında bölgedeki madencilik faaliyetleri “huntit” madeni kapsamında da değerlendirilmelidir. Huntit; bir kalsiyum magnezyum karbonat minerali olup, karbonatlar sınıfı altında dolomit grubu içerisinde yer almaktadır. Huntit cevherinin en önemli kullanım alanı ısıtıldığında ortaya çıkan CO₂ içeriğinden dolayı alev geciktirici dolgu malzemesi olarak kullanılmasıdır. Ayrıca boyalarda özel bağlayıcı ve yapıştırıcı, özel tip lastiklerde dolgu sertleştirici ve kağıt sanayinde kaplama malzemesi olarak kullanılmaktadır. Ülkemizde Denizli’de bulunan huntit-hidromanyezit madeni üretimine yönelik olarak 1995 yılında bir özel şirket kurulmuş olup, Salda Gölü de bu şirketin ilgi alanındadır. Göl suyunda yüksek miktarda bulunan magnezyum, sodyum ve kalsiyum bikarbonatlar çökelmekte, hidro-manyezit ve giderek su kaybederek huntit mineralleri oluşmaktadır. 14 Nisan 2020 tarihinde, Millet Bahçesi projesi kapsamında ihaleyi kazanan müteahhit firma iş makineleri ile beyaz kumsalda hafriyat ve taşıma faaliyetlerine başlamış ve kamuoyu tepkisi üzerine bu çalışmalar durdurulmuştu. Taşınan beyaz kum gibi görünen maddenin kum olmayıp, Huntit minerali hidromagnezit olduğu madencilik faaliyetleri açısından da dikkatle değerlendirilmelidir. Göl ve çevresini kapsayan maden arama ve işletme ruhsatları ile bu madenlerin de işletilmesine izin verilmemelidir.

Koruma statüleri değiştirilerek Salda Gölünde yapılaşmayı kolaylaştırıcı yeni statülerden tekrar mutlak korumacı statülere geri dönülmelidir.

2019 yılında koruma statüsü değiştirilerek Millet Bahçesi projesi uygulanmak istenen Salda Gölü’nün yıllar itibarıyla koruma statüleri aşağıdadır.

1989 1. Derece Doğal Sit Alanı

1992 2. Derece Doğal Sit Alanı

2006 Turizm Merkezi

2008 Sulak Alan

2011 Tabiat Parkı

2019 Özel Çevre Koruma Bölgesi ilan edildi

2019 Turizm Merkezi statüsü kaldırıldı

Salda Gölü, Mülga İzmir II Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 14.06.1989 gün ve 786 sayılı kararı ile I. Derece Doğal Sit Alanı ile mülga Antalya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Bölge Koruma Kurulunun 28.07.1992 gün ve 1501 sayılı kararı ile II. Derece Doğal Sit alanı, özette DOĞAL SİT ALANI statüsü kazanmıştır.

Salda Gölü, Tarım ve Orman Bakanlığı'nın onay tarihi 22.08.2017 olan Uzun Devreli Gelişim Planı (UDGP) kapsamında TABİAT PARKI statüsündedir.

Salda Gölü, 2006/11033 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile TURİZM MERKESİ statüsünde iken, bu statüsü 1532 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 2019 yılında kaldırıldı.

Salda Gölü, 295,63 km² alan ile 14.03.2019 tarih ve 824 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGESİ olarak tespit ve ilan edilerek, bu karar 15.03.2019 tarih ve 30715 sayılı Resmi Gazete'de yayınlandı.

Ülkemizde Özel Çevre Koruma Alanı (ÖÇK) ilan edilip korunamayan alanlara ilişkin bazı örnekler şunlardır:

- Muğla İli, Datça - Bozburun Özel Çevre Koruma Bölgesi 1/25000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Revizyonu nun Şehircilik İlkeleri Ve Kamu Yararına Aykırılığı, 2004
- Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesinde sanayi ve evsel kirlilikle birlikte çevredeki kent yerleşimlerinin atık sularının göle deşarj edilmesinden kaynaklanan kirlilik gerçeği
- Uzungöl Özel Çevre Koruma Bölgesinde yoğun ve kaçak yapılaşmanın yarattığı sorunlar
- 2010 yılında ÖÇK ilan edilen Saros Körfezinde, 2011 onaylanan Trakya Bölge Planı'nda, körfezi etkileyecek kömürlü termik

santrallerin işlenmesi, BOTAŞ tarafından boru hattı geçirilmesi ve gemi iskelesi kurulmak istenmesi, bunun için de acele kamulaştırma kararı alınması

- Patara Özel Çevre Koruma Bölgesi nde 2012’de yapımına onay verilen yazlık villalar nedeniyle Uluslararası Akdeniz Deniz Kaplumbağalarını Koruma Birliği nin(MEDASSET) uluslar arası sözleşmeleri ihlal etmekle suçlayan şikayet dosyasının Bern Konvansiyonu Daimi Kurulu’nda halen beklemesi
- Gökova Özel Çevre Koruma Bölgesinde Marmaris Okluk koyunda yapılan Cumhurbaşkanlığı Yazlık Sarayı izinlendirme sürecindeki imar planı değişiklikleri
- Karaburun Özel Çevre Koruma Bölgesi ‘nde12 türbinden oluşan RES yapılması amacıyla hazırlanan imar planlarının, ÖÇK ile İzmir Büyükşehir Belediyesi yerine plan yetkisini alan Çevre ve Şehircilik Bakanlığına onaylanarak askıya çıkarılması, 2019

Koruma statüleri değiştirilerek Salda Gölünde yapılaşmayı kolaylaştırıcı yeni statülerden tekrar mutlak korumacı statülere geri dönülmelidir.

Salda Gölü ve yakın çevresinin kendine özgü flora ve faunası mutlaka korunmalıdır.

Salda Gölü ve yakın çevresi kendine özgü flora ve fauna barındırmaktadır. Barındırdığı endemik türler ile Önemli Bitki Alanı (ÖBA), Önemli Doğa Alanı (ÖDA) ve Önemli Kuş Alanı (ÖKA) kriterlerini sağlayan uluslararası öneme sahip bir sulak alandır.

Alanda 61 familyaya ait 301 sucül ve karasal bitki türü bulunmaktadır. Çok hassas vejetasyona sahip olan gölün kıyıları 9 farklı endemik ve nesli küresel ölçekte tehlike altında olan bitki türünü barındırmaktadır. *Verbascum dudleyanum* (Salda Bataklık Sığır Kuyruğu) ve *Verbascum flabellifolium* önemli endemik bir türlerdir.

Burdur İli 2018 Yılı Çevre Durumu Raporu’na göre tehdit nedenleri ve tehdit altındaki türlerden bazıları şunlardır:

- *Hesperis pendula* subsp. *Dirmilensis*: Salda Gölü ve çevresinde yayılış gösteren taksonlar için ayrıca çarpık yapılaşma ve yol genişletme çalışmaları tehdit oluşturmaktadır.
- *Ebenus pisidica* Huber-Mor. & Reese (Dirmil morgeveni): Salda gölü civarındaki turistik tesislerden ve ziyaretçilerden zarar görme

ihtimali yüksektir.

- Ekimia bornmuelleri (Hub.-Mor. & Reese): Salda gölü civarındaki turistik tesislerden, yol genişletmelerinden ve ziyaretçilerden zarar görme ihtimali yüksektir.
- Verbascum trapifolium (Stapf) Hub.-Mor. var. Trapifolium: Salda gölü civarındaki turistik tesislerden ve ziyaretçilerden zarar görme ihtimali yüksektir.

Gölde 4 balık, 1 sürüngen ve 1 amfibi türü yaşamaktadır. Balık türlerinden Salda yosun balığı (Aphanius splendens) dünyada sadece Salda Gölü'nde yaşayan endemik bir türdür. Gölde yaşayan, Burdur endemiği olan Ot balığı (Pseudophoxinus cf. ninae) diğer önemli bir balık türüdür.

Salda Gölü Alt Havzası'nda 62'si ötücü, 38'i su kuşu, 9'u gündüz ve 1'i ise gece yırtıcısı olan 110 kuş türünün varlığı tespit edilmiştir (Orman Bakanlığı, 2013). Bu türlerden 75 tanesi Bern Sözleşmesi kapsamında koruma altındadır. Alt havzada gözlenen türlerin tehlike durumlarına bakıldığında dikkuyruk (Oxyura leucocephala) tehlike altında (EN) olarak sınıflandırılmıştır.

Salda Gölü turkuaz rengini göl tabanını oluşturan stromatolit adı verilen arkaik dönemde oluşmaya başlamış ve oluşumu hala devam eden bakteriyel kökenli beyaz kayaçlardan almaktadır. Canlı ipliğimsi yosunlar, siyanobakterililer, heterotrofikbakteriler hidromagnezit çökmesi, organomineraller, stromatolitler, huntit oluşumları gibi devam eden canlı süreçlerin dünyada 6 yer dışında Salda Gölü'nde de bulunması, bu kadar değerli bir jeolojik mirası içeren doğa harikası bir ekosistemin çevresi ile birlikte mutlak olarak korunması, kirletilmemesi, kıyılarına hiçbir tesis yapılmamasını gerektirmektedir.

Bu gerekçelerle Salda Gölü ve yakın çevresinin kendine özgü flora ve faunası mutlaka korunmalıdır.

Salda Gölü Sulak Alanı ulusal mevzuat ve uluslararası sözleşmeler kapsamında mutlaka korunmalıdır.

Salda Gölü, Tarım ve Orman Bakanlığı çalışma alanında 4.370 hektarlık alanıyla SULAK ALAN statüsündedir.

“Salda Gölü ve Çevresi Koruma Amaçlı İmar Planları” Çevre Düzeni Planı Kararları ve Uygulama Hükümlerinde yer alan “Ramsar Sözleşmesi” sinin amacı ile ilgisi olmayan bir anlayışla yapılmıştır.

Salda Gölü aynı zamanda “Sulak Alan Mutlak Koruma Bölgesi” olup, 2872

sayılı Çevre Kanunu'nun koruma ile ilgili hükümleri gereğince de korunmaya alınması gerekmektedir. Amacı, “bütün canlıların ortak varlığı olan çevrenin, sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda korunmasını sağlamak” olan Kanunu'nun 2.Maddesinde; Sulak Alanı “Doğal veya yapay, devamlı veya geçici, suları durgun veya akıntılı, tatlı, acı veya tuzlu, denizlerin gelgit hareketlerinin çekilme devresinde altı metreyi geçmeyen derinlikleri kapsayan, başta su kuşları olmak üzere canlıların yaşama ortamı olarak önem taşıyan bütün sular, bataklık, sazlık ve turbiyeler ile bu alanların kıyı kenar çizgisinden itibaren kara tarafına doğru ekolojik açıdan sulak alan kalan yerler”, Doğal Varlığı “Bütün bitki, hayvan, mikroorganizmalar ile bunların yaşama ortamları”, Çevre Kirliliğini de “Çevrede meydana gelen ve canlıların sağlığını, çevresel değerleri ve ekolojik dengeyi bozabilecek her türlü olumsuz etki” olarak tanımlanmıştır.

Aynı Plan Müellifi tarafından hazırlanan Antalya–Burdur–Isparta Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planının Plan hükümlerinin 6.6. maddesinde; “Bu alanlar içerisinde bulunan hassas alanlar, orman alanları, tarım alanları, sulak alanlar, kumullar vb. alanları tehdit edici yönde ve yoğunlukta yapılaşma kararı getirilemez.” denilmektedir.

Salda Gölü ve çevresinin yapılaşmaya açılması durumunda ÇED Yönetmeliği kapsamında değerlendirilmesi bir zorunluluktur. Bu konuda mevzuat farklı yorumlara açık ise, mevzuatta koruyucu yeni düzenleme yapılmalıdır.

Gerek ÇED raporu alınmadan hazırlanan Millet Bahçesi Mimari Projesinin gerekse Salda Gölü ve Çevresi 1/1.000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planının, Salda Gölü ve çevresinin doğal özelliklerinin ve güzelliklerinin korunması amacıyla yapılması gerekirken, sanki Salda Gölü'nü ve çevresini bitirmek için ve birilerine “Rant” sağlamak amacıyla hazırlanmış olduğu görülmektedir. Gerek imar planları gerekse kentsel tasarım planları kararlarıyla oluşacak yapılaşma ve yapılaşmanın getirdiği insan yoğunluğu, “Su Kuşları Yaşama Ortamı” olarak Uluslararası öneme sahip Salda Gölü Çevresindeki Ekosistemi alt üst edeceği gibi beyaz kumsalların da yok olmasına sebep olacaktır.

Gölü korumak istiyorsak, Planın Genel Hükümlerinin Kentsel Tasarım Alanlarındaki yapılaşma koşullarının belirlendiği 2.9.4.1 ve 2.9.4.2 maddelerindeki yapılacak ünitelerden kesinlikle çevre kirliliğine neden olacak olan “Duş, Soyunma Kabini Gibi Ünitelerin” kaldırılması, kesinlikle Göle girilmesinin önlenmesi, yapı yoğunluğunun azaltılması, 3621 sayılı Kıyı Kanunu ve Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik hükümleri gereği ve aynı zamanda dünyada ender rastlanan Doğal Sit Alanında kalan Beyaz kumsalın korunması açısından “Gölün Kıyısında ve “Sahil Şeridi

Birinci 50 Metresinde” hiçbir yapılaşmaya izin verilmemesi gerekmektedir.

Planlardaki bu durum 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun özüne de aykırı olduğu gibi, Ulusal ve Uluslararası Koruma ilkeleriyle bağdaşmamaktadır.

Salda Gölü turizm baskısı ve “millet bahçesi” projesiyle yok edilmemelidir.

Salda Gölü, turizm baskısı ve “Millet Bahçesi Projesi” ile yapılaşma tehdidi ile karşı karşıyadır. Millet Bahçesi kapsamında Salda Gölü’nün koruma statüsü yapılan son düzenlemelerle değiştirilerek göl kıyısına yapılaşma kolaylığı sağlanmaya çalışılmıştır.

Salda mahallesi sınırlarında, beyaz adaların bulunduğu alan Sulak Alan Mutlak Koruma Sınırı Kentsel Tasarım Alanı-2 alanının içinden geçmektedir. Millet bahçesi projesi bu alanda yapı yapılmasına olanak tanımaktadır.

Salda Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi’ne ait birçoğu yargıya taşınan Salda Gölü ve Çevresi Koruma Amaçlı Planları aşağıdadır.

- 1/100000 ölçekli Antalya – Burdur – Isparta Çevre Düzeni Planı (2014)
- 1/25000 ölçekli Burdur Yeşilova Salda Gölü TM Çevre Düzeni Planı (1995)
- 1/25.000 ölçekli Burdur Salda Gölü Çevre Düzeni Planı Revizyonu (1995)
- 1/25000 ölçekli Çevre Düzeni Planı (2019)
- 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı (2019)
- 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı (2019)

Kaçak yapılaşma konusunda; Burdur Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü’nden alınan 05.04.2018 tarih ve 65271673-252.99-E.1516 sayılı görüşte planlama alan sınırlarında 1. Derece Doğal Sit alanında kalan yapak yapılaşmalar tespit edilmiş ve bunların yıkımı ile ilgili süreçler yaşanmıştır. Ada ve parsellerinin belirtildiği yapılar için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Antalya Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu kararları bulunmaktadır. Karar metinlerinde yapıların ruhsatlı hale getirilmesi ya da yıkılması gereği belirtilmiştir. Belediye encümen kararlarında para cezası ile cezalandırılan yapı sahiplerinin yıkım kararlarını durdurmak için başvurmuştur.

Ancak, 2019 tarihli Salda Gölü ÖÇK kararının ekinde yer alan 4. Madde, şu ana kadar yapılan ve halen yapılmakta olan inşaatlar için bir meşruiyet yaratmaktadır.

Salda Gölü'nün "Millet Bahçesi ve Millet Bahçesine Ait Sosyal Donatıları İle Alt Yapı Ve Çevre Düzenlemesi" ne yönelik 31.07.2019 tarihli İhale kararı yeni yapılaşmalara yol açacağı için yargıya taşınmıştır. Ancak yöre sakinleri, Salda Gölünü Koruma Derneği ve Odalarımızca başlatılan yargı süreci beklenmeden inşaat çalışmalarına başlanmıştır. Ankara Barosu, "Salda Gölü Millet Bahçesi İhale Süreci Acil Olarak Durdurulmalıdır." Başlıklı Basın Açıklaması ile "5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi Ve Kontrolü Kanununa Aykırı Davranıp Kamu Zararına Neden Olmayın." diyerek özetle aşağıdaki gerekçelerle suç duyurusunda bulunmuştur.

- "Korunan Alanlarda Yapılacak Planlara Dair Yönetmelik" in 6. maddesi: Uzun devreli gelişme planları hazırlanmadan bu plan ve bağlı olarak İHALE yapılamayacağı...
- Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği Ek-2 Listesinin 35. maddesi: "Temalı parklar, (50.000 m2 ve üzeri alanda kurulmuş, bilim, kültür, doğa veya spor gibi herhangi bir temayı esas alarak müşterilere izleme, eğlenme ve bilgilenme hizmetleri sunan tesisler" için ÇED sürecinin işletilmesi gereği
- Çevre Kanunu 10. madde: "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı" veya "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" Kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili onay, izin, teşvik, yapı ve kullanım ruhsatı verilemeyeceği; proje için yatırıma başlanamayacağı ve ihale edilemeyeceği...
- Kamu İhale Kanunu'na göre Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) raporunun Millet Bahçesi ihalesi öncesinde alınması gerekirken, ihale sonunda 'ÇED gerekli değildir' kararı alındığı...

Özetle; Salda Gölünde "1. ve 2.derece sit alanları" ve sulak alanın bir kısmı kullanıma açılmakta, tümüyle Ankara'ya alınan yetkilerle seçimle gelen yerel yönetimlerin bölgede söz hakkı ve plan yapma yetkisi kaldırılmaktadır. Millet Bahçesi ve turizm amaçlı yapılaşma kararları ve Millet Bahçesi yapımı amaçlı ihale ve rant amaçlı uygulamalar kamu yarına ve toplum çıkarına aykırıdır.

Salda Gölünün tüm tehditlere karşı korunması için önerilerimiz şunlardır.

İnsan eliyle değil doğanın kendi sınırlarıyla oluşan kapalı havzadaki göl, havza sınırlarını oluşturan dağlar ile göl arasında kalan bölgedeki faaliyetlerden doğrudan etkilenmektedir. Salda Gölü'nün korunması bütüncül bir yaklaşımla ele alınmalıdır.

Rekreasyon amaçlı kullanımlardaki ekolojik temel bilgi eksikliği ve popülist yaklaşımlar, toplumsal destek ve koruyucu kullanımının sağlanamamasının temel nedenini oluşturmaktadır. Salda Gölü gibi hassas alanların yönetiminde temel yaklaşım, ulusal çevre politikaları, uluslararası korunan alanların kullanım ilkeleri ve geleneksel yaklaşımın harmanlaması ile daha iyi korunarak geleceğe taşınması değildir. Bunun için mutlaka doğal alanın yapısı ve biyoçeşitliliğinin korunması ile tüm canlıların uyumlu olarak kullanımına sunulması gerekmektedir.

Salda Gölü'nü tanıtmak ve korumak istiyorsak, Gölün çevresindeki yerleşimlere yatırım yapılması ve ekonomilerinin iyileştirilmesi gerekmektedir. Yapılaşma getirilen kırsal gelişme alanlarında konaklama dahil her türlü fonksiyona yönelik yapılaşma yapabilecek iken Salda Gölü kıyısında Millet Bahçesi projesinde ısrar edilmemeli, proje iptal edilmelidir.

Bir takım çıkar çevreleri için hazırlanmış olduğu çok açık olan Millet Bahçesi Projesi ve 1/1.000 ölçekli Koruma Amaçlı İmar Planı'nın uygulanması ile, ileride telafisi mümkün olmayan durumların ortaya çıkacağından, bir an evvel bu projelerden vazgeçilip, Salda Gölü'nü gerçekten korumaya yönelik projelerin hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Salda Gölü'nün sürdürülebilir doğal kaynak kullanımında ve yönetimindeki eksikliklerin gölün ekosisteminin giderek bozulmasının yanı sıra çevresindeki habitat ve biyolojik çeşitlilik kayıplarına neden olduğu ortamda, festival veya benzeri aktivitelerdeki çevresel sorunlar sadece “çöp ve evsel atık” olarak değerlendirilmemelidir. Salda Gölü'nün tanıtımı ve önemi ile ilgili koruma sınırlarının dışında kontrollü şenlikler yapılabilmelidir. Dünyada korunan alanlarda sürdürülebilirlik ilkelerinin öncelik olarak alındığı “korunan alanlarda doğa turizmi” yaklaşımlarına örnek olarak; Pasifik Okyanusu'ndaki Galapagos Adaları, Finlandiya'daki Kevo Mutlak Koruma Alanı, ABD'deki Grand Canyon Milli Parkı'nda mekansal, zamansal ve insan sayısı açısından kullanımın kısıtlanması, sıkı kurallar ve zonlama gibi yönetim araçlarının kullanıldığı bilinmektedir. Salda Gölü'nde de benzer korumacı yöntem ve araçlar kullanılmalıdır.

Salda Gölü ve çevresinde sadece gezinti yapılmalı, piknik yasaklanmalı, Göl ve çevresi koruma bandı ile çevrilmeli, yürüyüş sporu için eşsiz bir yer olan salda gölü kıyısındaki beyaz kumsallara ayakkabı ile basılmamalı ve binek araçlarının gölden uzak noktalarda park etmesi sağlanmalıdır. Gölün bitki ve hayvan gen kaynaklarını, endemik türlerini tanıtan bilgilendirici tabela ve panolar konulmalıdır. Eko-turizm, korunan alanlarda doğa turizmi konulu eğitim ve tanıtım çalışmaları yapılmalıdır.

Sonuç olarak;

Salda Gölü ve yakın çevresini kapsayan her ölçekteki İmar Planları ve değişiklikleri yeniden gözden geçirilerek, koruyucu hükümleri içerecek şekilde Planlar değiştirilmelidir.

Millet Bahçesi Projesi, ÇED Yönetmeliği kapsamında tüm çevresel etkileri ile birlikte değerlendirilmelidir.

Millet Bahçesi yapımına yönelik ihale iptal edilmeli ve başlayan fiili çalışmalarla telafisi mümkün olmayan zararların önüne geçmek için inşaat ve çevre düzenlemesi çalışmaları derhal durdurulmalıdır.

Doğanın bize ait olmadığını, doğayı gelecek nesillerden ödünç aldığımızı aklımızdan çıkarmamalı, rant amaçlı projeler ile Salda Gölü'nün yok olmasına izin verilmemelidir.

**SALDA GÖLÜ'NÜN UNESCO DÜNYA MİRASI STATÜSÜNE ALINMASI
İÇİN GEREKLİ YASAL GİRİŞİMLER DERHAL BAŞLATILMALIDIR.**

**SALDA GÖLÜNÜ SINIRSIZ İNSAN HIRSLARINA KARŞI ÖDÜNSÜZ
KORUYALIM.**

SALDA GÖLÜNÜ ÇIKARCI İMAR PLANLARINDAN DA KORUYALIM.

SALDA GÖLÜNÜ KORUYALIM.

EKLER

TMMOB Açıklaması, 28 Ekim 2019***“SALDA GÖLÜ ÇALIŞTAY VE FORUM” ETKİNLİĞİ
GERÇEKLEŞTİRİLDİ.**

“Salda Gölüme Dokunma Platformu” tarafından, 26 Ekim 2019 Cumartesi günü, Burdur ili Yeşilova ilçesinde, Yeşilova Belediyesi Düğün Salonu’nda, “Salda Gölü Çalıştay ve Forum” etkinliği gerçekleştirildi. Etkinliğe TMMOB Yürütme Kurulu Üyesi Baki Remzi Suiçmez katılarak Birliğimiz görüşlerini paylaştı.

Yoğun bir katılımı gerçekleştirilen etkinlikte, Yeşilova Belediye Başkanı Mümtaz Şenel, Burdur CHP Milletvekili Mehmet Göker ve Platform adına Gazi Osman Şakar’ın açılış konuşmalarının ardından teknik sunumlara geçildi.

Orman Yüksek Mühendisi Prof. Dr. Doğan Kantarcı, TMMOB Yönetim Kurulu Üyesi Baki Remzi Suiçmez, Mimar Birsen Tanyeri ve Av. Mustafa Şahin’in sunumlarının ardından, Yeşilovalı halkı ve onlara destek vermek için Antalya, Denizli, Uşak, İzmir ve çevre il ve ilçelerden gelen doğa gönüllüleri ve yaşam savunucularının görüşlerini belirttiği ve moderatörlüğünü Hasan Yüksel’in yaptığı Forum gerçekleştirildi.

Yönetim Kurulu üyemiz Baki Remzi Suiçmez, ülke genelinde çevre ve doğa talanına karşı yapılan girişimlere karşı TMMOB’un verdiği mücadelelerden örnekler verip, Salda Gölü’nün korunması hakkında Birliğimiz görüşlerini paylaştı. Özetle; Salda Gölünün başlıca üç adet tehdit ile karşı karşıya olduğunu; kuraklık riski ile kuruma, madencilik faaliyetleri ve taşocakları ile kirlenme, turizm baskısı ve Millet Bahçesi Projesiyle yapılaşma tehdidi ile karşı karşıya olduğunu belirtip; koruma kullanma dengesi gözetilmeyerek 1. ve 2.derece sit alanlarının kullanıma açılacağını, seçimle gelen yerel yönetimlerin bölgede söz hakkı ve plan yapma yetkisinin kalmadığını, tüm yetkinin atanmışlardan oluşan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’na bırakıldığını ve “Kentsel Tasarım Alanı 1-2” ve “Özel Proje Alanı” ile “Millet Bahçesi” önündeki engellerin Ankara’dan hızla aşılmalı istendiğini vurgulamış; Salda Gölü’nün doğal haliyle korunarak yaşaması için TMMOB olarak üzerimize düşen ne varsa yerine getireceğimizin bilinmesi gerektiğini söyledi.

*<http://www.tmmob.org.tr/icerik/salda-golu-calistayi-ve-forum-etkinliginde-tmmob-goruslerini-paylastik>, Erişim tarihi 10.06.2020

TMMOB Açıklaması, 6 Aralık 2019***TMMOB SALDA GÖLÜ RAPORU KOMİSYONU TEKNİK İNCELEMELERİNİ TAMAMLADI**

TMMOB Salda Gölü Raporu Komisyonu içinden oluşturulan teknik heyet 4-5 Aralık 2019 tarihlerinde Burdur İli Yeşilova İlçesinde bulunan Salda Gölü ve çevresine yapılması planlanan imar planı değişikliği ve göle yapılması planlanan millet bahçesi projesine ilişkin olarak gerçekleştirdiği teknik incelemeleri tamamladı.

TMMOB Salda Gölü Raporu Komisyonu üyeleri Baki Remzi Suiçmez (TMMOB Yönetim Kurulu Üyesi), Dersim Gül (TMMOB Genel Sekreteri), Eren Şahiner (TMMOB Teknik Görevli), Atakan Yüklü (JFMO), Servet Cevni JMO), Mehmet Soğancı (MMO), Haydar Şahin (MMO), Müzeyyen Gülşen Can (MO), Reyhan Erdoğan (Peyzaj MO), Caner Aksakal'dan (ZMO) oluşan teknik heyet, Salda Gölüme Dokunma Platformu Derneği'nin ve yöre halkının talebi üzerine Yeşilova İlçesi ve Salda Gölü çevresinde teknik incelemeler gerçekleştirdi.

Teknik heyet gerçekleştirdiği mevcut durum değerlendirme toplantısının ardından; Dernek Temsilcileri, Yeşilova ve çevre köylerinin sakinleri ile fikir alışverişi gerçekleştirdi. Gölde yapılmak istenen imar planı değişikliği ve millet bahçesi projesine ilişkin değerlendirmeler yöre halkı ile paylaşıldı.

Toplantıların ardından TMMOB Teknik Heyeti, Yeşilova Belediye Başkanı Mümtaz Şenel ve ardından Yeşilova Kaymakamı Abdulhamit Karaca ile görüşerek fikir alışverişi gerçekleştirdi. Görüşmelerde proje ve kapsam alanı hakkında teknik değerlendirmeler paylaşıldı.

Yapılan görüşmelerin ardından TMMOB Teknik Heyeti Salda Gölü ve çevresinde iki gün süresince teknik incelemeler ve çevre köyleri ile görüşmeler gerçekleştirdi. Salda Gölü çevresindeki köylerde, köy kahvelerinde yapılan toplantılar ile köylülerin ihtiyaç, beklenti ve değerlendirmeleri üzerine fikir alışverişi gerçekleştirildi.

Teknik Heyet, teknik incelemelerin ardından rapor yazım sürecini başlatmak üzere çalışmalarına başladı.

*<http://www.tmmob.org.tr/icerik/tmmob-salda-golu-raporu-komisyonu-teknik-incelemelerini-tamamladi>, Erişim tarihi 10.06.2020

TMMOB Basın Açıklaması, 15 Aralık 2019**TMMOB SALDA GÖLÜ'NDE YAPILAN EYLEME DESTEK MESAJI GÖNDERDİ**

Salda Gölü'nde yapılmak istenen millet bahçesi projesine ve Gölün imara açılmasına karşı "Salda Gölüne Dokunma Platformu" tarafından 15 Aralık 2019'da Göl kenarında gerçekleştirilen eyleme TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz destek mesajı gönderdi.

Salda Gölüne Dokunma Platformu Derneği'ne

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği olarak toprağına, suyuna, doğasına ve yaşam alanına sahip çıkan Yeşilovalıların mücadelesinin yanındayız.

Salda Gölü, jeolojik oluşumu ve canlılarla etkileşimi itibari ile dünyamızın ve ülkemizin en özel ve önemli alanlarından birisidir.

Göl, çevresiyle bir bütün halindedir ve çevresindeki etkileşim alanıyla birlikte korunması gerekmektedir.

Göl ile ilgili gündeme getirilen plan değişiklikleri ve millet bahçesi projesi gölün çevresini yapılaşmaya açarak gölün yok olmasına sebep olacak girişimlerdir.

TMMOB, bu yanlış adımlara karşı dava açmış, Salda Gölü Raporu hazırlamak için çalışmalara başlamıştır.

Salda Gölü'nün ranta ve kar hırsına kurban edilmemesi için hepimize sorumluluk düşüyor.

Omuz omuza verirsek Salda Gölünü kurtarabileceğimize inanıyoruz.

Haklı mücadelenizin yanındayız, Salda Gölü'nün yanındayız.

Başarılar diliyoruz.

Emin KORAMAZ

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı

*<https://www.tmmob.org.tr/icerik/tmmob-salda-golunde-yapilan-eyleme-destek-mesaji-goderdi>, Erişim tarihi 10.06.2020

TMMOB Basın Açıklaması, 4 Nisan 2020*

Millet Bahçesi Projesi nedeniyle Salda Gölü'nde başlatılan ve gölü çevreleyen beyaz kumsalın zarar görmesine neden olan inşaat faaliyetlerinin durdurulması için TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz tarafından 14 Nisan 2020 tarihinde basın açıklaması yapıldı.

SALDA GÖLÜ'NDE BAŞLATILAN ÇALIŞMA ACİLEN DURDURULMALIDIR

Dünya ve ülkemiz koronavirüs salgınına karşı korunma ve mücadeleye odaklanmışken, virüs salgını gerekçesiyle ziyaretçi girişine kapatılan Salda Gölü'ne 13 Nisan günü itibariyle iş makineleri sokularak millet bahçesi projesi yapımı için çalışmalar başlatılmıştır.

Koronavirüs salgınına fırsata çevirenler, gözlerini rant ve kar hırsı bürüyenler Salda Gölü'nü yok olmanın eşğine sürüklemektedir.

Gölün mutlak korunması gereken alanına giren iş makineleri beyaz kumulları kazmış ve başka bölgelere taşımıştır. Kazılan ve taşınan beyaz kumullar, ayak dahi basılmadan korunması gerekecek, dünyada sadece birkaç yerde örneği bulunan nadir özelliklere sahip oluşumlardır. İş makineleri ile yapılan çalışma Salda Gölü'ne yönelik bir saldırıdır. Ortaya çıkan görüntüler herkesin vicdanlarını sızlatmaktadır.

Salda Gölü, jeolojik oluşumu ve canlılarla etkileşimi itibari ile dünyada örneği oldukça az bulunan ülkemizin en özel ve önemli alanlarından birisidir.

Korunması gereken göl millet bahçesi projesi adı altında yapılaşmaya açılmış ve projenin uygulanması durumunda yok olmanın eşğine getirilmiştir.

TMMOB ve yöre halkı proje ve ilgili plan değişikliği hakkında dava açmış ve yargı süreci devam etmektedir. TMMOB ayrıca Salda Gölü Raporu hazırlıklarını sürdürmektedir. Rapor tamamlandığında kamuoyu ile paylaşılacak ve davanın muhatabı mahkemeye sunulacaktır.

Salda Gölü, çevresiyle bir bütün halindedir ve çevresindeki etkileşim alanıyla birlikte mutlaka korunması gerekmektedir.

Koronavirüs salgınına fırsata çevrilerek Salda Gölü'nde iş makineleri ile başlatılan çalışma acilen durdurulmalıdır.

Emin KORAMAZ
TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı

*<http://www.tmmob.org.tr/icerik/salda-golunde-baslatilan-calisma-acilen-durdurulmalidir>, Erişim tarihi 10.06.2020

**TMMOB Mimarlar Odası Antalya Şubesi Basın Açıklaması,
29 Temmuz 2019***
**SALDA GÖLÜ KORUNARAK GELECEK KUŞAKLARA
AKTARILMALIDIR**

TESPİTLER VE SORUNLAR:

Çevre ve Şehircilik Bakanı Sayın Murat KURUM, Mülga Tarım ve Orman Bakanlığı'nca 2011 yılında gerekli çalışmalar yapılarak "Salda Gölü Tabiat Parkı" ilan edilen ve 22.08.2017 yılında "Uzun Devreli Gelişim Planı" onaylanan Salda Gölü'nde festival yapılabilecek ve 7 gün - 24 saat kullanılabilir Millet Bahçesi yapılacağı yönünde açıklamalar yapmıştır.

Doğal sit alanı ilan edilen Salda gölü ve çevresi, sahip olduğu hassas ekosistemler ve habitatları ile ülkemizin korunması gereken doğal değerlerinden biri olarak büyük önem taşımaktadır. Son yıllarda bu alanda gelişen çeşitli kullanım talepleri nedeniyle koruma açısından birçok tehdit söz konusudur. Bu bağlamda yukarıda değinilen açıklamanın ortaya çıkardığı sorunlar aşağıda maddeler halinde özetlenmiştir:

Söz konusu açıklamadaki hedefler Salda Gölü'nün resmî olarak da kabul edilmiş olan korunmaya değer doğal özellikleri ile çelişki oluşturmaktadır.

Orman ve Su İşleri Bakanlığı VI. Bölge Müdürlüğü'nün Salda Gölü Tabiat Parkı flora, faunası ile ilgili bilgi verdiği web sayfasında

(<http://bolge6.ormansu.gov.tr/6bolge/AnaSayfa/tabiatparklari/saldagolutabiatparki.aspx?sflang=tr>)

Salda Gölünün, 184 m. derinliği ile Türkiye'nin en derin gölü olduğu,

temiz, oligotrofik özellikte, az tuzlu, yüksek alkalın değerlerine sahip, Dünyada Mars gezegeninin yüzey özelliklerini taşıyan 2 bölgeden biri olduğu,

Tabiat Park içinde 3 familyaya ait 4 balık türünün bulunduğu, burada Sazan, Ot balığı, Salda yosunbalığı gibi balık türleri ile

Tilki, yaban tavşanı ve yaban domuzunun yaşadığı

110 kuş türünün yayılış gösterdiği, bu türlerden 622'sinin ötücü, 38'inin su kuşu olduğu, 9'unun gündüz, 1'inin ise gece yırtıcısı olduğu,

Dikkuyruk ördek, elmabaş patka, flamingo, gri balıkçıl başlıca kuş türleri olduğu bilgileri yer almaktadır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Salda Gölü Doğal Sit Alanı ile ilgili bilgi

verdiği web sayfasında da, (<https://tvk.csb.gov.tr/salda-golu-dogal-sit-alani-haber-231661>)

Salda Gölü'nün Burdur Gölleri Havzası sınırları içinde yer alan ve ekosistem bütünlüğünün en iyi temsil edildiği göllerden birisi olduğu,

alanın flora ve fauna açısından oldukça zengin bir biyolojik çeşitliliğe sahip olduğu,

alandaki tespit edilen 20 bitki türünden sadece 5'inin Türkiye florasına göre endemik olduğu bunların 5 adedinin neslinin tehlikede olduğu,

değişik zamanlarda alanda yapılan çalışmalar sonucunda; 8 iç su balığı, 5 iki yaşamlı, 27 sürüngen, 69 kuş, 5 memeli olmak üzere toplam 114 omurgalı türü tespit edildiği,

Alanda 69 kuş türü gözlemlendiği, bu türlerden; 54'ünün yerli ve/veya yaz göçmeni, 15'inin ise kış göçmeni olduğu,

Son zamanlarda alanın maruz kaldığı yoğun ziyaretçi akımının antropojenik (insan faaliyetleri sonucunda meydana gelen) baskıyı arttırdığı, bu kapsamda, alandaki bu baskıyı en aza indirmek için gerek planlama gerekse alan kullanımlarına yönelik kontrollü bir kullanım sağlanması amacıyla 12.09.2018 tarihinde Genel Müdürlük liderliğinde alanda; sorunlar ve "Alan Yönetim Modeli ve Çözüm Önerileri"nin ortaya konduğu bir dizi ziyaret ve toplantılar gerçekleştirildiği belirtilmekte fakat sonuca ilişkin herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

Söz konusu açıklamadaki hedeflerin gerçekleştirilmesi halinde Salda Gölü üzerinde ciddi ve geriye dönüşü mümkün olmayacak olumsuz etkiler olacaktır.

Doğal alanlar üzerinde sosyal ve ekonomik nedenlerle antropojenik (insan faaliyetleri sonucunda meydana gelen) etkilerin oluşturduğu fiziksel değişimler öncelikle alanın doğal yapısı üzerinde bozulmalara neden olmaktadır. Günümüzde çeşitli nedenlerle oluşan çevre kirlenmesi ile birlikte düzensiz yapılaşma, alan kullanımındaki değişimler ve yanlış alan kullanımları sahip olduğumuz doğayı ve biyolojik zenginlikleri hızla tahrip etmektedir.

Dünyada ender bulunan ve Mars gezegeninin yüzey özelliklerini taşıyan iki yerden biri olan Salda Gölü Tabiat Parkı'nın festival yapılabilecek, 7 gün - 24 saat kullanılabilecek nitelikte Millet Bahçesi yapılması, yıllık 500 000 ziyaretçi sayısını artırmaya yönelik bir projedir. Bu durumun Bakanlığın kendi web sayfasında olumsuzluk olarak kabul ettiği "antropojenik baskıyı" (insan

faaliyetleri sonucunda meydana gelen baskıyı) arttırması kaçınılmazdır.

Koruma alanlarında turizm amaçlı ziyaretçi sayısının artırılması, festival düzenlenmesi gibi kontrolü zor olan uygulamalar sonucunda alanın olumsuz etkilenmesi kaçınılmazdır.

Buna örnek olarak atık su ve çöp kirlenmesi, doğal peyzajının bozulması, gürültü ve ışık kirliliği, araç tekerlekleri ve insanların yürümelemleri ile toprak sıkışması ve bitki örtüsünün yok olması gösterilebilir. Nitekim Antalya kıyıları ve özellikle de Lara Kemeragzı Kundu Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi sahil kesimi ve yollar turizm tesislerince işgal edilmiş ve kaçak yapılaşmalarla tahrip edilmiştir. Yine aynı tesislerce deniz alanı da işgal edilerek neredeyse her tesisin önüne, önce kaçak olarak iskeleler yapılmış daha sonra bu iskeleler Bakanlıkça planlara işlenerek yasallaştırılmıştır.

Günümüzde mevcut kullanımlardan ve uygulamalardan yola çıkarsak, iyi niyetle de olsa ziyaretçi sayısının artırılmasına yönelik hayata geçirilecek olan proje, binlerce yıl içerisinde doğal olarak gelişmiş olan Salda Gölü ekosisteminin bozulmasına neden olacak, ayrıca gürültü ve ışık kirliliği sebebiyle, göl kıyılarında üreyen kuş popülasyonları ve kuş yavruları ile diğer canlılar üzerinde olumsuz sonuçlara neden olacaktır.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ:

Gelişmiş ülkelerde, doğal güzelliğe yapaylık katacak projelerin ve uygulamaların örneği bulunmamaktadır. Turizm, korunan doğal güzellikler pazarlanarak yapılmaktadır. Salda Gölü'nde de başarısı kanıtlanmış olan bu evrensel ilke benimsenmelidir.

Bölgeye gelen ziyaretçiler gölün kenarında konaklamak zorunda değildir. Doğal dengeye büyük zarar verecek böyle bir uygulamaya gitmeden de ziyaretçilerin konaklama ihtiyaçlarını sağlama yolları mevcuttur.

Konaklama ihtiyacı Salda Gölü'nün çevresinde yapılaşmaya gidilmeden, karavana veya çadırlı kamp alanları düzenlenerek karşılanabilir. Konaklama alternatifleri arayan ziyaretçiler ise yakın çevredeki tesislere, örneğin sadece 4 km uzaklıktaki Yeşilova'ya giderek duş, tuvalet, elektrik vb. pek çok ihtiyacın karşılandığı bungalov evlerde veya hazır çadırlarda veya yakın çevredeki yerleşimlerde her türlü alt yapısı çözülerek inşa edilebilecek turizm amaçlı konaklama tesislerde konaklayabilirler.

Çok yönlü düşünülmeden, yeterince uzman görüşüne başvurulmadan hazırlanan ve uygulanan projeler doğayı ve eko sistemi tahrip etmektedir. Yaşanması kaçınılmaz olan bu olumsuzlukların önlenmesi amacıyla, üniversiteler ve ilgili meslek odaları temsilcilerinden oluşan

uzmanların katılımıyla yapılacak bilimsel çalışmalar sonrasında, koruma-kullanma dengesi gözetilerek alanın mevcut halinin iyileştirilerek kullanılmasına yönelik projeler hazırlanmalı, denetim mekanizmaları ve ağır yaptırımları da içeren alan yönetim planı hazırlanarak taviz verilmeden uygulanmalıdır.

SONUÇ:

Salda Gölü'nde Millet Bahçesi yapma hedefi her şeyden önce Millet Bahçesi'nin tanımına ve amaçlarına uymamaktadır.

Millet Bahçeleri, Salda Gölü gibi zaten güncel haliyle doğa harikası olan alanlarda değil, rant uğruna betonlaşan ve bu nedenle nefes alamayan yoğun şehir merkezlerinde, nefes alacak alanlar tasarlayarak kamu yararı oluşturmak hedefiyle ortaya çıkmıştır. Salda Gölü'nde Millet Bahçesi düzenlemesi yapmak kamu yararı oluşturmadığı gibi “antropojenik (insan faaliyetleri sonucunda meydana gelen) baskıyı” arttıracığından göl üzerinde olumsuz etkilere yol açacaktır. Bu günkü haliyle de yeterli denetim olmadığı için yaz tatillerde artan ziyaretçilerin çevreye karşı duyarsız tutumları nedeniyle göl ve çevresi kirlenmektedir. Festival düzenlemelerine olanak tanıyacak, insan eliyle yapılacak peyzaj düzenlemeleri ve yapılaşmaya yönelik millet bahçesi projesi ile anlık insan yoğunluğu artacak, böylece göl ve çevresinde daha fazla kirlenme gerçekleşecektir. Bu nedenle projeden ivedilikle vazgeçilmelidir.

Salda Gölü'nün, korunarak gelecek kuşaklara aktarılması gerekirken; festivallerin de düzenlenebileceği millet bahçesi projesinin önemli bir doğal değerimiz olan Salda Gölü'nü olumsuz etkileyeceği, bu etkinin geri dönüşü olmadığı, hatta ülkemizin bu eşsiz doğal değerinin süreç içerisinde yok olmasına neden olacağı göz ardı edilmemelidir.

Salda Gölü gibi bir doğal güzelliğin korunması hepimizin sorumluluğundadır. Bu toplumsal sorumluluk anlayışı uyarınca gölün yok olmasına neden olacak proje ve uygulamalardan vaz geçilmelidir.

Vazgeçilsin ki doğa “doğal” kalsın.

Değerli basınımız aracılığı ile Mimarlar Odası Antalya Şubesi'nin görüş ve önerileri halkımızın bilgisine sunulur.

MİMARLAR ODASI ANTALYA ŞUBESİ

*<http://www.antmimod.org.tr/salda-golu-korunarak-gelecek-kusaklara-aktarilmalidir>, Erişim tarihi 16.06.2020

**TMMOB Mimarlar Odası Antalya Şubesi Basın Açıklaması,
29 Temmuz 2019***

SALDA GÖLÜ RANTA KURBAN EDİLEMEZ

**SALDA GÖLÜ İHALESİNE KATILACAK YATIRIMCILARI VE
İLGİLİ İDARELERİ UYARIYORUZ.**

**ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGESİ İLAN EDİLEN SALDA GÖLÜ
RANTA KURBAN EDİLEMEZ**

Sit Alanı ve Özel Çevre Bölgesi olan Salda Gölü, her ölçekteki imar planları kesinleşmeden, nedeni açıklanamaz bir acelecilikle, kentsel tasarım projeleri ve yapılaşmaya ilişkin uygulama projeleri de yapılmadan, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı TOKİ Başkanlığı tarafından 31.07.2019 tarihinde, Millet Bahçesi ve Millet Bahçesine ait Sosyal Donatıları ile Altyapı ve Çevre Düzenlemesi ihalesine çıkmıştır.

Salda Gölünde Halen kesinleşmeyen ve askıda olan Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planının rekreasyon alanı ve Özel Proje alanı kararı getirilen alanlarda, yapılaşmaya ilişkin emsal $E=0.20$ olarak belirlenmiştir. Yine plan açıklama raporunda, alanda hangi yapıların yer alacağı belirtilmiş olup; sızdırmaz foseptikli tuvaletler, duş, soyunma kabinleri, büfe, satış birimleri, kafe, oturma alanı, mescit, yönetim birimi, kamping alanları, karavan alanları bungalov, mutfak, bulaşıkhanne, kafe-bar, pastane, lokanta, çayhane, giriş kontrol birimleri, el sanatları ürünlerinin sergi ve satış üniteleri çatılı/ çatısız piknik masaları vb. yapı ve tesisler ile otopark alanları yer alabileceği belirtilmiştir.

Yine Plan Raporunda; “Bu alanlarda önerilecek her türlü yapılaşma, bölgeye özgü karakter dikkate alınarak gerekli detay ve ölçeklerde kesit, görünüş perspektif ve üç boyutlu etütler doğrultusunda projelendirilecektir. ...” denilmektedir.

Alana ilişkin kentsel tasarım projeleri ve uygulama projeleri hazırlanmadan ihaleye çıkmıştır. İhaleye çıkılan alan 140.496 m^2 'dir. $E=0.20$ emsal ile alana, açık alan düzenlemeleri hariç 28100 m^2 kapalı alan yapılabilecektir ki Özel Çevre Koruma Alanı ilan edilen bu alan için çok yoğun bir yapılaşmadır.

Bu yoğun yapılaşma ve dolayısı ile burayı kullanacak olan insan yoğunluğu; Su Kuşları Yaşama Ortamı olarak Uluslararası öneme sahip Salda Gölü Çevresindeki Ekosistem, flora ve fauna büyük zarar görecektir.

Diğer yandan yapım ihalesine esas imar planları;

1-Bakanlıkça Özel Çevre Koruma Alanı ilanına ilişkin gerekçeleri Genel Özellikler başlığı altında; Salda Gölü, doğallık, görsellik ve biyolojik çeşitlilik özellikleriyle eşsiz ve etkileyici görünüme sahip bir alan olduğu, suyun berrak ve turkuaz renkli oluşu, alanı manzara açısından da eşsiz kıldığı belirtilmektedir

Neden Çevre Koruma Bölgesi başlığı altında da; “Salda Gölü, sosyokültürel yaşam bütünlüğünü koruyabilmiş, peyzaj özellikleri, endemik ve nesli tehlike altındaki türlerin barınma, beslenme ve üreme gibi hayati gereksinimlerini karşılayabileceği uygun yaşama şartlarına sahiptir. Alan sulak alan olması nedeniyle de biyolojik çeşitliliğin yüksek olduğu bir alandır. Bu kapsamda, bölgede 61 familyaya ait 301 sucul ve karasal bitki türü ile bu türler içinde tehlike sınıfı ve endemizm açısından 20 tür bulunmaktadır.

Jeolojik ve kimyasal özellikleri, barındırmış olduğu endemik türler ile Önemli Doğa Alanı ve Önemli Kuş Alanı kriterlerini sağlayan Uluslararası Doğayı Koruma Birliği (IUCN) tarafından koruma altına alınan kritik türlere ev sahipliği yapan Uluslararası ve Ulusal düzeyde öneme sahip bir alandır. Bölgede yapılan çalışmalar dünyada Mars gezegeninin yüzey özelliklerini (magnezyum yüklü beyaz kayalar) taşıyan dünyadaki iki bölgeden birinin Salda Gölü olduğunu göstermektedir.

Salda Gölü ve çevresinde sulak alan, dere, kumul, ibrelî orman, ağaçlık, dağ bozkır, kayalık, tarım gibi habitatlar mevcuttur. Salda Gölü'nün çevresindeki ibrelî orman habitatları doğu bölümü hariç gölün tüm çevresinde olup kızılçam, karaçam ve boylu ardıçlar saf ve karışık ormanlar ile yer yer seyrek ormanlardan oluşmaktadır. Göl, Türkiye'nin en derin gölüdür. Aynı zamanda bazı su kuşu türlerinin belirli zamanlarda önemli miktardaki popülasyonlarını barındırmaktadır.

Salda Gölünün oldukça temiz, oligotrofik özellikte, az tuzlu ve yüksek alkalinite özellik göstermesi, gölün biyolojik çeşitliliği ve üretkenliği konusunda belirleyici etken olup, ekosistem dengesi hala bozulmamış bir göldür. Jeolojik açıdan kapalı bir *havza* özelliğinde olması, gölün ekolojik özelliklerini önemli derecede belirlemiştir. Bu özellik gölün tür çeşitliliğini ve kullanım olanaklarını sınırlandırmakla birlikte; gölü istilacı ve yabancı türlerden koruyan bir kalkan özelliği de göstermektedir.

Kara ve göl alanı birlikte değerlendirildiğinde; sahip olduğu doğal, tarihi ve kültürel değerleri açısından çok önemli bir alandır.” denilmektedir.

Alan içerisinde yapılacak yapılar ve aşırı kullanım yükü, Günümüzde mevcut kullanımlardan ve uygulamalardan yola çıkarsak, iyi niyetle de olsa ziyaretçi sayısının artırılmasına yönelik Plan ve yapılacak olan ihale

sonucu yapılacak aydınlatma, yol, otopark gibi altyapı tesisleri binlerce yıl içerisinde doğal olarak oluşmuş Salda Gölü ekosisteminin bozulmasına, çevre kirliliğine neden olacak, ayrıca gürültü ve ışık kirliliği sebebiyle, göl kıyılarında üreyen kuş popülasyonları ve kuş yavruları ile diğer canlılar üzerinde olumsuz sonuçlara neden olacak, doğal yaşam ortamına ve sahip olduğu doğal, tarihi ve kültürel değerlere geri dönülmez zararlar verecek, bu önemdeki bir alan kaybedilecektir.

2-Üst ölçekli plan kararlarına aykırı olan alt ölçekli koruma amaçlı nazım ve uygulama imar planları daha askıdan inmeden ve planlar kesinleşmeden, alana yapılacak yapılara ilişkin kentsel tasarım ve mimari uygulama projeleri hazırlanmadan, ucu açık yapılaşma ihalesi ile alanın yapılaşmaya açılmasında, kamu yararı açısından vazgeçilmez ve kesin bir zorunluluk bulunmaması, alanı yapılaşmaya açan kararların ve bu kararlarla getirilen belirsiz kullanım türlerinin varlığı bitki örtüsüne, orman yapısına ve biyolojik çeşitliliğe zarar vereceği dolayısıyla planlama esaslarına ve kamu yararına uyarlık bulunmadığından hukuka aykırıdır.

3- Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca onanan *Antalya-Burdur-Isparta Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planının Plan hükümlerinin 6.6. maddesinde; “Bu alanlar içerisinde bulunan hassas alanlar, orman alanları, tarım alanları, sulak alanlar,kumullar vb. alanları tehdit edici yönde ve yoğunlukta yapılaşma kararı getirilemez.”* Denilmemesine karşın, uygulama imar planları ile Çevre Düzeni Plan kararlarına aykırı yoğun yapılaşma kararı ve kullanıcı sayısının artırılmasına yönelik kararlar alanı tehdit edici yönde ve yoğunluktadır. Bu nedenle yapılaşmaya ilişkin alt ölçekli plan kararları üst ölçekli plana aykırıdır.

4-Koruma Amaçlı İmar Planlarının; planlama alanının doğal özelliklerinin ve güzelliklerinin korunması amacıyla yapılması gerekirken, alanda yapılacak yapılara ilişkin plan kararlarının korumaya değil rant amacıyla yapılmış olduğu, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı TOKİ Başkanlığı'nın ihale ilanı, İşin Niteliği, türü ve miktar; “140.496,07 m² Alanda Millet Bahçesi Genel Altyapı İşleri ve Rekreasyon Alanları İle Millet Bahçesine Ait Sosyal Donatıları Yapımı İşİ.” olarak açıklanmış olup, alana ilişkin yukarıda açıklanan yapılabilecek yapılar dikkate alındığında, planların ve ihalenin açıkça korumaya yönelik değil ranta yönelik olduğu görülmektedir.

4-Salda Gölü'nde Millet Bahçesi yapma hedefi her şeyden önce Millet Bahçesi'nin tanımına ve amaçlarına uymamaktadır.

Millet Bahçeleri, Salda Gölü gibi zaten güncel haliyle doğa harikası olan alanlarda değil, rant uğruna betonlaşan ve bu nedenle nefes alamayan yoğun şehir merkezlerinde, nefes alacak alanlar tasarlayarak kamu yararı oluşturmak hedefiyle ortaya çıkmıştır. Salda Gölü'nde Millet Bahçesi

düzenlemesi yapmak kamu yararı oluşturmadığı gibi “antropojenik (insan faaliyetleri sonucunda meydana gelen) baskıyı” arttıracığından göl üzerinde ve çevresinde olumsuz etkilere yol açacaktır. Bu günkü haliyle de yeterli denetim olmadığı için yaz tatillerinde artan ziyaretçilerin çevreye karşı duyarsız tutumları nedeniyle göl ve çevresi kirlenmektedir. Festival düzenlemelerine olanak tanıyacak, insan eliyle yapılacak peyzaj düzenlemeleri ve yapılaşmaya yönelik millet bahçesi projesi ile anlık insan yoğunluğu artacak, böylece göl ve çevresinde daha fazla kirlenme gerçekleşecek, çevresi ve ekosistem olumsuz etkilenecektir.

Değerli basınımız aracılığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı TOKİ Başkanlığı'na bir çağrı yapıyoruz;

Salda Gölü'nün, korunarak gelecek kuşaklara aktarılması gerekirken; festivallerin de düzenlenebileceği millet bahçesi projesi önemli bir doğal değerimiz olan Salda Gölü'nü, çevresini ve ekosistemini olumsuz etkileyeceği, bu etkinin geri dönüşü olmadığı, hatta ülkemizin bu eşsiz doğal değerinin süreç içerisinde yok olmasına neden olacağı göz ardı edilmemelidir.

Salda Gölü gibi bir doğal güzelliğin korunması hepimizin sorumluluğundadır. Bu toplumsal sorumluluk anlayışı uyarınca 11 Şubat 2019 tarihinde Tespit, Sorunlar ve Çözüm Önerilerimize ilişkin yapmış olduğumuz çağrı ve basın açıklamamız ilgili idarelerce dikkate alınmamıştır. Çağrımızı tekrar ediyoruz; gölün yok olmasına neden olacak bu tür proje ve uygulamalardan vazgeçilmelidir. Vazgeçilmelidir ki, doğa “doğal” kalsın ve bu güzellikleri gelecek kuşaklara aktarabilsin. Çünkü bu güzellikler bize dedelerimizden miras değil, torunlarımızın emanetidir. Rant uğruna tahrip ederek emanete ihanet edilmemelidir.

Bir çağrı da ihaleye katılacak olan yatırımcılara yapıyoruz, Mimarlar Odası olarak, Salda gölü ekosistemine zarar verecek, çevresel kirliliğe neden olacak rant projesi ihalesinin iptali istemiyle dava açılmış olup, halen askıda olan imar planlarının askıdan inmesinden sonra iptali istemiyle yargıya başvurduğumuzdan, yargı yerince projenin ve imar planlarının iptali halinde mağdur duruma düşülmemesi için ihaleye katılmaması halkımız adına beklentimizdir.

Değerli basınımız aracılığı ile halkımızın bilgisine sunarız.

MİMARLAR ODASI ANTALYA ŞUBESİ

*<http://www.antmimod.org.tr/salda-golu-ranta-kurban-edilemez-29-07-2019>,
Erişim tarihi 16.06.2020

**TMMOB Mimarlar Odası Genel Merkezi Basın Açıklaması,
30 Temmuz 2019***

SALDA GÖLÜ'NÜN KORUNMASI İÇİN ÇAĞRI!

TBMM devre dışı bırakılarak 2011 yılında Kanun Hükmünde Kararnameler yayınlanmasının ardından 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu değiştirilerek koruma politikalarında var olan güvenceler ortadan kaldırılmıştır. Bağlı olarak Özel Çevre Koruma (ÖÇK) Kurumu Başkanlığı kapatılmış, yetkileri Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bünyesinde oluşturulan Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü'ne devredilmiştir.

Ardından Bakanlık tarafından ülke düzeyinde doğal sit alanlarına yönelik çalışma başlatılmış; Doğal Sit Alanı statüsü yapılaşmaya izin vermeyen korunan alanlar; Tabiat Parkı statüsü ile günübirlik kullanıma, ÖÇK statüsü ile turizm amaçlı yatırımlara açılmıştır. Koruma alanlarının bir kısmının sınırları daraltılmış veya sit kararları kaldırılmıştır.

Ülkemizin eşsiz doğal varlıklarından Salda Gölü hakkında; Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 18 Şubat 2019 tarihinde yaptığı "Salda Gölü'nü çevre koruma bölgesi olarak ilan ediyor, kıyısında da 300 bin metrekarelik Millet Bahçesi oluşturuyoruz" şeklindeki talimatı sonrasında, bölgenin yapılaşmaya açılması ve giderek yok edilmesi yönünde adımlar atılmaya başlanmıştır.

Bu amaçla Burdur İli Yeşilova İlçesi'nde bulunan ve daha önce doğal sit alanı ile tabiat parkı koruma statülerine sahip olan Salda Gölü; 14 Mart 2019 tarih ve 824 Sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile Özel Çevre Koruma Bölgesi ilan edilmiştir.

Karar ekinde yer alan "bu kararın yayımı tarihinden önce onaylı planlarına veya mevzuata uygun olarak ruhsatı alınmış ve inşaatı su basman seviyesinde tamamlanmış yapıların inşaatına, ruhsat ve eklerine göre devam edilir" ifadesi ile alanda geçmişte yapılan yapılar meşrulaştırılmış; bölgedeki yapılaşma baskısı artırılmıştır.

30 Mayıs 2019 tarihinde ise; Salda Özel Çevre Koruma Bölgesi, Burdur İli, Yeşilova İlçesi, Salda Gölü ve Çevresine İlişkin Hazırlanan 1/25000 ve 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planları ile 1/1000 Ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından onaylanmıştır.

Antalya – Burdur – Isparta Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planında "Bu alanlar içerisinde bulunan hassas alanlar, orman alanları, tarım alanları, sulak alanlar, kumullar vb. alanları tehdit edici yönde ve yoğunlukta yapılaşma kararı getirilemez" hükmü yer almaktadır. Buna karşın;

Bakanlıkça onaylanan imar planlarında kullanıcı sayısının artırılmasına ve yoğun yapılaşmaya yönelik kararlar alınmış; Rekreasyon alanı ve Özel Proje alanı olarak belirlenen alanlarda; tuvalet, büfe, kafe, oturma alanı, mescit, kamping alanı, bungalov, lokanta, satış birimleri ve benzeri tesisler ile otopark alanlarının yer alabileceği belirtilerek yapılaşmanın önü açılmıştır.

Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ) tarafından imar planlarının kesinleşmesi beklenmeksizin ilan edilen ve 31 Temmuz 2019 tarihinde yapılacak olan Burdur İli Yeşilova İlçesi Salda Gölü Millet Bahçesi Ve Millet Bahçesine Ait Sosyal Donatılar İnşaatları İle Altyapı ve Çevre Düzenlemesi İşi İhalesi ile Salda Gölü çevresinde açık alan düzenlemeleri hariç 28.100 m² yapılaşma planlanmıştır.

Salda Gölü; biyolojik çeşitliliğin yüksek olduğu, çevresindeki sulak alan, dere, kumul, ibreli orman, ağaçlık, dağ bozkırı gibi habitatlarla endemik ve nesli tehlike altındaki türlerin barınma, beslenme ve üreme alanı olup, jeolojik ve kimyasal özellikleri ile Mars gezegeninin yüzey özelliklerini (magnezyum yüklü beyaz kayalar) taşıyan dünyadaki iki bölgeden birisi olma özelliğini taşımaktadır. Uluslararası Doğayı Koruma Birliği (IUCN) tarafından koruma altına alınan kritik türlere ev sahipliği yapan göl; Türkiye'nin en derin gölüdür.

Göl ve çevresinde alınan yapılaşma kararları; antropojenik (insan faaliyetleri sonucunda meydana gelen) baskıyı, kullanıcı yoğunluğunu ve yapılaşmayı artırarak; ekosistemin bozulmasına, çevre kirliliğine, yaratacağı gürültü ve ışık kirliliğiyle göl kıyılarında üreyen kuş nüfusu ve yavruları ile diğer canlılar üzerinde olumsuz sonuçlara neden olacaktır. Doğal, tarihi ve kültürel değerleri geri dönülmez biçimde zarar görecektir.

Türkiye'nin tarafı olduğu uluslararası sözleşmeler ve anayasa gereği Devlet; tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunmasını sağlamak ve bunun için gerekli tedbirleri almakla; deniz, göl ve akarsu kıyılarıyla, sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararını gözetmekle sorumludur.

İnsanlığın ortak mirası olan Salda Gölü ve çevresinin taşıdığı bütün değerlerle birlikte korunması için; İmar Planları, ilgili uzmanlar, bilim insanları ve meslek örgütlerinin görüş ve önerileri doğrultusunda değiştirilmeli, Millet Bahçesi İhalesi iptal edilerek proje ve uygulamalar durdurulmalıdır.

Mimarlar Odası olarak; koruma mevzuatına aykırı biçimde ilan edilen ve Salda Gölü'nü yapılaşmaya açan Salda Gölü Millet Bahçesi Ve Millet Bahçesine Ait Sosyal Donatılar İnşaatları İle Altyapı ve Çevre Düzenlemesi İşi İhalesi'nin iptali amacıyla dava açtığımızı, İmar Planları hakkında da

hukuki süreci takip edeceğimizi ve bu eşsiz doğa güzelliğinin korunması için her türlü hukuki ve demokratik girişimlerde bulunacağımızı önemle vurguluyoruz.

Bu çerçevede çağdaş, bilimsel bir planlamaya dayanmayan politikalar ve yatırım kararları ile; doğal çevrenin sistemli bir şekilde rant alanı haline getirilerek yok edilmesi sürecinde yer almamaları gerektiği düşüncesiyle; meslektaşlarımızı yapılacak olan ihaleye katılmamaya, Salda Gölü ve çevresinin korunması için duyarlı tüm kesimleri ve sorumluları harekete geçmeye çağırıyoruz.

TMMOB MİMARLAR ODASI

*<http://www.bursamimar.org.tr/2019/08/07/salda-golunun-korunmasi-icin-cagri/>,
Erişim tarihi 19.06.2020

**TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Basın Açıklaması,
31 Temmuz 2019***

SALDA GÖLÜ MİLLET BAHÇESİ DEĞİLDİR!

Salda Gölü, Burdur'un Yeşilova ilçesine 4 kilometre uzaklıkta ormanlar ile kaplı tepeler ve küçük alüvyal ovalarla çevrili hafif tuzlu karstik bir göldür. Göller bölgesinde bulunur. Yüzölçümü yaklaşık olarak 44 kilometre olan bu gölün, derinliği 184 metreye kadar varmaktadır. Ülkemizin en derin 2. gölü olarak bilinir. Kış aylarında içinde bulundurduğu pasbaş, patka ve dik kuyruk ördekler sebebiyle uluslararası öneme sahip sulak alanlar içerisinde yer alır. Çevresinde karaçam ormanları bulunur. Göle 1989 yılında Doğal Sit Alanı statüsü verilmiştir.

Ülkemizin en temiz gölü olarak da bilinen Salda Gölü'nün içinde magnezyum ve sodyum elementleri bulunur. Gölde bulunan magnezyum, gölün kumsalının da beyaz olmasını sağlamaktadır. Bu kumsalın Mars'taki yeryüzü ile benzerlik göstermesi nedeniyle benzersizdir.

Güneybatısında ve güneydoğusunda bulunan kumsallar, göl ve çevresinin rekreatif amaçlı yoğun kullanılması nedeniyle baskı altındadır. Gölde suların çekilmeye başlaması nedeniyle içinde 7 tane küçük ada bulunduğu da gözlemlenmiştir. Son 20 yıldır gölün suyu 3-4 metre kadar çekilmiştir. Halen de çekilme devam etmektedir.

Barındırdığı endemik türler ile uluslararası öneme sahip önemli bir doğa rezervi olan ve 2 milyon yıldır özelliklerini olduğu gibi koruyan önemli bir doğal varlığımız olan Salda Gölü'ne "Millet Bahçesi" yapılması bir kez daha gündeme gelmiştir.

İhaleyi durdurun! Salda Gölü'nü Koruyun!

TMMOB Peyzaj Mimarları Odası olarak Salda Gölü'nü yapılaşmaya açılmasına neden olacak, kamu ve toplum yararı olmayan, hatta aykırı olan, gölün zarar görerek ağır tahribata uğratılmasına neden olacak, TOKİ tarafından açılmış olan "Millet Bahçesi Genel Alt Yapı İşleri ve Rekreasyon Alanları ile Millet Bahçesine Ait Sosyal Donatılar Yapım İşleri" ihalesine yürütmenin durdurulması ve iptali davası açmış bulunmaktayız.

Ülkemizdeki bütün doğal ve tarihi alanların sürdürülebilir kılınması ve gelecek kuşaklara aktarılması için kararlılıkla mücadele edeceğimizi bildirirken bir kez daha yineliyoruz.

Salda Gölü turistik bir merkez değildir.

Salda Gölü TOKİ'ye emanet edilecek bir yer değildir.

Salda Gölü bitkilendirme ya da yapılaşma yapılacak bir yer değildir.

Salda Gölü mutlak suretle korunması gereken bir yerdir!

Salda Gölü 1. Derecede Doğal Sit Alanı ve Dünya'da ender özellikler taşıyan yerlerden biridir. Turizmin geliştirilmesi amacı ile bölgede yapılacak olan herhangi bir yapılaşma ya da bitkilendirme çalışması; 2 milyon yıllık doğal tarihe, endemik türlere, sulak alanlara ve geniş habitata zarar verecektir.

Hukuk ihlalleri ve doğa katliamından bir an önce vazgeçilmelidir.

Salda Gölü'nün etrafı yeteri kadar işgal altındayken Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından açılan ihale, gölün yok olması anlamına gelmektedir. Ayder ve Uzungöl örnekleri, TOKİ'nin sicilinin özel çevre alanlarında ne kadar kabarık olduğunu göstergesi iken Salda Gölü için yönetmeliklere, üst ölçekli planlara ve hukuka aykırı olarak açılan ihale, tehlikenin ne kadar büyük boyutta olduğunu bizlere göstermektedir.

TMMOB Peyzaj Mimarları Odası olarak yetkililere bir kez daha sesleniyor ve uyarıyoruz. Salda Gölü'nün "Millet Bahçesi" adı altında yapılaşmaya açılması demek olan bu ihaleden acilen vazgeçilsin. Her yere politik ve ideolojik nedenlerle "Millet Bahçesi" ismi konulmasın... Salda Gölü ilgili Bakanlık, bilim insanları ve meslek odalarımız ile birlikte çalışılarak gerektiği gibi korunsun...

TMMOB Peyzaj Mimarları Odası 13. Dönem Yönetim Kurulu

*http://peyzajmimoda.org.tr/genel/bizden_detay.php?kod=8334&tipi=3&sube=0,
Erişim tarihi 19.06.2020

TMMOB Şehir Plancıları Odası Basın Açıklaması, 6 Ağustos 2019***SERMAYENİN DOĞAL ALANLARA YÖNELİK YOĞUNLAŞAN SALDIRILARINA KARŞI MÜCADELEYE DEVAM EDECEĞİZ!**

Kapitalizm tarih sahnesine ilk çıktığı andan itibaren temel hedefi sermaye birikimi ve kar hırsı olmuş ve bu hedefe ulaşmak için sömürdüğü iki alan olmuştur: Doğa ve Emek.

Kapitalizm tarihsel süreç içerisinde üretim ve tüketim süreçlerini örgütleyip ölçeğini büyütürken bu iki alanda da sömürünün şiddeti ve oranı artmıştır. Ülkemizde neoliberal politikaların en katıksız uygulayıcısı olan AKP döneminde bu iki alanda yaşanan sömürü artık yıkım noktasına varmıştır. Kar hırsıyla gözü dönmüş şekilde sermaye kesimi acımasızca emek sömürsünü derinleştirirken, üretim sürecinde basit bir hammadde ve kaynak alanı olarak gördüğü doğal alanlara saldırısını da hızlandırmıştır.

Bu durum kendini en açık ve net şekilde kamuoyuna yansıyan örnekler üzerinden göstermektedir. Salda Gölü, Kaz Dağları ve Munzur özelinde yaşanan gelişmeler bunun en güncel örnekleridir. Ülkemizin ender güzellikteki bu doğal alanları vahşi bir taarruz altında hızla yok olmaktadır.

Salda Gölü yapılaşmaya açılmaz!

Dünyaca ünlü Salda Gölü kapalı bir göl havzası olması sebebiyle oldukça kırılgan bir ekosistem yapısına sahip, üzerinde Tabiat Parkı statüsü ile beraber doğal sit alanlarının bulunduğu özellikli bir alandır. Türkiye'nin en derin gölü olma özelliğine de sahip olan bu alan barındırdığı özel kumul yapısıyla ülkemizin en özel sulak alanlarından biridir. Tüm bu özelliklerine binaen son yıllarda popüler hale gelen ve ziyaretlerin yoğunlaştığı bu alanın bunca özelliğine ve kırılganlığına rağmen alanda turizmi artırmak adına yapılaşmaya açılmak istenmesi turizm ve inşaat sermayesine kar sağlamaktan öte bir anlam ifade etmemektedir. Bu noktada açık şekilde belirtmek gerekir ki turizmin geliştirilmesi elbette istenen bir durumdur. Ancak ekosistem yapısının ve peyzajın yüksek seviyede kırılgan olduğu Salda Gölü gibi bir alan özelinde turizmi geliştirmeye yönelik yapılacak hamleler hiçbir şekilde yapılaşmaya dönük, insan ve yapı yoğunluğunu artıracak nitelikte olmamalıdır. Birincil öncelik alanın doğal yapısını uzun yıllar korumak ve bu amaç doğrultusunda her türlü kısıtlamaya başvurmak olmalıdır.

Ancak kamuoyuna yansıyan haberler tam tersi yöndedir. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından alanın Özel Çevre Koruma Bölgesi ilan edilerek Salda Gölü'nde mescit, otopark, tuvalet, duş, büfe, kafeterya, vb. düzenlemelerin yapılacağı açıklanmıştır. Gerekçe, bu haliyle korunamıyor olmasıdır.

AKP yıllar içerisinde yaptığı uygulamalarla koruma statülerinin içeriğini boşaltmış ve onları yapılaşmanın önünü açacak sinsi birer silah haline getirmiştir. Özel Çevre Koruma Bölgeleri bunların en başında gelmektedir. Geçmişte Özel Çevre Koruma Bölgeleri, kısmi özerkliği bulunan ve Başbakanlığa bağlı olarak faaliyet gösteren Özel Çevre Koruma Bölge Başkanlığı tarafından yönetilen alanlar iken, günümüzde bu kurum kapatılmış ve Özel Çevre Koruma bölgeleri sadece planlarda bir gösterim alanı haline dönüşmüştür.

ÖÇK olarak ilan edilen birçok bölgede bugün gelinen vahim sonuçlar ortadadır. Uzun göl ÖÇK olarak ilan edilmiş ve bugün doğal yapısı baştan aşağıya bozulmuştur. Gölbaşı yine bir başka Özel Çevre Koruma Alanı olup, günümüzde yoğun kullanım ve yapılaşmanın ve doğaya uygun olmayan çevre düzenlemelerinin bulunduğu doğal özelliği bozulmuş bir alandır. Salda Gölü'nü bekleyen acı son ne yazık ki bu örneklerin bir benzeri olacaktır. Doğal ve bakir haliyle ilgili Bakanlıkça korunamayan alanın, yapılaşarak nasıl korunacağı sorusu ise yanıtsızdır.

Kazdağları'nda maden sömürgeciliğine hayır!

AKP iktidarının bir başka coğrafyada bir başka sektöre dahil zengin sınıfı daha da zenginleştirmek için uyguladığı yıkıcı politikaların vahim sonuçlarını Kazdağları'nda yaşıyoruz. Hem arkeolojik, hem mitolojik, hem kültürel, hem de ekolojik önemi yüksek bir bölge olan Kaz Dağları altın madenciliği için belirli çevrelerin kitlesel kıyım uyguladıkları bir alan haline gelmiştir. Yabancı menşeli bir firma ve onun yerli işbirlikçileri, bu ülkenin en güzel coğrafyalarından birisini sırf altın çıkarma uğruna acımasızca talan etmekten, yağmalamaktan, ormanlarını yok etmekten çekinmemişlerdir. Yer üstü kadar yeraltı zenginliklerimizi de satmaktan çekinmeyen Adalet ve Kalkınma Partisi, çıkardığı özel yasalar ve lobilerin etkisiyle madencilik sektörünün ülkemizin her alanını yağmalamasına izin vermiştir.

Kazdağları, bu tutumun kamuoyuna yansıyan tekil bir örneğidir. Bu yıkıcı süreç ülkemizde uzun yıllardır şiddetli ve vahşi bir şekilde devam etmektedir. Isparta, Burdur Antalya bölgelerinin neredeyse tamamı mermer maden ocaklarıyla vahşice yağmalanarak ve delik deşik hale getirilmektedir. Artvin bölgesi yine bakır madenciliğinin usulüne uygun olmayan faaliyetleri neticesinde tüm doğal özellik ve güzelliklerini kaybetmeye mahkum edilmiştir.

Munzur Dağları'nı madene kurban edilemez!

Bugün ülkemizde madencilik sektörü, iktidarın kendine sağladığı güçle coğrafyamız üzerinde hiçbir alana saldırmaktan geri durmamaktadır.

Kazdağları ile birlikte ülkemizin en özel nitelikli milli parklarından birine ev sahipliği yapan Munzur Dağları da bugün madencilik sektörünün tehdidi altındadır. Munzur Dağları'nın barındırdığı ekolojik yapı, doğal peyzaj ve biyoçeşitlilik bu faaliyet sonunda geri dönülemez şekilde zarar görecektir.

Tüm ülkemizde pervasızca sürdürülen bu saldırılar göstermektedir ki AKP iktidarı bu ülkenin dağının, taşının, gölünün, ağacının, hayvanının ve insanının yanında değil, tartışmasız sermayenin yanındadır. Ve kriz ortamının da etkisiyle gözü dönmüş sermaye kesimine kar elde edebilmesi için yer altı ve yer üstü tüm değerlerimizi çekinmemektedir. Bu sürece dur diyebilmenin tek yolu mücadele eksenini genişletebilmektir. Çünkü emeğimizi sömürenler aynı zamanda doğamızı sömürenlerdir. Bu çerçevede yaşadığımız süreç faili belirsiz bir seri cinayetler silsilesi değildir.

Ülkemize karşı bu katliamları gerçekleştirenler bellidir. Bu katliamı gerçekleştirenler, rant uğruna hiçbir değer ve güzelliği yağmalamaktan çekinmeyen sermaye kesimi ve bu kesimin payandalığını yapan AKP hükümetidir. Bu katliamlara karşı ülkemizin canlı cansız tüm değerlerini savunmak, yegane kurtuluş yolumuz, geleceğimize, ülkemize ve dünyamıza karşı sorumluluğumuzdur. Dünya ile beraber ülkemizin ekolojik bir yıkıma doğru hızla yol aldığı günümüzde tek çözüm, emek, kent ve ekoloji eksenli mücadele alanlarını birleştirebilmektir.

Bu amaç uğruna, TMMOB Şehir Plancıları Odası, Kaz Dağları'ndan Munzur'a, Salda Gölü'nden Hasankeyf'e, Eskişehir'den Sinop'a, Şirince'den Amanos'a ülkenin tüm doğal ve kültürel varlıklarını koruma adına mücadelesini yılmadan, durmaksızın ve kararlılıkla sürdürecektir. Kamuoyuna saygıyla duyurulur.

TMMOB Şehir Plancıları Odası

*<http://www.tmmob.org.tr/icerik/spo-sermayenin-dogal-alanlara-yonelik-yogunlasan-saldirilarina-karsi-mucadeleye-devam>, Erişim tarihi 19.06.2020

**TMMOB Mimarlar Odası Ve Peyzaj Mimarları Odası Antalya Şubeleri
Ortak Basın Açıklaması, 8 Ekim 2019***

**BURDUR, YEŞİLOVA, SALDA GÖLÜ KORUMA AMAÇLI İMAR
PLANI, SALDA GÖLÜ'NÜN ÖLÜM FERMANIDIR.**

Beyaz kumları, turkuaz rengi ile Türkiye'nin Maldivleri olarak adlandırılan, eşsiz doğa güzelliğine ve benzeri bulunmaz bir habitata sahip Burdur ili, Yeşilova ilçesi sınırları içerisinde bulunan SALDA GÖLÜ, habitatu, ekosistemi ve eşsiz güzellikleri nedeni ile 2011 yılında "Salda Gölü Tabiat Parkı" olarak ilan edilmiştir. 184 m. derinliği ile Türkiye'nin en derin gölü olan Salda Gölü, son yıllarda bu özellikleri ile büyük ilgi odağı olmuş ve ziyaretçi akınına uğramıştır.

Salda Gölü 1. Derece Doğal sit alanı iken, son yıllardaki popüleritesi nedeniyle, 30.05.2019 tarih onaylı 1/25.000 ölçekli ve 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar planları ile aynı tarihte onaylı 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı kararı ile daha çok turist çekerek daha fazla gelir elde edilmesi amaçlanarak, alan yapılaşmaya açılmış ve "Millet Bahçesi ve Millet Bahçesine ait Sosyal Donatıları İle Alt Yapı ve Çevre Düzenlemesi"ne yönelik TOKİ tarafından 31.07.2019 tarihli İhaleye çıkmıştır.

Mimarlar Odası Antalya Şubesi ve Peyzaj Mimarları Odası Antalya Şubesi tarafından;

1- Üst ölçekli plan kararlarına aykırı olan alt ölçekli koruma amaçlı nazım ve uygulama imar planları daha askıdan inmeden ve planlar kesinleşmeden, alana yapılacak yapılara ilişkin kentsel tasarım ve mimari uygulama projeleri hazırlanmadan, ucu açık yapılaşma ihalesi ile alanın yapılaşmaya açılmasının hukuka aykırı olması nedeniyle,

2- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Salda Gölü Doğal Sit Alanı ile ilgili bilgi verdiği web sayfasında;

- Salda Gölü'nün Burdur Gölleri Havzası sınırları içinde yer alan ve ekosistem bütünlüğünün en iyi temsil edildiği göllerden birisi olduğu,
- alanın flora ve fauna açısından oldukça zengin bir biyolojik çeşitliliğe sahip olduğu,
- alanda tespit edilen 20 bitki türünden sadece 5'inin Türkiye florasına göre endemik olduğu bunların 5 adedinin neslinin tehlikede olduğu,

- değişik zamanlarda alanda yapılan çalışmalar sonucunda; 8 iç su balığı, 5 iki yaşamlı, 27 sürüngen, 69 kuş, 5 memeli olmak üzere toplam 114 omurgalı türü tespit edildiği,
- Alanda 69 kuş türü gözleendiği, bu türlerden; 54'ünün yerli ve/veya yaz göçmeni, 15'inin ise kış göçmeni olduğu, belirtilmektedir.

Aynı internet sayfasında , “Son zamanlarda alanın maruz kaldığı yoğun ziyaretçi akımının antropojenik (insan faaliyetleri sonucunda meydana gelen) baskıyı arttırdığı, bu kapsamda, alandaki bu baskıyı en aza indirmek için gerek planlama gerekse alan kullanımına yönelik kontrollü bir kullanım sağlanması amacıyla 12.09.2018 tarihinde Genel Müdürlük liderliğinde alanda; sorunlar ve “Alan Yönetim Modeli ve Çözüm Önerileri”nin ortaya konduğu bir dizi ziyaret ve toplantılar gerçekleştirildiği belirtilmiş, ancak tüm bu belirlemelerin aksine, yapılaşma ve ziyaretçi sayısını arttırılmasına yönelik turizm amaçlı rant plan yapılmıştır.

Doğal alanlar üzerinde sosyal ve ekonomik nedenlerle antropojenik (insan faaliyetleri sonucunda meydana gelen) etkilerin oluşturduğu fiziksel değişimler öncelikle alanın doğal yapısı üzerinde bozulmalara neden olmaktadır. Günümüzde çeşitli nedenlerle oluşan çevre kirlenmesi ile birlikte düzensiz yapılaşma, alan kullanımındaki değişimler ve yanlış alan kullanımları sahip olduğumuz doğayı ve biyolojik zenginlikleri hızla tahrip etmektedir.

Dünyada ender bulunan ve Mars gezegeninin yüzey özelliklerini taşıyan iki yerden biri olan Salda Gölü Tabiat Parkı'nın festival yapılabilecek, 7 gün - 24 saat kullanılabilir nitelikte Millet Bahçesi yapılması, yıllık ziyaretçi sayısını 500 000 kişiye çıkaracak, ziyaretçi sayısını arttırmaya yönelik bir projedir. Proje, Bakanlığın kendi web sayfasında olumsuzluk olarak kabul ettiği “antropojenik baskı” (insan faaliyetleri sonucunda meydana gelen baskı) arttırmasının kaçınılmaz olması nedeniyle,

3- Alan, Bakanlıkça Özel Çevre Koruma Alanı ilan edilmiştir. Özel Çevre Koruma Alanı ilanına ilişkin gerekçeleri Genel Özellikler başlığı altında; “Salda Gölü doğallık, görsellik ve biyolojik çeşitlilik özellikleriyle eşsiz ve etkileyici görünümüne sahip bir alan olduğu, suyun berrak ve turkuaz renkli oluşu, alanı manzara açısından da eşsiz kıldığı belirtilmektedir” denmektedir.

Yine, “Neden Çevre Koruma Bölgesi” başlığı altında; “Salda Gölü, sosyo-kültürel yaşam bütünlüğünü koruyabilmiş, peyzaj özellikleri, endemik ve nesli tehlike altındaki türlerin barınma, beslenme ve üreme gibi hayati gereksinimlerini karşılayabileceği uygun yaşama şartlarına sahiptir. Alan sulak alan olması nedeniyle de biyolojik çeşitliliğin yüksek olduğu bir alandır.

Bu kapsamda, bölgede 61 familyaya ait 301 sucul ve karasal bitki türü ile bu türler içinde tehlike sınıfı ve endemizm açısından 20 tür bulunmaktadır. Jeolojik ve kimyasal özellikleri, barındırmış olduğu endemik türler ile Önemli Doğa Alanı ve Önemli Kuş Alanı kriterlerini sağlayan Uluslararası Doğayı Koruma Birliği (IUCN) tarafından koruma altına alınan kritik türlere ev sahipliği yapan Uluslararası ve Ulusal düzeyde öneme sahip bir alandır. Bölgede yapılan çalışmalar dünyada Mars gezegeninin yüzey özelliklerini (magnezyum yüklü beyaz kayalar) taşıyan dünyadaki iki bölgeden birinin Salda Gölü olduğunu göstermektedir.Salda Gölü ve çevresinde sulak alan, dere, kumul, ibreli orman, ağaçlık, dağ bozkır, kayalık, tarım gibi habitatlar mevcuttur. Salda Gölü'nün çevresindeki ibreli orman habitatları doğu bölümü hariç gölün tüm çevresinde olup kızılçam, karaçam ve boylu ardıçlar saf ve karışık ormanlar ile yer yer seyrek ormanlardan oluşmaktadır. Göl, Türkiye'nin en derin gölüdür. Aynı zamanda bazı su kuşu türlerinin belirli zamanlarda önemli miktardaki popülasyonlarını barındırmaktadır. Salda Gölünün oldukça temiz, oligotrofik özellikte, az tuzlu ve yüksek alkalinite özellik göstermesi, gölün biyolojik çeşitliliği ve üretkenliği konusunda belirleyici etken olup, ekosistem dengesi hala bozulmamış bir göldür. Jeolojik açıdan kapalı bir havza özelliğinde olması, gölün ekolojik özelliklerini önemli derecede belirlemiştir. Bu özellik gölün tür çeşitliliğini ve kullanım olanaklarını sınırlandırmakla birlikte; gölü istilacı ve yabancı türlerden koruyan bir kalkan özelliği de göstermektedir. ...Kara ve gölalanı birlikte değerlendirildiğinde; sahip olduğu doğal, tarihi ve kültürel değerleri açısından çok önemli bir alandır." denilmektedir.

Millet Bahçeleri; Salda Gölü gibi zaten doğa harikası olan alanlarda değil, rant uğruna betonlaşan ve nefes alınmaz olan yoğun şehir merkezlerinde, nefes alınacak alanlar yaratmak amacıyla kamu yararı amaçlı düzenlemeler olarak gündeme gelmiştir. Salda Gölü'nde Millet Bahçesi ve turizm amaçlı yapılaşmalar, alanı güzelleştirip koruyamayacağı gibi aksine antropojenik (insan faaliyetleri sonucunda meydana gelen) baskıyı arttıracığından göl üzerinde ve çevresinde olumsuz etkilere yol açacaktır. Bu nedenle Millet Bahçesi ve turizm amaçlı yapılaşma kararları ve Millet Bahçesi yapımı amaçlı ihale kararı KAMU YARARINA da aykırı olması nedeniyle,

4- Salda Gölü, Göller Bölgesi içinde ormanla kaplı tepeler, kayalık araziler ve küçük alüvyonal ovalarla çevrili hafif tuzlu tektonik bir göldür. Yüzölçümü yaklaşık 44 km²'dir. 184 metreye varan derinliği ile Türkiye'nin en derin gölüdür. Yer yer seyrelmiş karaçam ve meşe ormanlarının kapladığı kireçtaşı ve serpantin yamaçlarla çevrilidir. Kıyısında küçük alüvyal ovalar yer alır. Alan kısmen tuzlu göl ve etrafındaki dar kıyı şeridinden oluşur. Göl çevresinde plajlar bulunmaktadır. Gölün güney kıyılarında küçük, tuzlu sulak alanlar bulunur.

Göl suyunun terkinde magnezyum, soda ve kil bulunması bazı cilt hastalıklarının tedavisinde yararlı sonuçlara sebep olmaktadır. Gölün arka kısmında kalan orman örtüsü keklik, tavşan, tilki ve yaban domuz Salda Gölü, Önemli Doğa alanlarından (ÖDA) olup, aynı zamanda (ÖTA) Önemli Tatlısu Alanıdır. Salda Gölü ve çevresi, bu özellikleri ile Uluslararası Sözleşmeler kapsamında korunması gerekli özele alanlardan birisidir. Yapılaşma kararları, alanın zarar görmesine ve yok olmasına neden olacağından, taraf olduğumuz Bern Sözleşmesi, Biyolojik Çeşitlilik sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin ilgili hükümlerine aykırı olduğu gerekçesi ile,

Salda Gölü'nün "Millet Bahçesi ve Millet Bahçesine Ait Sosyal Donatıları İle Alt Yapı Ve Çevre Düzenlemesi" ne yönelik 31.07.2019 tarihli İhale kararının iptaline, öncelikle ve ivedilikle yürütmesinin durdurulması istemiyle dava açılmıştır.

Ayrıca;

Yine, Burdur-Salda Gölü'ne yönelik Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca 30.05.2019 tarihinde onanan, 1/25 000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı, 1/5 000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı ile 1/1000 Ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı ile dayanağı 08.03.2019 onaylı Antalya-Burdur-Isparta Çevre Düzeni Planı Değişikliği kararının Salda Gölü ve Çevresi kısmına yönelik olarak;

1- Planlanan alan 140.496 m²'dir. E=0.20 emsal ile alana, açık alan düzenlemeleri hariç 28100 m² kapalı alan yapılabilecektir ki Özel Çevre Koruma Alanı ilan edilen bu alan için çok yoğun bir yapılaşmadır. Plan kararları ile ilgili mevzuatlara aykırı çok fazla yapılaşma kararları getirilmiş olması nedeniyle,

2- Doğal alanlar üzerinde sosyal ve ekonomik nedenlerle antropojenik (insan faaliyetleri sonucunda meydana gelen) etkilerin oluşturduğu fiziksel değişimler öncelikle alanın doğal yapısı üzerinde bozulmalara neden olmaktadır. Günümüzde çeşitli nedenlerle oluşan çevre kirlenmesi ile birlikte düzensiz yapılaşma, alan kullanımındaki değişimler ve yanlış alan kullanımları sahip olduğumuz doğayı ve biyolojik zenginlikleri hızla tahrip etmektedir. Dünyada ender bulunan ve Mars gezegeninin yüzey özelliklerini taşıyan iki yerden biri olan Salda Gölü Tabiat Parkı'nın festival yapılabilecek, 7 gün - 24 saat kullanılabilir nitelikte Millet Bahçesi yapılması, yıllık 500 000 ziyaretçi sayısını artırmaya yönelik bir projedir. Bu durumun Bakanlığın kendi web sayfasında olumsuzluk olarak kabul ettiği "antropojenik baskıyı" (insan faaliyetleri sonucunda meydana gelen baskıyı) arttırması kaçınılmazdır. Buna örnek olarak atık su ve çöp kirlenmesi, doğal peyzajının bozulması, gürültü ve ışık kirliliği, araç tekerlekleri ve insanların yürümleri ile toprak sıkışması ve bitki örtüsünün yok olması gösterilebilir.

Günümüzde mevcut kullanımlardan ve uygulamalardan yola çıkarsak, iyi niyetle de olsa ziyaretçi sayısının artırılmasına yönelik hayata geçirilecek olan proje, binlerce yıl içerisinde doğal olarak gelişmiş olan Salda Gölü ekosisteminin bozulmasına neden olacak, ayrıca gürültü ve ışık kirliliği sebebiyle, göl kıyılarında üreyen kuş popülasyonları ve kuş yavruları ile diğer canlılar üzerinde olumsuz sonuçlara neden olacaktır.

Planlar ile gerçekleştirilmesi düşünülen amaç, doğal güzelliğin yok olması anlamına gelmektedir. Açıklanan nedenlerle plan kararların da kamu yararı bulunmaması nedeniyle,

3- Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED), bir yatırım veya projenin önemli etkilerinin belirlendiği, karar verme aşaması ile birlikte gelişen bir süreçtir. ÇED'in temel görevi karar vericilere yatırım ya da projenin çevresel etkilerini göstermek suretiyle doğru karar vermelerini sağlamaktır. Bu nedenle, planlamadan önce ÇED kararı alınmalı, ÇED olumlu kararı verilmesi halinde planlar yapılmalı ve planlar kesinleştikten sonra alan ihaleye çıkarılmalıdır.

4734 sayılı kanunun Kamu İhale Kanunu 5. Maddenin 6. Fıkrası da;

“İlgili mevzuatı gereğince Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) raporu gerekli olan işlerde ihaleye çıkılabilmesi için ÇED olumlu belgesinin alınmış olması zorunludur.” hükmü ile, ihale öncesi ÇED kararının alınmasının zorunlu olduğunu belirtmektedir. Oysa; önce plan kararları alınmış, planlar henüz kesinleşmeden, askı aşamasında ihale kararı alınmış ve ihale yapılmış, ihaleden sonra da “ÇED gerekli değildir” kararı alınmıştır.

İmar planları askıdan inmeden, daha planlar kesinleşmeden, alana yapılacak yapılara ilişkin kentsel tasarım ve mimari uygulama projeleri hazırlanmadan, ucu açık yapılaşma ihalesi ile alanın yapılaşmaya açılmasının planlama esaslarına aykırı olması,

Üst Ölçekli planda zarar verici ve tehdit edici yapılaşmalar yasaklanmasına rağmen, Özel Çevre Koruma Bölgesi ilan edilmiş 295 kilometre kare alanın, 140.496 m². si Özel Proje Alanı olarak belirlenmiş ve bu alan içinde E=0.20 emsal getirilmiştir. Hukuka aykırı olarak max. 0,05 emsal olması gerekirken 0,20 emsalle 28.100 m² kapalı alan düzenlemesi planlanmıştır. Bunun dışında rekreasyon alan vs. düzenlemeleri de göz önüne alındığında, habitat olarak bu kadar değerli bir alan için üst ölçekli planlara aykırı çok yoğun bir yapılaşma kararı getirilmiş olması nedeniyle,

4- Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği hükümlerine, Taraf olduğumuz Uluslararası Bern Sözleşmesi, Biyolojik eşitlik Sözleşmesi, Avrupa'nın Yaban Hayatı ve Doğal Yaşama Ortamlarının Korunması Sözleşmesi, BM İklim

Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi, Avrupa Konseyi Avrupa Peyzaj Sözleşmesi, Dünya Kültür ve Tabiat Mirasının Korunması Hakkında Sözleşme, Özellikle Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alanlar Hakkında Sözleşmesi, Avrupa insan hakları sözleşmesi, Ramsar Sözleşmesi, hükümlerine aykırı olması nedeniyle,

Burdur ili, Yeşilova ilçesi sınırları içerisinde bulunan Burdur-Salda Gölü'ne yönelik Çevre Ve Şehircilik Bakanlığınca 30.05.2019 tarihinde onanan, 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı, 1/5.000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı ile 1/1000 Ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı ile dayanağı 08.03.2019 onaylı Antalya–Burdur–Isparta Çevre Düzeni Planı Değişikliği kararının Salda Gölü ve Çevresi kısmına yönelik kısmının iptaline, öncelikle ve ivedilikle yürütmesinin durdurulması istemiyle dava açılmıştır.

Değerli basınımız aracılığıyla halkımızın bilgisine sunulur. 08.10.2019

MİMARLAR ODASI ANTALYA ŞUBESİ
PEYZAJ MİMARLARI ODASI ANTALYA ŞUBESİ

*<http://www.antmimod.org.tr/burdur-yesilova-salda-golu-koruma-amacli-imar-plani-salda-golunun-olum-fermanidir>, Erişim tarihi 19.06.2020

**TMMOB Mimarlar Odası Antalya Şubesi Basın Açıklaması,
16 Mart 2020***

**SİT ALANLARINDA, KAMU YARARINA AYKIRI OLARAK
YAPILAN HER TÜRLÜ PLAN VE UYGULAMANIN
KARŞISINDAYIZ**

Mimarlar Odası Antalya Şubesi olarak SİT alanlarında, kamu yararına aykırı olarak yapılan her türlü plan ve uygulamanın karşısındayız ve takipçisiziz.

19.07.2012 tarih ve 28358 sayılı Resmi Gazete de yayınlanarak yürürlüğe giren “Korunan Alanların tespit Tescil ve Onayına İlişkin Usul Ve Esaslara dair Yönetmelik”te değişiklik yapılmıştır.

Yönetmelikte yapılan değişikliklerle korunması gerekli tabiat varlıkları ve bunlara ait koruma alanları ile doğal sit alanlarında gerçekleştirilecek iş ve işlemler için yetki Bakanlıktan alınarak Merkez Komisyonu tarafından belirlenecek Bölge Komisyonlarına devredilmiştir. Bu alanlarda tek karar mercii olacak olan bu komisyonun niteliği ve niceliği şüphe uyandırmaktadır.

Değişiklik öncesi Doğal Koruma Alanlarında sadece örtü altı tarım ve kültür balıkçılığı dışında, tarım, balıkçılık ve alanla uyumlu çadırli kamp alanı, bungalov ve günübirlik faaliyetler yapılabiliyordu. Yapılan değişiklik bu faaliyetlere; tıbbi ve aromatik bitki uygulamaları, hayvancılık, balıkçı barınağı, iskele, doğal kaynak suyu kullanımına yönelik uygulamalar, içme suyu amaçlı baraj ve göletler, doğal göl ve denizler hariç kültür balıkçılığı faaliyetleri, zorunlu teknik altyapı eklenmesi suretiyle, alanlardaki yapılaşma arttırılmıştır. Özellikle hayvancılık, balıkçı barınağı, iskele gibi uygulamalar, doğal koruma alanlarının yok olmasına sebep olabilecek uygulamalardır.

Kesin korunacak hassas olanlar olan SİT alanlarında korumaya katkı sağlayacak, uyumlu ve düşük yoğunluklu turizm ve yerleşim alanları yapılabilmesi maddesi değiştirilerek SİT alanlarında ENTEGRE TESİS niteliğinde turizm yapılarının yapılabilmesinin önü açılmış, doğal, tarihi, kentsel ve arkeolojik koruma alanları tehdit altında bırakılmıştır.

İlgili yönetmelikte “Sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alanlarında bulunan madenlerin milli menfaatlere uygun olarak aranması, hangi şartlarda ve ölçülerde işletileceği, kapatılması ve alanın rehabilitasyonu ilke kararları doğrultusunda alınacak olan Bölge Komisyonlarının kararları doğrultusunda yapılır.” ifadesiyle yapılan değişiklik bu alanlarda madencilik faaliyetine izin çıkmıştır. KEŞİN KORUNMASI GEREKLİ alanlarda Salda Gölü örneğinde olduğu üzere

madencilik yapılabileceği anlaşılmaktadır ki, bu da doğal koruma alanlarının sonu demektir.

Jeolojik devirlere ait olup, ender bulunmaları nedeniyle olağanüstü özelliklere sahip yer üstünde, yeraltında veya su altında bulunan korunması gerekli alanların yanlış planlama ve insan baskısı ile yok edilmesine, inşaat yoğunluğu ne olursa olsun yapılaşmasına karşıyız. Ülke olarak küresel salgın ile mücadele ettiğimiz bu kritik ve zor süreçte, en büyük hassasiyetlerimizden biri olan, atalarımızdan miras değil, torunlarımızdan emanet aldığımız bu alanlarla ilgili alelacele alınan bu kararın, kamu yararına aykırı olduğunu bildiririz.

Değerli Basınımız aracılığı ile halkımızın bilgisine sunarız.

Saygılarımızla.

MİMARLAR ODASI ANTALYA ŞUBESİ
18. DÖNEM YÖNETİM KURULU

*<http://www.antmimod.org.tr/sit-alanlarinda-kamu-yararına--aykiri-olarak-yapılan-her-turlu-plan-ve-uygulamanin-karsisindayiz->, Erişim tarihi 06.06.2020

TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Basın Açıklaması, 14 Nisan 2020***SALDA'MA DOKUNMA! ÇALIŞMALAR HEMEN DURDURULSUN!**

İktidar krizi yine kendi lehine fırsata çevirerek mutlak suretle korunması gereken Salda Gölü'ne iş makinaları sokmuştur. Tüm dünya COVID-19 pandemisi ile mücadele ederken, vatandaşlara geçimlerini sağlayabilecek bütçe ayrılamazken; doğa talanına, sit alanlarına tesis yapmaya nasıl oluyorsa bütçe her zaman bulunabiliyor.

Oda olarak 13 Nisan 2020 tarihinde yaptığımız basın açıklamasıyla Korunan Alanlara yönelik yapılan yönetmelik değişikliğini kesin bir dille reddetmiştik. Yapılan yönetmelik değişikliğinin sonucu ortadadır. 1989 yılında Doğal Sit Alanı statüsü elde eden Salda Gölü, Millet Bahçesi yapılmak üzere iş makinalarınca yerle bir edilmektedir.

Salda Gölü, Burdur'un Yeşilova ilçesine 4 kilometre uzaklıkta ormanlar ile kaplı tepeler ve küçük alüvyal ovalarla çevrili hafif tuzlu karstik bir göldür. Göller bölgesinde bulunur. Yüzölçümü yaklaşık olarak 44 kilometrekare olan bu gölün, derinliği 184 metreye kadar varmaktadır. Ülkemizin en derin 2. gölü olarak bilinir. Kış aylarında içinde bulundurduğu pasbaş, patka ve dik kuyruk ördekler sebebiyle uluslararası öneme sahip sulak alanlar içerisinde yer alır. Çevresinde karaçam ormanları bulunur. Ülkemizin en temiz gölü olarak da bilinen Salda Gölü'nün içinde magnezyum ve sodyum elementleri bulunur. Gölde bulunan magnezyum, gölün kumsalının da beyaz olmasını sağlamaktadır. Bu kumsalın Mars'taki yeryüzü ile benzerlik göstermesi nedeniyle benzersizdir.

Güneybatısında ve güneydoğusunda bulunan kumsallar, göl ve çevresinin rekreatif amaçlı yoğun kullanılması nedeniyle baskı altındadır. Gölde suların çekilmeye başlaması nedeniyle içinde 7 tane küçük ada bulunduğu da gözlemlenmiştir. Son 20 yıldır gölün suyu 3-4 metre kadar çekilmiştir. Halen de çekilme devam etmektedir.

Barındırdığı endemik türler ile uluslararası öneme sahip önemli bir doğa rezervi olan ve 2 milyon yıldır özelliklerini olduğu gibi koruyan önemli bir doğal varlığımız olan Salda Gölü'ne "Millet Bahçesi" yapılması kesinlikle kabul edilemez.

TMMOB Peyzaj Mimarları Odası olarak Salda Gölü'nü yapılaşmaya açılmasına neden olacak, kamu ve toplum yararı olmayan, hatta aykırı olan, gölün zarar görerek ağır tahribata uğratılmasına neden olacak, TOKİ tarafından açılmış olan "Millet Bahçesi Genel Alt Yapı İşleri ve Rekreasyon Alanları ile Millet Bahçesine Ait Sosyal Donatılar Yapım İşleri" ihalesine yürütmenin durdurulması ve iptali davası açmıştık.

Salda Gölü'nün etrafı yeteri kadar işgal altındayken Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından için yönetmeliklere, üst ölçekli planlara ve hukuka aykırı olarak açılan ve uygulamasına başlanan ihale usulsüzdür ve gölün yok olması anlamına gelmektedir.

TMMOB Peyzaj Mimarları Odası olarak ülkemizdeki bütün doğal ve tarihi alanların sürdürülebilir kılınması ve gelecek kuşaklara aktarılması için kararlılıkla mücadele edeceğimizi bildirirken bir kez daha yineliyoruz;

- Salda Gölü turistik bir merkez değildir.
- Salda Gölü TOKİ'ye emanet edilecek bir yer değildir.
- Salda Gölü bitkilendirme ya da yapılaşma yapılacak bir yer değildir.
- Salda Gölü mutlak suretle korunması gereken bir yerdir!

Salda Gölü 1. Derecede Doğal Sit Alanı ve Dünya'da ender özellikler taşıyan yerlerden biridir. Turizmin geliştirilmesi amacı ile bölgede yapılacak olan herhangi bir yapılaşma ya da bitkilendirme çalışması; 2 milyon yıllık doğal tarihe, endemik türlere, sulak alanlara ve geniş habitata zarar verecektir.

Hukuk ihlalleri ve doğa katliamından bir an önce vazgeçilmelidir.

TMMOB Peyzaj Mimarları Odası 13. Dönem Yönetim Kurulu

*http://peyzajmimoda.org.tr/genel/bizden_detay.php?kod=8644&tipi=3&sube=0,
Erişim tarihi 19.06.2020

**TMMOB Mimarlar Odası Antalya Şubesi Basın Açıklaması,
15 Nisan 2020***

SALDA'MIN MEZARINI KAZMA! ÇALIŞMALARI DURDUR!

İnsanlık olarak küresel salgına karşı mücadele ettiğimiz bu günlerde, doğanın ve tabiat varlıklarının önemi bir kez daha ortaya çıkmış; ortak akıldan, bilimden ve vicdandan yoksun uygulamalar, doğal koruma alanları üzerindeki en büyük tehdit olmuştur.

Ülkemizin en önemli tabiat varlıklarından biri olan ve 1989 yılından itibaren Doğal Sit, 2011 yılında da Tabiat Parkı statüsü kazanan Salda Gölü; kamuoyunun tüm itirazına rağmen, TOKİ tarafından Millet Bahçesi olarak inşaat ihalesi yapıldıktan sonra! Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca imara açılmıştır. İhale sürecine ve imar planlarına, Mimarlar Odası Antalya Şubesi olarak açtığımız davalar sürerken, Türk Halkı can derindeyken yangından mal kaçırırçasına, alanda inşaat çalışmaları başlamıştır.

Salda Gölü, coğrafik olarak Akdeniz Bölgesi'nde Burdur ili, Yeşilova İlçesi sınırları içerisinde Burdur-Denizli karayolu üzerinde yer almaktadır. Yüzölçümü yaklaşık 44 km²'dir. 184 metreye varan derinliği ile Türkiye'nin en derin gölüdür. Salda Gölü, doğallık, görsellik ve biyolojik çeşitlilik özellikleriyle eşsiz ve etkileyici görünüme sahip bir alandır. Bu kapsamda, bölgede 61 familyaya ait 301 sucul ve karasal bitki türü ile bu türler içinde tehlike altında 20 endemik tür bulunmaktadır. Gölde dört balık (sazan, ot balığı, Salda yosunbalığı, çamur balığı), damalı su yılanı, ova kurbağası yaşar. Salda yosunbalığı Salda Gölü'ne endemiktir. Salda Gölü'nün içinde magnezyum ve sodyum elementleri bulunur. Gölde bulunan magnezyum, gölün kumsalının da beyaz olmasını sağlamaktadır. Dünyada Mars gezegeninin yüzey özelliklerini (magnezyum yüklü beyaz kayalar) taşıyan dünyadaki iki bölgeden birinin Salda Gölü olduğu bilinmektedir.

Türkiye'de iklim değişikliği ve insan kaynaklı nedenlerle göllerimizin %60'ı kurummuştur. Salda Gölü'nde yapılması planlanan 2815 m² büyüklüğündeki tesis, göl ekosisteminin yok olması için en büyük tehlikedir. Mimarlar Odası Antalya Şubesi olarak; 23 Mart 2020 tarihinde yaptığımız basın açıklamasında; Korunan Alanlarda yapılan yönetmelik değişikliğine karşı çıkmış ve Salda Gölü ekosisteminin yönetmelik değişikliği sonucu yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olduğunu belirtmiştik. Ne yazık ki 13 Nisan 2020 günü görülmüştür ki; ziyaretçi girişine kapatılan Salda Gölü özel çevre koruma alanına giren, ihaleyi alan inşaat firmasının iş makineleri, gölün en önemli karakteristik yapılarından biri olan ve üzerine ayak basılmasının dahi zararlı olduğu koruma altındaki beyaz kumulları kazmış ve başka yere

nakletmiştir. Ayak dahi basmanın beyaz kumullara zarar vereceği bu alanda, iş makinaları ile kazı ve tesviye çalışması yapmak; SALDA GÖLÜNÜN MEZARINI KAZMAKTIR. Yaşanılan bu durum, yapılması planlanan Millet Bahçesi inşaatının çevresel etkisi hakkında da fikir vermektedir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığında yapılan, “Yüklenici firmaya makineli araçların inşaat alanına kesinlikle sokulmaması talimatı verilmesine rağmen bu konuda yükümlülükler uygun hareket edilmemiştir. İlgili bakanlıkça, yüklenici firma hakkında kusurlu davranışları nedeniyle gerekli maddi ve diğer ceza hükümleri uygulanmıştır” şeklindeki açıklama ile, göl civarında yasalara aykırı uygulama olduğu kabul edilmiştir. Ancak Bakanlık, olayı şantiye alanı ve otopark düzenlemesinde bir ihmâl gibi gösterip, gerekli ceza verilmiştir şeklinde geçiştirilmektedir.

Yapılan uygulama basit bir alana araç girmesi meselesi değildir. Göl çevresinde bulunan, yaklaşık 5 Dekarlık kumluk alan, iş makinaları ile kazılmış, ve bu kumlar başka alanlara taşınmıştır. Bu kumlar, Salda gölünü eşsiz yapan, güzelliğini sağlayan biyo-mineralizasyon olarak tabir edilen canlı bir oluşumdur ve oluşumu binlerce yıl almaktadır. Bu kumların doğal alanından alınarak başka bir alana taşınması, canlı oluşumunu yok edeceğinden, özelliği olan beyaz rengini de kaybedecektir. Bu nedenle Göl ve çevresi, kendisine Doğal Sit, Tabiat Parkı ve Özel Çevre Koruma Alanı niteliği kazandıran özelliklerini yitirecektir.

Uluslararası Doğayı Koruma Birliği (IUCN) tarafından koruma altına alınan Salda Gölünde son 20 yıldır, göl seviyesinde 3-4 metreyi bulan bir çekilme olmuştur. Çekilme halen devam etmektedir. Göl kenarında 10’a yakın turistik tesis bulunmaktadır. Bu tesislerin bazılarının arıtma tesisi gölde kirliliğe neden olmaktadır. Salda Gölü; hali hazırda günübirlik turizm faaliyetleri sonucu tehdit altında iken; Millet Bahçesi yapmak amacıyla imara açılarak yok edilmeye çalışılması, doğal koruma alanlarını gelecek kuşaklarımıza miras bırakma hususunda ulusumuza yapılan en büyük ihanettir.

Bu kapsamda; Mimarlar Odası Antalya Şubesi olarak, yapılan inşaat çalışmasıyla ilgili; yasaya aykırı eyleme yönelik emir ve onay veren ve denetim görevini gereği gibi yerine getirmeyen kamu görevlileri ile yüklenici firma yetkililerinin tespiti ve haklarında soruşturma başlatılması için, 15 Nisan 2020 tarihinde Cumhuriyet Başsavcılığı’na suç duyurusunda bulunduğumuzu bildiririz. Salda Gölü’nde yapılması planlanan Millet Bahçesi projesi için yürütmeyi durdurma talebi ile Isparta İdare Mahkemesi’ne açmış olduğumuz davaların da takipçisiyiz.

Kamuoyunda “Türkiye’nin Maldivleri” olarak bilinen Salda Gölü başta olmak üzere doğal, tarihi, arkeolojik ve kentsel koruma alanlarının korunması

noktasında örgütsel gücümüzü sonuna kadar kullanacağımızı, bu alanlarda kamu yararına aykırı her türlü uygulamanın karşısında olacağımızı,

Değerli Basınımız aracılığı ile halkımızın bilgisine sunarız.

Saygılarımızla.

MİMARLAR ODASI ANTALYA ŞUBESİ

18. DÖNEM YÖNETİM KURULU

*<http://www.antmimod.org.tr/basin-aciklamasi-saldamin-mezarini-kazma-calismalari-durdur>, Erişim tarihi 19.06.2020

TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Basın Açıklaması, 17 Nisan 2020***SALDA GÖLÜ'NDEKİ TAHRİBATA SUÇ DUYURUSUNDA
BULUNDUK**

Salda Gölü'nde 12-14 Nisan 2020 tarihlerinde yapılan hafriyat çalışmaları ile ilgili tüm halkımız, odalar ve Sivil Toplum Kuruluşları tepki göstermiş ve sosyal medyada gündemde tutulmuştur. Yapılan tüm itiraz ve gösterilen tepkiler sonucunda T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı açıklama yapmak zorunda kalmış, tüm faturayı “haberimiz yoktu” diyerek Müşavir firma ve sorumlu personellere keserek haklarında soruşturma başlatılmış, sorumlu olan personeller görevlerinden uzaklaştırılmıştır. Hatta alana kamera sistemi kurularak sürekli kontrol altında tutulacağı belirtilmiştir.

TMMOB Peyzaj Mimarları Odası olarak yapılan yanlış uygulamanın “pardon” denilerek içinden çıkılacak bir kıyım olmadığını dile getirmek istiyoruz. Konu ile ilgili 14.04.2020 tarihinde “2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 65.maddesine muhalefet” suçundan ilgili kurum ve kişilere suç duyurusunda bulunmuş olduğumuzu bildirmekteyiz.

Dünyada eşine rastlanmayan özelliklerde olan Salda Gölü ile ilgili atılacak tüm adımları titizlikle incelediğimizi ve sürecin takipçisi olacağımızı siz sayın üyelerimiz ve kamuoyuna saygıyla duyururuz.

TMMOB Peyzaj Mimarları Odası**13. Dönem Yönetim Kurulu**

*http://peyzajmimoda.org.tr/genel/bizden_detay.php?kod=8652&tipi=3&sube=0,
Erişim tarihi 19.06.2020

TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Basın Açıklaması, 7 Mayıs 2020* **SALDA GÖLÜ MİLLET BAHÇESİ PROJESİ HAKKINDA AÇIKLAMA**

05.05.2020 tarihinde sosyal medyada gerçekleştirilen bir canlı yayın sırasında 'Salda Gölü Millet Bahçesi' projesinin TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Başkanı ile paylaşıldığı dile getirilmiş, hal böyle iken söz konusu projeye TMMOB Peyzaj Mimarları Odası tarafından onay verildiği şeklinde bir algı ortaya çıkmıştır.

Öncelikle belirtmek gerekir ki, Salda Gölü Millet Bahçesi projesi yasal prosedür gereği Odamız denetimine sunulmamıştır ve dolayısıyla Odamız denetimine sunulmayan bir projeye 'onay' ya da 'uygun görüş' verilebilmesi de mümkün değildir.

Salda Gölü'ne "Millet Bahçesi" yapılacağı ile ilgili basında çıkan ilk haberlerden bu yana TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Yönetim Kurulu olarak, görevlerimizin bizlere yüklemiş olduğu sorumluluk bilinciyle hareket etmiş, ilgili mercilere yazılar yazarak hukuki mücadelemizi de yargı organları nezdinde sürdürme kararlılığında olmuşuzdur. Bu kararlılığımız; mesleğimize, meslektaşlarımıza ve haklarımıza olan sorumluluğumuz kadar bilime, topluma ve doğaya olan sorumluluklarımız doğrultusunda da bundan sonra aynı şekilde devam edecektir.

Kamuoyunun ve Odamız üyelerinin bilgilerine saygılarımızla sunarız.

TMMOB Peyzaj Mimarları Odası

*http://peyzajmimoda.org.tr/genel/bizden_detay.php?kod=8688&tipi=3&sube=0,
Erişim tarihi 19.06.2020

TBMM 7 / 9436 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ VE YANITI

**T.C. ÇEVRE VE
ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI**
**BURDUR MİLLETVEKİLİ
SAYIN MEHMET GÖKER'İN
TBMM 7/9436 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
DAİR SORU VE CEVAPLARI**
SORULAR:

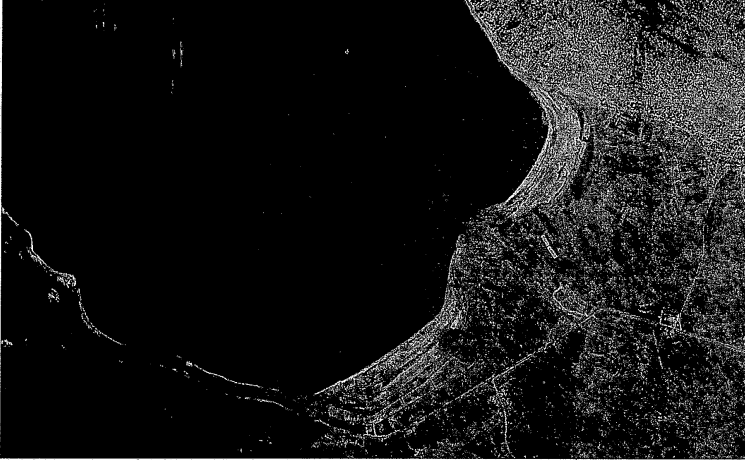
Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgi edinme ve denetim yolları Anayasanın 98. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre Türkiye Büyük Millet Meclisi; Meclis araştırması, genel görüşme, Meclis soruşturması ve yazılı soru yollarıyla bilgi edinme ve denetleme yetkisini kullanır. Yazılı soru, yazılı olarak en geç on beş gün içinde cevaplanmak üzere milletvekillerinin, Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlara yazılı olarak soru sormalarından ibarettir. Ancak, yeni sistemde Cumhurbaşkanına soru sorulması kanunen imkânsız olduğundan Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay aracılığı ile soru sorulabilmektedir. Dün, Burdur Cumhuriyet Meydanı'nda düzenlenen mitingde konuşan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Salda Gölü'nü çevre koruma bölgesi olarak ilan ediyor, kıyısında da 300 bin metrekaresik millet bahçesi oluşturuyoruz" demiştir.

Bu bilgiler ışığında;

- 1) Çevre Koruma Bölgesi ilan edilecek olan Salda gölünün kıyısına yapılacak olan Millet bahçesinin sınırı nedir?
- 2) Çevre korumasından kast edilen alan neresidir?
- 3) Göle rengini veren bakteriyel biyomineralizasyonun her türlü yapılaşmadan etkileneyeceği ve doğallığının bozulacağı düşünülmüş müdür?

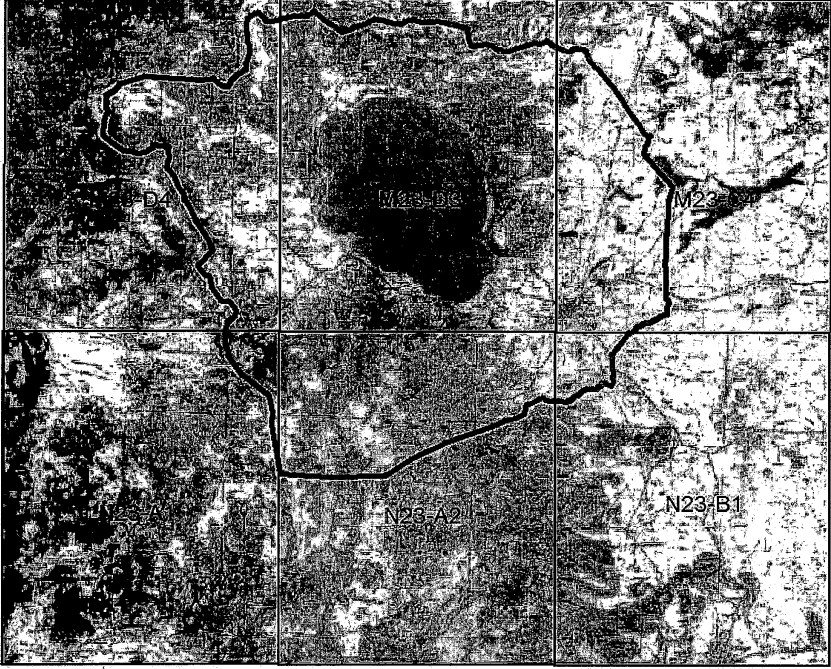
CEVAPLAR:

1-Salda Gölü Millet Bahçesi projesi Bakanlığımız tarafından yürütülmekte olup, alanın ÖÇK Bölgesi olması nedeniyle Bakanlığımızca projeye katkı sağlanmaktadır.

MİLLET BAHÇESİ ÇALIŞMA ALANI SINIRI

2- Cumhurbaşkanlığı ikinci yüz günlük eylem planı kapsamındaki "kara ve deniz kıyı koruma alanlarının artırılması" hedefi doğrultusunda, 1 no.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 109. maddesi gereğince, Burdur İli, Yeşilova İlçesi sınırları içerisindeki Salda Gölü ve çevresi, doğal kaynakları ve sosyo-ekonomik değerlerinin gelecek nesillere ulaştırılması, doğal kaynakların korunarak kullanılması ve planlı gelişiminin sağlanması amaçlarıyla, bilimsel hassasiyetlerde göz önünde bulundurularak, "Salda Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi" olarak 14.03.2019 tarih ve 824 sayılı Cumhurbaşkanlığı kararı ile ilan edilmiş ve 15.03.2019 tarih ve 30715 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Ayrıca, söz konusu kararda bölge sınırlarına dair koordinat listesi, 19.03.2019 tarih ve 30719 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konmuştur.

3- Salda Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesinin ileride telafisi mümkün olmayan tehditlere maruz bırakılmaması için Bakanlığımızca gerekli önlemlerin alınması esastır. Bu doğrultuda, bir alanın özel çevre koruma bölgesi olarak ilanı ile birlikte gerek bölgeye ait koruma kullanma ilke ve esaslarının tespiti gerekse çevre düzeni planlarına altlık teşkil üzere biyolojik çeşitlilik, su kaynakları yönetimi, sosyo-ekonomik yapının belirlenmesi gibi bilimsel araştırmalar yapılmakta ve elde edilen raporlar doğrultusunda mutlak korunması ve korunarak kullanılması gereken alanlar tespit edilmektedir. Ayrıca, bölge ilanı ile birlikte hâlihazırda yürütülen her tür ve ölçekte proje ve yatırımların tekrar değerlendirilmesi, kamu arazilerine ilişkin, satış, kiralama ve işletme işlemlerinin koruma amaçları doğrultusunda yönlendirilmesi ve bu alanlardaki mülk sahiplerinin bireysel gelişme beklentileri ile koruma faaliyetinin kamusal faydası arasında denge sağlanması amaçlanmaktadır.

Dolayısıyla, bölge bütününe yönelik çevre düzeni planları kapsamında alandaki yapılaşma koşulları, doğal kaynaklara baskı oluşturmayacak şekilde biyolojik çeşitlilik araştırma çalışmaları dikkate alınarak gerçekleştirilecek olan Salda Gölü kıyısında bulunan Beyaz Adalar bölgesinin günübirlik ziyaretçiler tarafından özellikle yaz sezonunda yoğun olarak kullanılması sebebi ile alanın gerisinde mevcut otopark olarak ayrılan bölümün ahşap bariyerler ile sınırlandırıldığı ve otopark yanında yöre halkı tarafından düzenli bir görünümünden uzak ve derme çatma (çadır, karavan...vb.) olarak kurularak konaklama yapıldığı bilinmektedir. Alanın kontrolsüz ve tahrip edici kullanımını önlemek ve koruma-kullanma dengesini gözeterek, Salda Gölünün benzersiz doğal dokusu ve karakteri ile uyumlu bir düzenleme yapılması hedeflenmektedir. Salda Gölü Millet Bahçesi Projesi kapsamında; kıyı kenarında göle rengini veren bakteriyel biyomineralizasyonu etkileyecek hiçbir yapılaşma yapılmayacak olup, mevcuttaki kontrolsüz kullanımı düzenlemek amacıyla sadece günübirlik kullanıma yönelik wc, büfe, soyunma kabini, kafeterya gibi birimler olacaktır.

TBMM 7 / 26923 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ VE YANITI

7/26923
G.K.135İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN M.SEZGİN TANRIKULU'NUN
TBMM 7/26923 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR

Salda Gölünde Millet Bahçesi yapılmak üzere inşaat başladığı iddialarına yönelik haberler basına yansımıştır.

Bu bağlamda;

- 1) Salda Gölünde Millet Bahçesi yapılmak üzere inşaat başladığı iddiaları doğru mudur?
- 2) İddialar doğru ise, bahse konu inşaatın Corona Virüs Salgını esnasında başlatılmasının gerekçesi nedir?
- 3) Millet Bahçesi için yapılan ihaleyi hangi şirket kazanmıştır?
- 4) Bahse konu şirkete Millet Bahçesi yapımı için ödenecek olan miktar nedir?
- 5) Bölge için TOKİ tarafından yapılan yazılı açıklamada "Salda Gölü'nün korunması, doğal güzelliklerinin muhafaza edilmesi için projemizi başlattık." şeklinde ifade edilen proje kapsamında yapılacak işlemler nelerdir?
- 6) İlgili proje için TOKİ'ye ne kadar ödeme yapılacaktır?
- 7) Projenin Corona Virüs Salgını esnasında başlatılmasının gerekçesi nedir?

CEVAPLAR

1,2,7) Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ) tarafından Salda Gölü Çevre Düzenlemesi işinin ihalesi koronavirüs salgını öncesinde 31.07.2019 tarihinde yapılmıştır. 15.11.2019 tarihinde ilgili yüklenici ile sözleşmesi imzalanmış olup, 25.11.2019 tarihinde yer teslimi yapılarak çevre düzenlemesi işine başlanılmıştır.

3) TOKİ 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na tabidir. Tüm ihalelerini; 4734 sayılı Kanun ve ikincil mevzuatta belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde ve yine aynı Kanununun "Temel İlkeler" başlıklı 5'inci maddesi "saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur." hükmü doğrultusunda gerçekleştirmektedir.

TOKİ Başkanlığınca 2019/456121 kayıt numarası ile 31.07.2019 tarihinde Açık İhale Usulü ihalesi yapılan "Burdur İli Yeşilova İlçesi, Salda Gölü Millet Bahçesi ve Millet Bahçesine Ait Sosyal Donatılar İnşaatları İle Altyapı ve Çevre Düzenlemesi" işine yüklenici firma Güngör Tarım İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile 15.11.2019 tarihinde sözleşme imzalanmıştır.

4) Söz konusu işin sözleşme bedeli 21.770.000 TL olup, yüklenici firmaya sözleşme bedeline ilave olarak K.D.V. ödemesi yapılacaktır.

5) Salda Gölü'nü daha kullanışlı hale getirmek, yoğun ziyaretçi baskısının alan üzerinde oluşturduğu tahribatı azaltmak için doğal alana zarar verilmeden ve gölün yapısı bozulmadan, günlük ziyaretçilerin ihtiyaçları karşılanacaktır. Bu kapsamda büfe, giyinme ve soyunma yerleri, kafe, mescit, lavabo yapılacak olup, tüm yapılar doğal malzemeden ahşap prefabrik şekilde olup; hiçbir betonarme imalatı içermemektedir. Ayrıca, bütün bu donatılar Salda Gölü kumsalına yaklaşık 500 metre mesafede yer almaktadır.

6) Söz konusu işin ihale bedeli tutarınca TOKİ ile Bakanlığımız arasında mahsuplaşma yapılacaktır.

TBMM 10 / 1304 SAYILI MECLİS ARAŞTIRMA ÖNERGESİ

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 27.05.2019 15:15
Sayı: 1304/10.E.00000480027

GEREKÇE:

Burdur ilimizin Yeşilova ilçesinde bulunan Salda Gölü, ilçe merkezine 4 km. uzaklıkta olup ormanla kaplı tepeler, kayalık araziler ve küçük ovalarla çevrili hafif tuzlu karstik bir göldür. 184 metreye ulaşan derinliğiyle Türkiye'nin Van Gölü'nden sonra en derin 2. gölü olan Salda Gölü, kış aylarında önemli sayıda ördek ve kuş türüne ev sahipliği yapmaktadır. Bunun yanı sıra, Mars yüzeyinde bulunan toprak yapısıyla benzer özellikler taşıyan Salda Gölü'nün hidromanyezit içeren bembeyaz kumsalları da benzersiz bir görsel gölen oluşturmaktadır ve adeta Maldiv Adalarına benzetilmektedir. Söz konusu özellikleri nedeniyle dünyanın ender sulak alanlarından biri olan Salda Gölü ve çevresi, 1989 yılında 1. Derece Doğal Sit Alanı olarak koruma altına alınmıştır.

Salda Gölü turkuaz rengini, göl tabanını oluşturan stromatolitik adı verilen ve 3,7 milyar yıl önce oluşmaya başlamış olup, oluşumu hala devam eden bakteriyel kökenli beyaz kayaçlardan alır. (Biyomineralizasyon denen canlı bir oluşum) Salda Gölü suyunun en önemli özelliklerinden biri, içerisinde magnezyum bulunmasıdır. Yapısında hidromanyezit bulunan koloniler bir araya gelerek stromatolitleri meydana getirmektedir. Stromatolitler çökerek göl içinde farklı görünümlü şekiller oluşturur. Aynı zamanda dalgaların etkisiyle ayrıyarak göl kıyısındaki kumul ekosistemin beyaz olmasını sağlarlar. Bu durum gölün kıyılarında farklı endemik ve nesli küresel ölçekte tehlike altında olan bitki türüne ev sahipliği yapmasına olanak sağlamaktadır.

1989 yılında 1. Derece Doğal Sit Alanı olarak koruma altına alınmış olan bir bölgeye bu yılın başlarında Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum tarafından Millet Bahçesi yapılacağına açıklanması, tüm toplumda infial yaratmış ve tepkilere neden olmuştur. Millet Bahçesinde kapalı otopark, gölet, yürüyüş ve bisiklet yolları, koku bahçeleri ve oyun alanları bulunacağına dair bir takım planlar kamuoyu ile paylaşılmıştır. Özellikle son yıllarda göl çevresinde artan insan baskısı ve yanlış kullanımlar yüzünden tehdit altında bulunan Salda Gölü'nün fazladan koruma önlemleriyle yaşatılması gerekirken Bakanlığın aldığı Millet Bahçesi yapma kararı tüm toplumda endişe kaynağı olmuştur.

Salda Gölü ile ilgili son olarak 14 Mart 2019 tarihli ve 824 sayılı Cumhurbaşkanlığı kararı yayınlanmıştır. Buna göre mevcut her ölçekteki plan, plan kararları ve projeler konusunda mezkur KHK hükümlerine göre yapılacak değerlendirme sonuçlanıncaya kadar herhangi bir uygulama yapılamayacaktır. Ayrıca Salda Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde ilgili mevzuat hükümlerine göre çevrenin araştırılması, korunması ve izlenmesi çerçevesinde alan kullanım ve yönetimine ilişkin belirlenecek usul ve esaslar ile bunların yansıtıldığı planlar Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca hazırlanacak ve onaylanacaktır. 4. Maddede Salda Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde bu kararın yayımı tarihinden önce onaylı planlarına veya mevzuata uygun olarak ruhsatı alınmış ve inşaatı su basman seviyesinde tamamlanmış yapıların inşaatına ruhsat ve eklerine göre devam edilir denilmiştir.

Sonuç olarak, doğal bir tabiat parkı unvanına sahip olan Salda Gölü'nün yapılaşmaya değil, korunmaya ihtiyacı vardır. Yapılacak düzenlemelerin de kesinlikle canlı doku içeren beyaz kumsalların dışına yapılması göl açısından hayati öneme sahiptir. Dağdan göle kadar yapılacak olan herhangi bir inşaat faaliyeti ya da yapılanma, gölün biyolojisine, etrafındaki ekolojisine ciddi anlamda zararlar verecektir. Bir başka deyişle ekolojik sistem tanımlanmaya yıkıma uğrayacak ve kıyı ekosistemi zarar göreceklerdir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 27.05.2019 15:15
Sayı: 1304/10.E.00000480027

Bu çerçevede, Salda Gölüne Millet bahçesi kurulması halinde yaşanacak kirlenmenin önüne geçilebilmesi için bu kapsamda oluşturulması gereken politikaların ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98. ve Meclis İçtüzüğü'nün 104 ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını saygılarımızla arz ve teklif ederiz.

TBMM 7 / 17094 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ VE YANITI (1/2)

7 / 17094 GK

DENİZLİ MİLLETVEKİLİ
SAYIN GÜLİZAR BİÇER KARACA'NIN
TBMM 7/17094 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

Burdur İli sınırlarında bulunan Salda Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi 1/25000 ölçekli Çevre Düzeni Planı, 1/5000 ve 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım ve Uygulama İmar Planı (Plan İşlem No: ABÇDP- 38039) Çevre ve Şehircilik Bakanlığının 30.05.2019 gün ve 130605 sayılı Olur'u ile 1 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesininin 109. maddesi uyarınca onaylanmıştır. Söz konusu planlar 10.07.2019 tarihinden başlamak üzere otuz gün süreyle askıya çıkarılmıştır. Bu bilgilere doğrultusunda;

1-Salda Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi 1/25000 ölçekli Çevre Düzeni Planı, 1/5000 ve 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım ve Uygulama İmar Planı kesinleşmeden, Salda Gölü Millet Bahçesi ile Millet Bahçesine Ait Sosyal Donatılar İnşaatları ile Altyapı ve Çevre Düzenlemesi İşine ait 31 Temmuz 2019'da ihale yapılmasının yasal dayanakları nelerdir?

2-Özel Koruma Bölgesinde yapacağımız, Millet Bahçesi ile Millet Bahçesine Ait Sosyal Donatılar İnşaatları ile Altyapı ve Çevre Düzenlemesi İşi ile ilgili ÇED Yönetmeliği'nin Ek 2 Listesinin 35. Maddesi kapsamında olduğundan, ÇED süreci başlatılmış mıdır? ÇED yönetmeliği kapsamı dışında ise, bu konuda bir karar alınmış mıdır?

3-ÇED Yönetmeliği'nin Ek 2 Listesinin 35. Maddesi gereğince ÇED süreci işletilmesi gereken bir projeyi, Çevre Kanunu Md 10'a ve ÇED Yönetmeliği md 6/3'e aykırı olarak ihaleye götürmenizin amacı nedir?

4-Millet bahçesi projesinin gerçekleştirilmesi durumunda, bölgeye gelen turist sayısı ile araç sayısında bir artış öngörüyor musunuz?

5-Bölgeye gelen turist sayısı ile araç sayısındaki artışı, nasıl yönetmeyi düşünüyorsunuz? Salda Gölü'ne giden karayollarında genişleme çalışması yapacak mısınız?

CEVAPLAR:

Bakanlığımızca Salda Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi sınırları dahilinde, Salda Gölü ve çevresi, Burdur İli, Yeşilova İlçesi 1/25000 ölçekli Çevre Düzeni Planı, 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım ve 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı 1 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesininin 109. maddesi uyarınca onaylanmıştır. Askı sürecinde plana yapılan itirazlar Bakanlığımızca değerlendirilerek değişiklik yapılmayan kısımlar kesinleştirilmiş, değişiklik yapılan kısımlar ise aynı olur ile onaylanmıştır.

TOKİ 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na tabi olup, tüm ihaleler; 4734 sayılı Kanun ve ikincil mevzuatta belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde yürütülmektedir. Yine tüm işlemler aynı Kanun'un "Temel İlkeler" başlıklı 5 inci maddesinde yer alan "saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur." hükmü doğrultusunda yapılmaktadır.

TBMM 7 / 17094 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ VE YANITI (2/2)

Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinde ÇED sürecinin nasıl ve hangi projeler için işletileceği açık bir şekilde tanımlanmıştır. "Burdur ili, Yeşilova ilçesi, Salda Gölü Millet Bahçesi ile Millet Bahçesine ait Sosyal Donatılar İnşaatları ile Altyapı ve Çevre Düzenlemesi işi"nin kapsamı, büyüklük ve kullanımları itibarıyla ÇED yönetmeliğinin ilgili listelerinde bulunmadığından ÇED yönetmeliğine tabi değildir.

Salda Gölü ve çevresi; sosyo-kültürel yaşam bütünlüğünü koruyabilmiş, jeolojik, kimyasal ve peyzaj özellikleri ile endemik ve nesli tehlike altındaki türlerin barınma, beslenme ve üreme gibi hayati gereksinimlerini karşılayabileceği uygun yaşama şartlarına sahip, biyolojik çeşitliliğin yüksek olduğu, Önemli Doğa Alanı ve Önemli Kuş Alanı kriterlerini sağlayan Uluslararası Doğayı Koruma Birliği (IUCN) tarafından koruma altına alınan kritik türlere ev sahipliği yapan Uluslararası ve Ulusal düzeyde öneme sahip bir alan olmasının yanı sıra başta turizm olmak üzere yoğun insan baskısı altında kalma olasılığı dikkate alınarak bütüncül bir anlayışla korunması ve ekosistemle uyumlu sürdürülebilir kullanımların hedeflenmesi gerekçeleriyle, bilimsel hassasiyetlerde göz önünde bulundurularak, 383 sayılı KHK ve Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmeliğin Madde-5/1-(n) bendi gereğince ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak "Salda Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi" olarak Cumhurbaşkanlığı kararı ile ilan edilmiş ve sınır koordinatları Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Özel Çevre Koruma Bölgesi ilanının ardından kontrolsüz ve mevzuata aykırı kıyı yapılaşmalarının önüne geçilmesi için Burdur Valiliği ve yerel katılımcılarla koordineli olarak çalışmalar başlatılmıştır.

Salda Gölü Yeşilova Halk Plajı kısmında gelişmiş güzel çadırlar ve mevzuata aykırı konaklama için kullanılan bungalovların da çevre üzerinde yarattığı olumsuz baskı ve tüm bu günübirlik faaliyetlerin yanı sıra, yaz aylarında 500.000 ziyaretçi sayısı ve bazı günlerde 2000 araçlık trafiğin oluşması bölgedeki dokuya zarar verdiği için Salda Gölü Yeşilova Halk Plajı ve Beyaz Adalar olarak isimlendirilen iki ayrı alanda bu projenin gerçekleştirilmesi zorunluluk olarak ortaya çıkmıştır.

Proje kapsamında bulunan birimler tek katlı, ahşap ve takılıp-sökülebilir malzemeden yapılacak olup, temelsiz yapılacak birimlerde herhangi bir beton imalat bulunmamaktadır. Yapılacak olan günübirlik ihtiyaçları karşılayan bu imalatların tamamı sit alanlarında yapılabilmektedir.

Alanda çadır, bungalov ve konaklama kesinlikle olmayacaktır. Konaklamalar özel çevre koruma bölgesi içerisinde yer alan köylere kaydırılacaktır. Sadece kafe, büfe, yöresel ürünlerin satış yerleri, mescit, duş, wc gibi tamamen ahşap ve takılıp sökülebilir kullanımlar yer alacaktır. Yapılması planlanan projeler ziyaretçilerin, yeme-içme, duş-tuvalet ve dinlenme ihtiyaçlarının karşılanması hedeflenmiştir. Bu nedenlerle Salda Gölü Millet Bahçesi projesinin hayata geçmesi ile beraber bölgeye gelen turist sayısı ile araç sayısında herhangi bir artış öngörülmektedir.

KAYNAKLAR

- Akkuş, A., 1987. Salda Gölü Jeomorfolojisi, İstanbul Üniversitesi, Coğrafya Dergisi, sayı:2, sayfa: 109-115
- Altınlı, E. 1955. The Geology of Southern Denizli. İstanbul Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Mec. Seri B, XX, No:1-2, sayfa:1-45, İstanbul.
- Anonim, 2008. Gelişen Burdur, Burdur Ticaret ve Sanayi Odası (TSO) Yayını.
- Atayeter, Y., Kanten, S. ve Kanten, P., 2013. Burdur İli Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi ve Rekabet Analizi, Fakülte Kitabevi: Isparta.
- Balcı, N., Demirel, C., Kurt, M.A., 2018. Salda Gölünün Jeomikrobiyolojisi ve Güncel Stromatolit Oluşumunda Mikrobiyal Etkiler Hacettepe Üniversitesi Yerbilimleri Uygulama ve Araştırma Merkezi Bülteni Yerbilimleri, 2018, 39 (1), 19-40
- Bayazıt, Mehmetcik, "Hidroloji", İTÜ, 1974
- Bilgin, R., Karaman, T., Öztürk, Z., Şen, M.A., Demirci, A.R., 1990. Yeşilova-Acıgöl Civarının Jeolojisi, MTA Joloji Etüdüleri Dairesi, 64
- Burdur İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2007. Kültür Envanteri Burdur Merkez. T.C. Burdur Valiliği.
- Burdur İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. 2007. Burdur İl Rehberi. T.C. Burdur Valiliği.
- Burdur İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2017. Kültür Envanteri Burdur İlçeler. T.C. Burdur Valiliği.
- Braithwaite, C.J.R., Zedef, V., 1994. Living hydromagnesite stromatolites in Turkey. *Sedimentary Geology*, 92, 1-5.
- ÇŞB, 2018., Burdur İli 2017 Yılı Çevre Durum Raporu.
- Edwards, H.G.M., Moody, C.D., Newton, E.M., Villar, S.E.J., and Russell, M.J., 2005. Raman spectroscopic analysis of cyanobacterial colonization of hydromagnesite, a putative martian extremophile. *Icarus*, 175, 372-381.
- Erentöz, C., 1974. Türkiye Joloji Haritası (Denizli), 1/500000 ölçekli MTA Yayınları, Ankara
- Erkan, Y., 2008. Zamanın Ötesinden Burdur Gezi Rehberi, Renk Matbaası, İstanbul.
- Kaiser, J., Ön, B., Arz, H., and Akçer-Ön, S., 2016. Sedimentary lipid biomarkers in the magnesium rich and highly alkaline Lake Salda (south- western Anatolia). *Journal of Limnology*, 75 (3), 581-596.

- Kantarıcı, D. M., Salda Gölü (Gökçe Göl) Ve Çevresi Üzerine Ekolojik Bir Değerlendirme, Nisan 2020.
- Kazancı, N., Girgin, S., and Dügel, M., 2004. On the limnology of Salda Lake, a large and deep soda lake in southwestern Turkey: future management proposals, aquatic conservation. *Aquatic Conservation: Marine and Freshwater Ecosystems*, 14, 151–162.
- Kesici, E., Kesici, K., Kesici C., 2018. Salda Gölü Korunan Alanının Sürdürülebilirliği, *Doğanın Sesi*, Yıl:1 Sayı:1 Sayfalar: 3-11
- KHGM, 1996, Burdur İli Arazi Varlığı, T.C. Başbakanlık Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü Yayınları, İl Rapor No:15, Ankara.
- MAKÜ, 2019, Ed: Korkmaz, A., Sungur O., Alpaslan A. M., Burdur İl Gelişim Planı Ve Gelişim Stratejileri, 2019
- Ongun, U., Gövdere, B. ve Kaygısız Durgun, A., 2015. Burdur İlinin Kırsal Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi: Sorunları ve Çözüm Önerileri, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 7, Sayı: 12, 99-116.
- OSİB (2013). “Salda Gölü Sulak Alan Alt Havzası Biyolojik Çeşitlilik Araştırması”, s.179 (https://books.google.com/books/about/Salda_G%C3%B6l%C3%BC_Sulak_Alan_Alt_Havzas%C4%B1_Biy.html?id=0zd4tgEACAAJ Erişim: 05.09.2018)
- Özpinar, Y., Tayfun, E., Didem, K., 1996. Salda Gölü (Yeşilova-Burdur) Çevresindeki Ofiyolitlerin Petrografisi ve Salda Gölü Manyezit Oluşumlarının Jeokimyasal İncelemesi, *Geosound*, 28, 125-142
- Temurçin, K., Atayeter, Y., Tozkoparan, U., 2019. Salda Gölü ve Çevresinin Turizm Potansiyeli ve Yeşilova İlçesi'nin Sosyo-Ekonomik Yapısına Etkisi. *SDÜ Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Ekim 2019, Sayı:47/2, s,40-63
- TC Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü. (2013). Salda Gölü. Ankara: OSİB.
- Türkiye, Çevre ve Orman Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü. (2008). Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi ve Eylem Planı. Ankara: Çevre ve Orman Bakanlığı.
- Russell, M.J., Ingham, J.K., Zedef, V., Maktav, D., Sunar, F., Hall, A.J., and Fallick, A.E., 1999. Search for signs of ancient life on Mars: expectations from hydromagnesite microbialites, Salda Lake, Turkey. *Journal of the Geological Society*, 156, 869-888.)

- Schmidt, H., 1987. Turkey's Salda Lake: a genetic model for Australia's newly discovered magnesite deposits. *Industrial Minerals* (August): 19–29.
- Shirokova, L.S., Mavromatis, V., Bundelava, I.A., Pokrovsky, O.S., Bénézeth, P., Gérard, E., Pearce, C.R., and Oelkers, E.H., 2013. Using Mg Isotopes to Trace Cyanobacterially Mediated Magnesium Carbonate Precipitation in Alkaline Lakes. *Aquatic Geochemistry*, 19, 1–24
- Simge Varol, Ayşen Davraz, Şehnaz Şener, Erhan Şener, Fatma Aksever, Bülent Kırcan And Ahmet Tokgözlü, Application Of A Conceptual Water Budget Model For Salda Lake, (Burdur/ Turkey),
- SYGM, Burdur Kapalı Havzası Kuraklık Yönetim Planı Nihai Raporu, 2018
- Williams, S.H., and Zimbelman, J.R., 1994. "White Rock": An eroded Martian lacustrine deposit, *Geology*, 22, 107-110.
- Yıldız, S., and Balık, S., 2005. The Oligochaeta (Annelida) Fauna of the Inland Waters in the Lake District (Turkey). *E.U. Journal of Fisheries & Aquatic Sciences*, 22 (1-2), 165-172.
- URL-1-T.C. Kültür Ve Turizm Bakanlığı Burdur İl Kültür Ve Turizm Müdürlüğü Resmi İnternet Sitesi, Erişim Tarihi:5.02.2019 <http://www.burdurkulturturizm.gov.tr/TR-155043/yesilova.html>
- URL-2. Erişim Tarihi:5.02.2019 http://kmo.org.tr/resimler/ekler/466d19fe5bcf571_ek.pdf
- https://www.yr.no/place/Turkey/Burdur/Salda_G%C3%B6l%C3%BC/statistics.html, Erişim Tarihi:5.02.2019,
- Orman ve Su İşleri Bakanlığı- 2013- <http://www.saldagolu.com/salda-golundeki-hayvan-ve-bitki-varligi/>
- <https://www.yenicaggazetesi.com.tr/doga-harikasi-salda-golu-kumsalina-ismakineleri-girdi-275130h.htm>
- <http://www.diken.com.tr/millet-bahcesi-yapilmak-istenen-salda-golune-ismakineleri-girdi/>
- <https://burdur.ktb.gov.tr/TR-154881/salda-golu.html>
- <https://www2.tbmm.gov.tr/d27/10/10-480027gen.pdf>
- <https://www2.tbmm.gov.tr/d27/7/7-9436sgc.pdf>
- <https://www2.tbmm.gov.tr/d27/7/7-17094sgc.pdf>
- <https://www2.tbmm.gov.tr/d27/7/7-26923sgc.pdf>

SALDA GÖLÜ

RAPORU

Burdur'da bulunan Salda Gölü kıyısının imara açılarak kıyıda "Millet Bahçesi" kurulması konusu 2019 yılında gündeme geldiğinde TMMOB, yöre halkının talebi üzerine yerinde yapılan teknik incelemeler ışığında hassas bir çalışma yürüterek bu raporu hazırladı.

Dileriz ki; Salda Gölü'nün gelecek nesillere aktarılırken insan hırslarından, çıkarıcı imar planlarından korunması ve Göl'ün bir an önce UNESCO Dünya Mirası Statüsü'ne alınması için bu rapor bir adım olur.